

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 21 - 27 Nisan 2009	Yayımlandığı Tarih 28 Nisan 2009	Sayı 410
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [22/4/2009 Tarih ve 5892 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun](#)
(R.G. 27 Nisan 2009 – 27212)
- [Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [555 Sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin \(e\) Bendine Göre Yapılacak Alımlarda Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik](#)
(R.G. 24 Nisan 2009 – 27209)
- [Asgari İşçilik İncelemelerinde Uzlaşma Yönetmeliği](#)
(R.G. 25 Nisan 2009 – 27210)
- [2521 Sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 22 Nisan 2009 – 27208)
- [Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik](#)
(R.G. 25 Nisan 2009 – 27210)
- [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 3 Adet Karar](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [Yargıtay 6. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 4 Adet Karar](#)
(R.G. 21 Nisan 2009 – 27207)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Bağcı ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Çakır/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Erdal Fırat Çaralan/Türkiye Davası\)](#)

- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Günter/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(İnal/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kapar/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Karatepe/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kemal Koçak/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Keman/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(M.Ö./Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mahmut Aslan/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mahmut Sekin ve Diğerleri/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Makbule Kabul ve Diğerleri/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Okçuoğlu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet ve Suna Yiğit/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mehmet Çolak/Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Milli Emlak Genel Tebliği \(Sıra No: 323\)](#)
(R.G. 26 Nisan 2009 – 27211)
- [Maliye Bakanlığında Milli Emlak Genel Tebliği \(Sıra No: 324\)](#)
(R.G. 26 Nisan 2009 – 27211)
- [Kamu İhale Kurumundan 1 Adet Karar](#)
(R.G. 24 Nisan 2009 – 27209)
- [Ağrı M-Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğünden İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı](#)
(R.G. 22 Nisan 2009 – 27208)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİLLER HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 5892

Kabul Tarihi: 22/4/2009

MADDE 1 – 17/3/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına, bu fıkra da geçen "yılbaşı günü" ibarelerinden sonra gelmek üzere "ve 1 Mayıs günü" ibaresi eklenmiş ve birinci fıkranın (C) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"C) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü tatilidir."

GEÇİCİ MADDE 1 – 1 Mayıs 2009 tarihinde kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılması kararlaştırılan iş ve işlemler yürütülür. Kamu kurum ve kuruluşları bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır.

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

25/4/2009

[R.G. 27 Nisan 2009 – 27212]

Y6netmelikler

T6rk Patent Enstit6s6nden:

PATENT HAKLARININ KORUNMASI HAKKINDA KANUN H6KM6NDE KARARNAMENİN UYGULAMA ŞEKLİNİ G6STERİR Y6NETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR Y6NETMELİK

MADDE 1 – 5/11/1995 tarihli ve 22454 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun H6km6nde Kararnamenin Uygulama Şeklini G6sterir Y6netmeliğin 9 uncu maddesinin son fıkrası y6r6rl6kten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Aynı Y6netmeliğin 10 uncu maddesinin onyedinci fıkrası y6r6rl6kten kaldırılmıştır.

MADDE 3 – Aynı Y6netmeliğin 18 inci maddesi aşağıdaki Şekilde deĐiŐtirilmıŐtir.

“**MADDE 18** – Başvuru sırasında Enstit6ye verilecek belgelerin suret sayısı aşağıda belirtilmiştir:

- a) Başvuru dilekçesi, bir n6sha.
- b) Tarifname, iki n6sha.
- c) İstem veya istemler, iki n6sha.
- ) Resimler, iki n6sha.
- d) 6zet, iki n6sha.”

MADDE 4 – Aynı Y6netmeliğin 35 inci maddesi aşağıdaki Şekilde deĐiŐtirilmıŐtir.

“**MADDE 35** – Patent başvurusunun veya patentin kullanma hakkı, milli sınırların b6t6n6 içinde veya bir kısmında geçerli olacak Şekilde, lisans s6zleŐmesine konu olabilir.

Lisans s6zleŐmesinin Patent Siciline kaydedilebilmesi için Enstit6ye aşağıdaki belgelerle başvuruda bulunulması gerekir.

- a) Dilekçe,
- b) Taraflarca imzalı, imzaları onaylı lisans s6zleŐmesi,
- c) Gerekli harcın ve 6cret Tarifesinde belirtilen 6cretin 6dendiğini g6sterir belge,
- ) Gerekli hallerde vekaletname.”

MADDE 5 – Aynı Y6netmeliğin 37 nci maddesi aşağıdaki Şekilde deĐiŐtirilmıŐtir.

“**MADDE 37** – Patent başvurusu veya patent baŐkasına devredilebilir.

Devir işleminin Patent Siciline kaydedilebilmesi için Enstit6ye aşağıdaki belgelerle başvuruda bulunulması gerekir.

- a) Dilekçe,
- b) Devreden ve devralan tarafından imzalanmıŐ ve imzaları onaylanmış devir belgesi,
- c) Gerekli harcın ve 6cret Tarifesinde belirtilen 6cretin 6dendiğini g6sterir belge,
- ) Gerekli hallerde vekaletname.”

MADDE 6 – Aynı Y6netmeliğin 38 inci maddesi aşağıdaki Şekilde deĐiŐtirilmıŐtir.

“**MADDE 38** – Bir patent başvurusu veya patent baŐkasına miras yoluyla intikal edebilir ya da rehnedilebilir.

Miras yoluyla intikal veya rehin işleminin Patent Siciline kaydedilebilmesi için Enstit6ye aşağıdaki belgelerle başvuruda bulunulması gerekir.

- a) Miras yoluyla intikal işlemi için;
 - 1) Dilekçe,
 - 2) Veraset ilamı,
 - 3) Gerekli harcın ve 6cret Tarifesinde belirtilen 6cretin 6dendiğini g6sterir belge,

4) Gerekli hallerde vekaletname.

b) Rehin işlemi için;

1) Dilekçe,

2) Rehin sözleşmesi,

3) Gerekli harcın ve Ücret Tarifesinde belirtilen ücretin ödendiğini gösterir belge.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 44** – Bir patent başvurusu veya patentin sahibinin unvanı ya da adresinde herhangi bir değişiklik söz konusu ise, bu değişikliğin Patent Siciline kaydedilebilmesi için, Enstitüye aşağıdaki belgelerle başvuruda bulunulması gerekir.

a) Unvan değişikliği için;

1) Dilekçe,

2) Unvan değişikliğini gösterir belge,

3) Gerekli harcın ve Ücret Tarifesinde belirtilen ücretin ödendiğini gösterir belge,

4) Gerekli hallerde vekaletname.

b) Adres değişikliği için;

1) Dilekçe,

2) Gerekli harcın ve Ücret Tarifesinde belirtilen ücretin ödendiğini gösterir belge,

3) Gerekli hallerde vekaletname.”

MADDE 8 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Patent Enstitüsü Başkanı yürütür.

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türk Patent Enstitüsünden:

**555 SAYILI COĞRAFI İŞARETLERİN KORUNMASI HAKKINDAKİ KANUN
HÜKMÜNDE
KARARNAMENİN UYGULAMA ŞEKLİNİ GÖSTERİR YÖNETMELİKTE
DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 5/11/1995 tarihli ve 22454 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 555 sayılı Coğrafi İşaretlerin Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) ve (j) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c- Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir belge”

“j- İlan ücretinin ödendiğini gösterir belge”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ **MADDE 7** – 555 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3, 5, 7 ve 8 inci madde hükümlerini karşılayan başvurular, coğrafi işaretin menşe ad olduğu durumlarda, Enstitü tarafından Resmî Gazete ile coğrafi işaretin üretim alanını kapsayan ilde yayımlanan bir yerel gazetede yayımlanır, coğrafi işaretin ait olduğu üretim alanının birden fazla ili kapsamı durumunda ise coğrafi işaretin kapsadığı bütün illerde yayımlanmak şartıyla, bu illerde yayımlanan yerel gazetelerden birinde ilan yoluyla yayımlanır. Coğrafi işaretin mahreç işareti olduğu durumlarda, menşe adlar için geçerli olan, Resmî Gazete ve yerel gazete ilanına ek olarak başvurunun Resmî Gazete’de ilan edildiğine ilişkin bilgi ilanı, yurt çapında dağıtımı olan en yüksek tirajlı günlük iki gazeteden birinde ilan yoluyla yayımlanır. Resmî Gazete ve yerel gazetede ilanda aşağıdaki hususlar yer alır;

a) Başvuru sahibine ilişkin kimlik bilgileri,

- b) Ürün adı,
- c) Tescili talep edilen menşe adı veya mahreç işareti,
- d) Menşe adı veya mahreç işaretine ilişkin bilgiler; ürünün tanımı, üretim tekniği, ayırt edici özellikleri, üretim alanı,
- e) Coğrafi işaretin kullanım koşulları.

Bilgi ilanında ise tescili talep edilen coğrafi işaret, Resmî Gazete'deki ilan tarihi ve itiraz süresine ait bilgi yer alır.

Yayıma ilişkin her türlü masraf başvuru sahibinden karşılanır. Yayımlanan başvuru geçici olarak coğrafi işaret siciline kayıtlıdır.

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b- Ücretin ödendiğini gösterir belge.”

MADDE 4 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Patent Enstitüsü Başkanı yürütür.

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türk Patent Enstitüsünden:

**ENDÜSTRİYEL TASARIMLARIN KORUNMASI HAKKINDA KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMENİN UYGULAMA ŞEKLİNİ GÖSTERİR
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 7/2/2006 tarihli ve 26073 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulama Şeklini Gösterir Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Başvuru formunda, tasarım motif ya da desen değilse, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünün bilinen ismi belirtilmelidir. Tasarımlar Locarno Anlaşmasında belirtilen ürün ya da ürünlere karşılık gelen kod numaraları ve adlar kullanılmak suretiyle tanımlanır. Locarno Sınıflandırmasında yer almayan ürünler Enstitü tarafından tanımlanır.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlanı yapılmış bir tasarımla ilgili olarak, gerçek veya tüzel kişiler ile ilgili meslek kuruluşları tasarımın yenilik ve ayırt edici nitelik vasfına sahip olmadığı gerekçesiyle ilân tarihinden itibaren altı ay içinde tasarım tescil belgesinin verilmesine karşı Enstitü nezdinde itirazda bulunabilirler.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adres, unvan ve nev'i değişiklikleri için aşağıdaki belgelerin verilmesi zorunludur:

a) Adres değişikliği için:

- 1) Talep dilekçesi,
- 2) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- 3) Vekil varsa vekaletname.

b) Unvan değişikliği için:

- 1) Talep dilekçesi,
- 2) Unvan değişikliğini gösterir Ticaret Sicili Gazetesi veya değişikliği gösterir belge,
- 3) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- 4) Vekil varsa vekaletname.

c) Nev'i değişikliği için:

- 1) Talep dilekçesi,
- 2) Nev'i değişikliğini gösterir Ticaret Sicili Gazetesi veya değişikliği gösterir belge,
- 3) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- 4) Vekil varsa vekaletname.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 23** – Tasarımların miras yoluyla intikal etmesi halinde bu değişikliğin tasarımların siciline işlenmesi için aşağıdaki belgelerin verilmesi zorunludur.

- a) Talep dilekçesi,
- b) Mahkeme kararının aslı veya ilgili mahkeme veya noter onaylı sureti,
- c) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- d) Talep vekil tarafından yapılıyor ise vekaletname.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 24 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Devir için aşağıdaki belgelerin verilmesi zorunludur.

a) Devir alanın ve devir edenin imza ve beyanlarını, tasarımların tescil numarasını içeren noter tasdikli devir senedi, yabancı başvurularda devir belgesinin noter tarafından tasdik edilmiş Türkçe tercümesi,

- b) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- c) Talep vekil tarafından yapılıyor ise vekaletname.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 25 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birleşmenin tasarımların siciline işlenebilmesi için aşağıdaki belgelerin verilmesi zorunludur:

- a) Talep dilekçesi,
- b) Ticaret Sicili Gazetesi veya yetkili mercilerce onaylanmış birleşmeyi gösterir belge, yabancı başvurularda birleşmeyi gösterir belgenin noter tarafından tasdik edilmiş Türkçe tercümesi,
- c) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- d) Talep vekil tarafından yapılıyorsa vekaletname.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Lisansın tasarımların siciline işlenebilmesi için aşağıdaki belgelerin verilmesi zorunludur:

a) Lisans alan ve verenin imza ve beyanlarını, lisansa konu olan tasarımların adını, tescil numarasını, çoklu başvuru ise sıra numaralarını, ücretini, süresini belirtir noter tasdikli ve müstenidatlı lisans sözleşmesi,

- b) Ücretin ödendiğini gösterir belge,
- c) Talep vekil tarafından yapılıyor ise vekaletname.”

MADDE 8 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Patent Enstitüsü Başkanı yürütür.

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:

**4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNUN 3 ÜNCÜ MADDESİNİN (e) BENDİNE
GÖRE YAPILACAK ALIMLARDA UYGULANACAK USUL VE ESASLARA
İLİŞKİN YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, bu Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendine göre yapacakları mal ve hizmet alımlarında uygulayacakları usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik idarelerin; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar ile araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar hakkında uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (e) bendi ile geçici 4 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Alım yetkilisi: İdarenin, harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlisini,

b) Hizmet: Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen hizmetleri; Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden temin edilecek yük, yolcu veya liman hizmetleri ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında temin edilecek hizmet ve danışmanlık hizmetlerini,

c) İdare: Kanun kapsamında bulunan ve bu Yönetmeliğe göre alım yapan kurum ve kuruluşları,

ç) Kanun: 4734 sayılı Kamu İhale Kanununu,

d) Kurum: Kamu İhale Kurumunu,

e) Mal: Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen malları; Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden temin edilecek akaryakıt ve taşıtı; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında temin edilecek malları; Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden temin edilecek et ve et ürünlerini; ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılmak için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden temin edilecek monoblok tekerlek ve tekerlek takımlarını,

f) Mutat Sözleşme: Alımın yapıldığı kurum veya kuruluş tarafından tek taraflı olarak hazırlanan ve satışlarında kullanılan yazılı veya elektronik anlaşmayı,

g) Protokol: İdare ile alımın yapıldığı kurum veya kuruluş tarafından birlikte hazırlanan yazılı veya elektronik anlaşmayı,

ğ) Sözleşme: İdare tarafından hazırlanan ve alımın yapıldığı kurum veya kuruluş ile imzalanan her türlü yazılı veya elektronik anlaşmayı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM **Uygulama Esasları**

Temel ilkeler

MADDE 5 – (1) İdareler bu Yönetmeliğe göre yapacakları alımlarda ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

(2) Ödeneği bulunmayan hiç bir iş için alım yapılamaz.

(3) İdareler; dokümanların hazırlanması, alımı gerçekleştirecek idari birimin, personelin veya alım komisyonunun görevlendirilmesi, muayene ve kabul işlemleri ile ödemelerin yapılmasında bu Yönetmelikle birlikte tabi oldukları diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

(4) İdari şartname hazırlanması durumunda şartnamede bulunması gerekli hususlar, Kanunun 27 nci maddesi göz önünde bulundurularak belirlenir.

(5) Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından, bizzat üretilen mal ve hizmetlerin neler olduğuna ilişkin bilgileri içeren listeler ilgili Bakanlık veya üretimi gerçekleştiren kuruluş tarafından Kurumun belirlendiği esaslara uygun olarak Elektronik Kamu Alımları Platformunda yayımlanır. İlgili bakanlık veya üretimi gerçekleştiren kuruluş bu listeleri yeni üretimlerine bağlı olarak günceller. İdarelerin talebi veya projelendirmesi sonucu özel imalat olarak bizzat üretilen mal ve hizmetlerin listelerde yer alması zorunlu değildir.

Yaklaşık maliyet

MADDE 6 – (1) İdare, yaklaşık maliyeti aşağıda yer alan yöntemlerden birini esas alarak hesaplar:

a) Alımın yapıldığı kurum veya kuruluştan fiyat istenerek ya da bu kurum veya kuruluş tarafından yayımlanan fiyat listeleri var ise bu listelerden yararlanmak suretiyle yaklaşık maliyet hesaplanabilir.

b) Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından; piyasada alım konusu hizmeti sunan, malı üreten veya pazarlayan gerçek veya tüzel kişilerden fiyat istenerek yaklaşık maliyet hesaplanabilir.

c) (a) ve (b) bentlerine göre elde edilen fiyatlar birlikte kullanılarak yaklaşık maliyet hesaplanabilir.

Harcama talimatı ve onay belgesi

MADDE 7 – (1) İdarenin ilgili birimi tabi olunan mali mevzuatı esas alarak harcama talimatı veya onay belgesi düzenler ve alım yetkilisinin onayına sunar. Bu belgeye, yaklaşık maliyet hesap cetveli ile varsa idari şartname, teknik şartname ve gerekli görülen diğer belgeler eklenir.

Alımı gerçekleştirecek idari birimin, personelin veya alım komisyonunun görevlendirilmesi

MADDE 8 – (1) Alım yetkilisi, alımın niteliğini ve idarenin tabi olduğu mevzuatı esas alarak, alımın gerçekleştirilmesi için idari birim veya personel ya da alım komisyonu görevlendirir. Alım komisyonu, tek sayı olmak üzere en az üç üyeden oluşur.

(2) İdarenin tabi olduğu mevzuatın izin vermesi ve harcama talimatı veya onay belgesinde belirtilmesi kaydıyla alıma ilişkin karar ve işlemler, alım yetkilisinin onayına sunulmayabilir.

Sözleşme ve protokol düzenlenmesi ile mutata sözleşme kullanılması

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yapılacak alımlar sonucunda sözleşme veya protokol ya da mutata sözleşme düzenlenir. Ancak idarenin tabi olduğu mevzuatın izin

vermesi ve harcama talimatı veya onay belgesinde belirtilmesi kaydıyla sözleşme, protokol veya mutakat sözleşme yapılmayabilir.

(2) Sözleşme ve protokolda bulunacak hususlar, alımın niteliği esas alınarak 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 7 nci maddesi göz önünde bulundurularak belirlenir.

Muayene ve kabul işlemleri

MADDE 10 – (1) İdareler, bu Yönetmelik kapsamında yapılacak alımların niteliğini ve tabi oldukları mevzuatı esas alarak muayene ve kabul işlemlerine ilişkin düzenleme yapabilir.

(2) Muayene ve kabul işlemleri, Kurum tarafından yayımlanan ilgili muayene ve kabul yönetmeliklerine göre de yapılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Mal ve hizmet listelerinin Elektronik Kamu Alımları Platformunda yayımlanmasına kadar alım ve satımlar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve Kurum tarafından öngörülen süre içinde ilgili Bakanlık veya üretimi gerçekleştiren kuruluş tarafından 5 inci maddenin beşinci fıkrası gereğince hazırlanacak listelerin Elektronik Kamu Alımları Platformunda yayımlanmasına kadar bu Yönetmelik kapsamında alım ve satım yapılabilir.

Yürürlük

MADDE 11– (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 24 Nisan 2009 – 27209]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumundan:

ASGARİ İŞÇİLİK İNCELEMELERİNDE UZLAŞMA YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda yer alan devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi ile ilgili uzlaşmaya ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi sonucunda tespiti yapılan ve sigortalılara mal edilemeyen fark sigorta primine esas kazanç matrahı üzerinden gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanacak sigorta primi ve buna bağlı uygulanacak idarî para cezalarını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 5510 sayılı Kanunun 85 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen:

a) Devamlı mahiyetteki işyeri: Geçici veya mevsimlik olmayan, işyeri tescilinde 1 (bir) veya 2 (iki) mahiyet kodunda tasnif edilmesi gereken veya bu şekilde tasnif edilen işyerini,

b) Devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi: İşverenin Kuruma, emsaline, yapılan işin nitelik, kapsam ve kapasitesine göre işin yürütülmesi için gerekli olan sigortalı sayısının, çalışma süresinin veya prime esas kazanç tutarının altında bildirimde bulunduğu saptanması halinde, işin yürütülmesi için gerekli olan asgarî işçilik miktarını, yapılan işin niteliği, bünyesinde kullanılan teknoloji, işyerinin büyüklüğü, benzer işletmelerde çalışan sigortalı sayısı, ilgili meslek veya kamu kuruluşlarının görüşü gibi unsurlar dikkate alınarak devamlı işyerleri hakkında yapılan asgarî işçilik incelemesini,

c) Gecikme cezası ve gecikme zammı: Kurumun prim ve diğer alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmeyen kısmına Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hesaplanan gecikme cezası ve gecikme zammını,

ç) Grup Başkanlığı: Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı Grup Başkanlığını,

d) İl Müdürlüğü: Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğünü,

e) İşveren: Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları,

f) İşveren vekili: Kanunda belirtilen işveren vekilini,

g) Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,

ğ) Komisyon: Uzlaşma Komisyonunu,

h) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,

ı) Müfettiş: Sosyal Güvenlik Kurumu Başmüfettişi ve Müfettişlerini,

i) Rapor: Asgarî İşçilik İnceleme Raporunu,

j) Rapor Okuma Komisyonu: Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ile grup başkanlıkları bünyesinde oluşturulan ve Müfettişler tarafından devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemesi sonucunda yazılan raporları okuyan komisyonu,

k) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı: Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanlığını,

l) Rehberlik ve Teftiş Başkanı: Sosyal Güvenlik Kurumu Rehberlik ve Teftiş Başkanını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonların Teşkili, Yetki ve Görev Yerleri

Komisyonların teşkili

MADDE 5 – (1) Müfettişlerce, devamlı mahiyetteki işyerlerinde yapılan asgarî işçilik incelemelerine bağlı olarak kurulacak komisyon; Rehberlik ve Teftiş Başkanınca Müfettişler arasından belirlenecek üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Komisyona kıdemli olan Müfettiş başkanlık eder.

(2) Yıl içinde toplanacak olan komisyonlar için Rehberlik ve Teftiş Başkanı tarafından yeterli sayıda müfettiş görevlendirilir. Aynı ilde on ve üzerinde müfettişin görevlendirilmesi halinde, komisyon bu müfettişler arasından birinci fıkradaki usule göre teşekkül eder ve o ilde yapılan asgarî işçilik incelemeleri sonucu düzenlenen raporlarla ilgili uzlaşma taleplerini görüşerek uzlaşma ile ilgili gerekli işlemleri yapar.

(3) Uzlaşmaya konu olan incelemeyi yapan müfettişler bu maddeye göre teşekkül edecek komisyonlara üye olamazlar. Ancak gerek duyulması halinde, komisyon toplantısına açıklamalarda bulunmak üzere iştirak edebilirler.

(4) Uzlaşma görüşmeleri sırasında işveren veya işveren vekili isterse bağlı olunan meslek odasından bir temsilci ve 1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanununa göre kurulan meslek odasından bir meslek mensubu bulundurabilir. Bu kişiler uzlaşma görüşmelerinde sadece görüş açıklayabilirler, görüşmeler sonucunda düzenlenecek tutanaklara imza atamazlar.

Komisyonların görev yerleri ve toplanma zamanları

MADDE 6 – (1) Komisyonlar, incelemenin yapılmış olduğu ilin bağlı bulunduğu Grup Başkanlığında toplanır. Ancak aynı ilde on ve üzerinde müfettişin görevlendirilmesi halinde, komisyon görevli olunan ilde toplanır.

(2) Grup Başkanı toplanacak olan komisyonlar için gerekli olan yer ve diğer ihtiyaçları sağlar.

(3) Komisyonlar her Grup Başkanlığında aylık periyotlar halinde toplanır. Ancak komisyonların toplanma periyotları, iş yoğunluğu ve benzeri kısıtlar dikkate alınarak Rehberlik ve Teftiş Başkanınca iki ay veya üzerine çıkartılabilir.

(4) İşverenin talebi üzerine, Rehberlik ve Teftiş Başkanının uygun görmesi halinde, inceleme ile ilgili yapılacak uzlaşma başka Grup Başkanlığında toplanan uzlaşma komisyonunda da görülebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **Uzlaşmanın Yapılması**

Uzlaşma talebi

MADDE 7 – (1) Uzlaşma için nezdinde inceleme yapılan işverenin bizzat veya noterden alınmış vekaletnameye dayanarak vekili vasıtasıyla; tüzel kişiler, küçük ve kısıtlılarla, vakıflar ve cemaatler ile tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise bunların kanunî temsilcileri marifetiyle yazılı olarak Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına başvurusu esastır.

(2) İncelemeyi yapan Müfettişe veya Müfettişin sürekli görev yaptığı Grup Başkanlığına ya da ilgili İl Müdürlüğüne uzlaşma talep dilekçesi verilmesi veyahut uzlaşma talebinin inceleme tutanağında yer alması da ilgili mercie yapılmış yazılı başvuru yerine geçer. Söz konusu talep bu mercilerce derhal Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına iletilir.

Uzlaşma talep süresi, tebliğ ve işverenin uzlaşmadan vazgeçmesi

MADDE 8 – (1) Nezdinde inceleme yapılan işverenler, incelemeye ilişkin tutanağın düzenlenme tarihinden, konuya ilişkin raporun Kurumun ilgili birimine gönderilmesine kadar geçen süre içerisinde her zaman uzlaşma talebinde bulunabilirler.

(2) Müfettiş veya Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca nezdinde inceleme yapılan işverene uzlaşmaya davet niteliğinde bir yazı gönderilmez. Şu kadar ki Müfettiş tarafından, işveren ile birlikte incelemeye ilişkin tutanağın düzenlenmesi esnasında, işverene uzlaşma hakkının olduğu hatırlatılır ve bu durum da tutanakta belirtilir.

(3) Uzlaşma gün ve saatinin bildirilmesi işleminde, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

(4) Uzlaşma talebinde bulunan işveren, tayin edilen uzlaşma gününden önce yazılı olarak Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına veya komisyona bu talebinden vazgeçtiğini bildirebilir. Bu durumda işveren uzlaşma talep etmemiş gibi işlem tesis edilir.

Uzlaşma gününün, prim tutarının ve idarî para cezasının tespiti ve bildirilmesi

MADDE 9 – (1) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, işverenin uzlaşma talebi üzerine, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen periyotlar dahilinde uzlaşma gününü belirler ve uzlaşma gününden en az bir ay önce durumu ilgili komisyon başkanına ve incelemeyi yapan Müfettişe bildirir.

(2) Kendisine uzlaşma günü bildirilen Müfettiş, gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanan prim tutarı ve uygulanması önerilen idarî para cezası miktarını içeren bir yazıyı üç gün içinde ilgili komisyon başkanına sunar. Komisyon başkanı ise uzlaşma gün ve saati ile gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanan prim tutarı ve uygulanması önerilen idarî para cezasını bir yazı ile uzlaşma gününden en az onbeş gün önce işverene bildirir.

Komisyonun toplanması ve çalışma usulü

MADDE 10 – (1) Komisyonlar, üyelerinin tamamının katılması ile toplanırlar ve çoğunlukla karar verirler.

(2) Bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre belirlenmiş olan uzlaşma gün ve saatinde Rehberlik ve Teftiş Başkanınca belirlenmiş üyelerden birinin toplantıya katılmasının mümkün olmadığı hallerde, katılmayan üyenin yerine yedek üye toplantıya katılır.

(3) Belirlenen uzlaşma günü bildirildikten sonra işverenin veya işveren vekilinin; yükümlülüklerin yerine getirilmesine engel olacak derecede ağır kaza, ağır hastalık ve tutukluluk, yükümlülüklerin yerine getirilmesine engel olacak yangın, yer sarsıntısı ve su basması gibi afetler, kişinin iradesi dışında vukua gelen mecburi gaybubetler, sahibinin iradesi dışındaki sebepler dolayısıyla defter ve vesikalarının elinden çıkmış bulunması gibi herhangi bir mücbir sebeple toplantıya katılamayacak olması halinde uzlaşma görüşmesi ya aynı gün belirlenen ya da sonradan belirlenerek işverene bildirilecek bir başka tarihe Komisyon başkanınca ertelenir.

Uzlaşma tutanağının düzenlenmesi ve tutanak üzerine yapılacak işlemler

MADDE 11 – (1) Belirlenen gün ve saatte işveren veya işveren vekilinin iştiraki ile toplanan Komisyon, uzlaşma sağlandığı takdirde durumu bir tutanakla tespit eder. Bu tutanak, Komisyon başkan ve üyeleri ile işveren veya işveren vekili tarafından imza olunur. İmzalanan tutanağın bir nüshası işveren veya işveren vekiline verilir. Bir nüshası da rapora eklenmek ve ilgili il müdürlüğüne gönderilmek üzere Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına gönderilir. İl müdürlüğü raporla birlikte intikal eden uzlaşma tutanağında belirtilen hususlara göre uzlaşılan gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanan prim ve idarî para cezaları üzerinden gerekli işlemleri yapar.

(2) Uzlaşma tutanağında;

a) İşverenin adı soyadı/unvanı, T.C. kimlik numarası/vergi kimlik numarası ve adresi, işyerinin bağlı olduğu il müdürlüğü ve işyeri sicil numarası,

b) İncelemenin konusu, dönemi, tespit edilen ve sigortalılara mal edilmeyen sigorta primine esas kazanç farkı, hesaplanan prim aslı tutarları ve önerilen idarî para cezalarının kanunî dayanakları ve miktarları,

c) Üzerinde uzlaşılan prim aslı miktarı,

ç) Uzlaşılan idarî para cezası miktarı,

d) İncelemeyi yapan Müfettişin adı ve soyadı

hususların yanı sıra uzlaşma ile ilgili açıklamalar yer alır.

Uzlaşma sağlanamayan haller ve yapılacak işlemler

MADDE 12 – (1) Uzlaşmanın temin edilememesi halinde durum Komisyonca tutanak düzenlenmek suretiyle taraflarca imza altına alınır. İşverenin veya işveren vekilinin;

a) Komisyonun davetine icabet etmemesi,

b) Uzlaşmaya geldiği halde uzlaşma tutanağını imzalamaması,

c) Uzlaşma tutanağını ihtirazı kayıtle imzalamak istemesi,

d) İşverenin veya işveren vekilinin bilinen en son adresine uzlaşma günü bildirme yazısının tebliğ edilememesi ya da tebliği yapılan yazıda belirtilen tarih ve yerde işveren veya işveren vekilinin uzlaşma toplantısına katılmaması

hallerinde de uzlaşma sağlanamamış sayılır. Posta ile veya memur vasıtasıyla gönderilen yazının tebliğ edilemeyerek geri gelmesi, tebliğ edilememeyi ifade eder.

(2) Komisyonca birinci fıkrada belirtilen uzlaşmanın sağlanamama nedenini belirtmek üzere düzenlenecek tutanağın bir nüshası hazır bulunan işverene veya işveren vekiline tebliğ olunur. İşverenin uzlaşmaya icabet etmemesi veya tebellüğden kaçınması halinde bu hususu belirten tutanağın bir örneği muhatabına posta ile gönderilir.

(3) Uzlaşmanın temin edilemediğine dair tutanağın bir nüshası rapora eklenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Kısmi uzlaşma

MADDE 13 – (1) İşveren veya işveren vekili tarafından uzlaşma görüşmeleri sırasında kısmi uzlaşma talebinde bulunulabilir.

(2) Uzlaşma görüşmeleri sırasında kısmi uzlaşma talebinde bulunulması halinde, tutanağın açıklama bölümünde raporda belirtilen sigortalılara mal edilmeyen sigorta primine esas kazanç matrahı üzerinden hesaplanacak prim aslı tutarı veya idarî para cezalarından

hangileri için uzlaşma talep edildiği ve bunlara ilişkin olarak uzlaşılan gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanan prim aslı ve idarî para cezası miktarı belirtilir.

Uzlaşmanın kesinliği ve dava konusu edilemeyeceği

MADDE 14 – (1) Komisyonların, uzlaşma neticesinde düzenleyecekleri uzlaşma tutanakları kesin olup, gereği Grup Başkanlıkları ve il müdürlüklerince derhal yerine getirilir.

(2) Uzlaşma konusu yapılan tutarlar hakkında işveren veya işveren vekilince dava açılmaz ve hiçbir mercie şikayet ve itirazda bulunulamaz.

(3) İşverenler bu Yönetmelik uyarınca, üzerinde uzlaşılan idarî para cezaları için ayrıca Kanununun 102 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan peşin ödeme indiriminden yararlandırılmaz.

Ödeme zamanı

MADDE 15 – (1) Gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte hesaplanan prim aslı tutarları ve idarî para cezalarının toplam tutarı uzlaşma tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir.

Uzlaşmaya uymama ve uzlaşmanın bozulması

MADDE 16 – (1) Uzlaşılan tutarların, uzlaşma tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde tam olarak ödenmemesi halinde uzlaşma bozulur ve uzlaşılan tutarlar kazanılmış hak teşkil etmez. Bu durumlarda, ilgili il müdürlüğü Müfettiş raporuna göre işlem yapar.

(2) Uzlaşmanın temin edilememiş veya uzlaşma görüşmesinde uzlaşmaya varılamamış olması veya uzlaşmanın bozulması hallerinde işveren veya işveren vekili, bu konuya ilişkin daha sonra tekrar uzlaşma talep edemez.

Sigortalılara mal edilecek fark sigorta primlerinin ortaya çıkması

MADDE 17 – (1) İnceleme esnasında sigortalılara mal edilemeyecek olan fark sigorta primlerinin yanı sıra sigortalılara mal edilecek olan fark sigorta primlerinin de ortaya çıkması halinde sigortalılara mal edilecek olan fark sigorta primleri uzlaşma kapsamına alınamaz. Ayrıca sigortalılara mal edilecek olan fark sigorta primleri ve bu sigortalıların çalışmalarının bildirilmemesi veya eksik bildiri nedeniyle uygulanacak olan idarî para cezaları da uzlaşma konusu yapılamaz.

(2) Uzlaşma sağlandıktan sonra aynı inceleme dönemlerine ilişkin olarak Kurum veya mahkeme kararıyla sigortalılara mal edilecek fark sigorta primlerinin ortaya çıkması halinde, daha önce eksik tahsil olunan sigorta primleri, sigortalının çalıştığı süre ve sigorta primine esas kazancı dikkate alınarak gecikme cezası, gecikme zammı ve ilgili idarî para cezası ile birlikte tahsil olunur.

BEŞİNCİ BÖLÜM
Geçici ve Son Hükümler

Saklı tutulan haklar

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce, Müfettiş tarafından incelenmesine başlanılmış ancak henüz raporu ilgili birime gönderilmemiş olan, devamlı mahiyetteki işyerleri asgarî işçilik inceleme raporları da bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümleri 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

İçişleri Bakanlığından:

2521 SAYILI AVDA VE SPORDA KULLANILAN TÜFEKLER, NİŞAN TABANICALARI VE AV BIÇAKLARININ YAPIMI, ALIMI, SATIMI VE BULUNDURULMASINA DAİR KANUNUN UYGULANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 10/3/1982 tarihli ve 17629 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Yönetmeliğe göre yurt içinde imal edilecek yivsiz av tüfekleri tiplerinin ve özelliklerinin TS/870 Tüfekler-yivsiz-setsiz, ateşli, kara avcılığı müsabakalar için standardına, spor ve nişan tüfek ve tabancalarının bu konudaki imalat için seçilen ve izin verilen tiplerinin uluslararası standartlarına uygun olması zorunludur.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 5 – Yivsiz av tüfekleri ile sporda kullanılan nişan tüfek ve tabancalarını ve bunların aksamını yapmak üzere fabrika veya imalathane kurmak isteyenler, İçişleri Bakanlığından kuruluş izni almak zorundadır.

Fabrika veya imalathane kurmak isteyenler; kuruluş izni almak için Sanayi ve Ticaret Bakanlığına aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri kapsayan üç nüsha olarak hazırlanmış dosya ile müracaat eder.

- 1- Bağlı bulunduğu oda kayıt belgesi,
- 2- Şirket ise son tadilleri kapsayacak şekilde firma ana sözleşmesi,
- 3- İmalat konusu ve türü ile tasarlanan kapasite miktarı,
- 4- Kurulacak iş yerinin güvenlik bakımından uygun olduğuna dair illerde valiliklerden, ilçelerde kaymakamlıklardan alınacak yazı,
- 5- Tesislerin konumu ve çevresini gösterecek şekilde yetkili makamlarca onaylanmış 1/1000 ölçekli genel yerleşim planı.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görüldüğü takdirde, dosyalardan iki adedi kuruluş izni için uygunluk yazısı ekinde firmaya gönderilir.

Firma bu dosyalara, teknik sorumluluğu üstlenecek mühendisin diploma ve oda kayıt belgesini de ekleyerek İçişleri Bakanlığınca müracaat eder. Teknik sorumlunun makine mühendisi olma şartı aranır. Bir teknik sorumlu mühendis, yalnızca bir ikamet adresi geçerli olmak şartıyla ikamet etmiş olduğu il sınırları içerisinde en fazla 20 firmanın teknik sorumluluğunu üstlenebilir. Teknik sorumlu olarak çalıştırılan mühendis; ürün tasarımı, proje, iş yeri planlama, malzeme, üretimin tüm aşamaları, ürün kalitesi ve güvenliği, işçi sağlığı ve iş güvenliği, çevre sağlığı ve güvenliği hususlarından birinci derecede sorumludur. İşyeri sahibi ise gerek teknik gerekse idari açıdan işyerinin tüm faaliyetlerinden birinci derece sorumludur.

İçişleri Bakanlığınca gerekli inceleme, araştırma ve soruşturma yapılmak suretiyle, izin isteyen ve sorumlu yöneticilerin durumlarının güvenlik bakımından uygun olduğunun tespiti halinde kuruluş izni verilir. Kuruluş izni verilen firma piyasaya satış yapmamak kaydıyla numune üretimi yapar.

Kuruluş izni, fabrika veya imalathanenin yıllık kapasitesi dikkate alınarak ve herhalde iki yılı geçmemek üzere İçişleri Bakanlığınca belirlenecek süre için geçerlidir. Bu süre ancak, kuruluşu geciktiren veya engelleyen zorlayıcı nedenlerin, İçişleri Bakanlığınca haklı bulunması ve kabulü ile bir seneyi geçmemek ve bir defaya mahsus olmak üzere uzatılabilir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Faaliyet izni

MADDE 6 – Yivsiz av tüfekleri ile sporda kullanılan nişan tüfek ve tabancalarını ve bunların aksamını imal etmek isteyen firmalar Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığından faaliyet izni almak zorundadır. Faaliyet izni almak isteyen firmalar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığında aşağıda belirtilen bilgi ve belgeleri kapsayan üç nüsha olarak hazırlanmış dosya ile müracaat eder.

- 1- Kuruluş izin belgesi,
- 2- Kapasite raporu,
- 3- İş yeri açma ve çalışma ruhsatı,
- 4- Sanayi sicil belgesi,
- 5- İş akım şeması ve proses açıklama bilgileri,
- 6- Üretilen mamulün ve mamule ait parçaların aşağıda belirtilen şekilde sınıflandırılmış olarak listesi.

- a) Müessese bünyesinde yapılacaklar,
- b) Yarı mamul olarak satın alınıp müessese bünyesinde son şekli verilecekler,
- c) Komple satın alınacaklar,
- d) İthal edilecekler,
- 7- Çalıştırılacak personel sayısının, yönetici, mühendis, teknisyen, işçi olarak dökümü,
- 8- Marka tescil belgesi,
- 9- TSE Standart Uygunluk Belgesi.

Bu bilgi ve belgeleri içeren dosyaların iki sureti, uygun görüldüğü takdirde faaliyet izni için uygunluk yazısı ekinde firmaya gönderilir.

Firma bu dosyalara;

- 1- Üretilen mamulün perspektif ve montaj resmi,
- 2- Üretilen mamulün ve parçalarının teknik resimlerini,
- 3- Her tip ve modelden birer adet numune,

ekleyerek İçişleri Bakanlığında müracaat eder. İçişleri Bakanlığının inceleme ve değerlendirmesi sonucunda uygun görülmesi halinde firmaya Faaliyet İzin Belgesi verilir. Numuneler ile bunlara ait düzenlenen rapor mühürlenerek muhafaza edilmek üzere firmaya iade edilir.

Sonradan değişik tip ve modelde üretim yapılması halinde,

- 1- TSE standart uygunluk belgesi,
- 2- Üretilen mamulün perspektif ve montaj resmi,
- 3- Üretilen mamulün ve parçalarının birinci fıkranın (6) numaralı bendinde yer alan sınıflandırılmış listesi,
- 4- Üretilen mamulün ve parçalarının teknik resimleri,
- 5- Her tip ve modelden birer numune,

içeren iki suret dosya ile İçişleri Bakanlığında müracaat edilir. Bakanlıkça yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucunda uygun görülmesi halinde yeni tip ve modelleri içeren Faaliyet İzin Belgesi düzenlenir. Numuneler ile bunlar için düzenlenen rapor mühürlenerek muhafaza edilmek üzere firmaya iade edilir.

Sadece tabanca ve tüfek parçaları imal edecek olanlardan TSE Standart Uygunluk Belgesi, üretilen mamulün perspektif resmi ve montaj resmi ile numune aranmaz, bu kuruluşlara verilen faaliyet izin belgelerine sadece tabanca ve tüfek parçaları imal ettiği yazılır.

Ayrıca tamamı ihraç edilecek ürünlerde TSE Standart Uygunluk belgesi aranmaz, faaliyet izin belgesinde ihraç kaydıyla imal edileceği belirtilir.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – Yivsiz av tüfeği imal eden fabrika ve imalathanelerde üretilen tüfeklerin yürürlükteki TSE/870 Tüfekler- Yivsiz Setsiz, Ateşli, Kara Avcılığı ve Müsabakalar için standardına uygun imal edilip edilmediği hususundaki denetimler, İçişleri Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca ilgili mevzuat çerçevesinde müştereken yapılır.

Kapasitesi ayda 50 tüfeği aşan fabrika veya imalathanelerin kendi bünyelerinde namlu basınç kontrol tezgâhı tesis etmeleri zorunludur. Bu miktardan düşük kapasiteli imalathaneler namlu basınç deneylerini yakınlarındaki fabrika veya imalathanelerin kontrol tezgâhlarında ya da Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu basınç kontrol tezgahlarında yaptırmak ve deneyden geçen her namlu damgalatmak zorundadır.

Namlu basınç kontrol tezgâhı; atıcıya zarar vermeyecek şekilde koruyucu sistemle muhafaza altına alınmış, etrafı kapalı ve çevre ile irtibatı kesilmiş şekilde yapılmış ve uzaktan kumanda edilebilir şekilde teşhiz edilir.

Sorumlu yöneticiler, namlu basınç kontrol deneylerinin yapıldığı işyerlerinde ve işlerde gerekli güvenlik tedbirlerini almak zorundadır.

Namlu basınç kontrol tezgâhı bulunan fabrika ve imalathaneler, kendi imal ettikleri veya kontrole getirilen yivsiz av tüfeklerinin namlu basınç kontrollerini, il valiliğince görevlendirilecek Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisiyle kolluk personeli nezaretinde yapmak zorundadır. Kontrolü yapılan her yivsiz av tüfeğinin, marka, cins, çap ve seri numaralarını belirleyen tutanak müştereken düzenlenir. Uygunsuz bir üretimle karşılaşılması halinde durum Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirilir.”

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasında yer alan “av tezkeresi veya yivsiz tüfek sahipliği” ibaresi “yivsiz tüfek satın alma” olarak değiştirilmiştir.

“Fabrika ve İmalathanelerde yivsiz tüfeklerin satışında; satıcıdan (bayilerden) satıcılık belgesi, alıcıdan yivsiz tüfek satın alma belgesi aranır. Hava ve gaz basıncı ile çalışan ateşsiz tüfek ve tabanca satışlarında bu belge aranmaz.”

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 10 – Bu Yönetmelik hükümlerine göre vali ve kaymakamlarca verilecek belgeler aşağıda gösterilmiştir.

a) Satıcılık (Bayilik) Belgesi: Bu belge illerde münhasıran valilerce verilir. 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun kapsamına giren silahların satışını yapmak isteyenler aşağıdaki belgeleri dilekçelerine ekleyerek valiliğe müracaat eder.

- 1- İşyerinin kendi mülkiyetlerinde bulunduğunu veya kiralandığını kanıtlayan belge,
- 2- Silah bulundurmasında ve satmasında bedeni ve ruhi bakımdan bir sakınca olmadığına dair sağlık raporu,
- 3- Sabıka kaydına ilişkin yazılı beyanı,
- 4- 2521 sayılı Kanun hükümlerine uymayı taahhüt ettiği ve doğacak Kanuni sorumluluğu üstlendiğine dair taahhütname,
- 5- T.C. Kimlik Numarası beyanı,
- 6- İki adet fotoğraf.

Yukarıdaki belgeler ile müracaat eden kişilere, 3 yıl süreli (Örnek 7) deki satıcılık (bayilik) belgesi verilir.

b) Yivsiz Tüfek Ruhsatnamesi: 2521 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi gereğince illerin merkez ilçelerinde valiler, ilçelerde kaymakamlarca verilir. Yivsiz tüfek ruhsatnamesinin şekli (Örnek 3)’te gösterilmiştir.

İlk defa yivsiz tüfek ruhsatnamesi almak isteyenlerin;

- 1- T.C. Kimlik Numarası beyanı,
- 2- Sabıka kaydına ilişkin yazılı beyanı,
- 3- Silah taşımaya engel halinin bulunup bulunmadığını gösteren sağlık raporu,
- 4- İki adet fotoğraf,

ekleyecekleri dilekçeleri ile yerleşim yerinin bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlığına başvurmaları halinde yivsiz tüfek ruhsatnamesi harcının ödenmiş olması kaydıyla, verildiği tarihten geçerli olmak üzere 5 yıl süreli yivsiz tüfek ruhsatnamesi düzenlenir. Bu belge tüfek sahibine, bulundurma ve meskun mahaller dışında kırsal alanda

taşıma yetkisi sağlar. Söz konusu tüfeklerin köy, kasaba veya şehir içinde boş olarak torba veya kılıf içerisinde ya da araçların bagajında taşınıp nakledilmesi zorunludur.

Ruhsatnamenin yenilenmesi için 5 yıllık yivsiz tüfek ruhsatnamesi harcının ödendiğine ilişkin belge ile birinci fıkranın (b) bendinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde yer alan belgeler istenir.

Yivsiz tüfek ruhsatnamesi almak veya aldığı ruhsatnameyi yenilemek isteyen kişi, 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (1), (2) ve (4) numaralı bentleri hükümlerine göre silah taşıma yetkisine sahip ise veya Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca silah taşıma yetkisi verilen ve bu yetkiye dayanarak silah taşınmasına müsaade edilmiş kişilerden ise yahut aynı maddenin (5) numaralı bendine göre Bakanlar Kurulunca çıkarılan yönetmelik uyarınca valilerden silah taşıma vesikası almış bulunuyor ise, yivsiz tüfek ruhsatnamesi verilmesinde veya yenilenmesinde kendisinden birinci fıkranın (b) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde yer alan belgeler istenmez.

5 yıllık ruhsatname harcının ödendiğini kanıtlayan harç tahsil makbuzunun ibrazı halinde kendisine yivsiz tüfek ruhsatnamesi verilir veya mevcut ruhsatnamesi yenilenir.

Türkiye'deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda görevli kişilerle en az iki yıl süreli ikamet tezkeresi alan yabancılara karşılıklılık ilkesi gözetilmek suretiyle Dışişleri Bakanlığının önerisi ve İçişleri Bakanlığının uygun görmesi üzerine valilerce yivsiz tüfek ruhsatnamesi verilir.

18 yaşını bitirmemiş atıcılık lisansına sahip kimseler, velilerin adına belgelendirilmiş ya da Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü veya Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonunun demirbaşına kayıtlı silahları; veli, yönetici veya idarecilerin sorumluluğu altında Türkiye Atıcılık ve Avcılık Federasyonunca düzenlenecek özel izinle, atış poligonlarında veya sportif faaliyetlerin yapıldığı alanlarda taşıyıp kullanabilir.

Yivsiz tüfek ruhsatnamesi alan kişiler, sahip oldukları yivsiz av tüfeklerinin cins, marka, çap (kalibre) ve seri numaralarını belgelerine işletmek zorundadır.”

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 12 –** Bu Yönetmelik hükümlerine göre yivsiz tüfek ruhsatnamesi alan kişiler bu belgelerde kayıtlı yivsiz av tüfeklerini sadece yivsiz tüfek ruhsatnamesi olan kişilere satabilir veya hibe yoluyla devredebilir. Devreden ve devralan kişiler en geç bir ay içinde ruhsatname düzenleyen makamlara başvurarak devrettikleri tüfeği belgelerinden sildirmek ve devraldıkları tüfeği belgelerine işletmek zorundadır. Kişiler arasında bu şekilde yapılan devir işlemlerinde başkaca belge aranmaz.”

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 13 –** Yivsiz av tüfeği satın almak isteyenler müracaatlarını mahalli mülki amirliklere yapar.

Bu Yönetmelik hükümlerine göre av tüfeği taşıma ve bulundurmalarında engel bulunmayanlara mahalli mülki amirliklerce yivsiz tüfek ruhsatnamesi düzenlenir. Bu silahları satın almak isteyenler silah imal eden ya da satan kişi ve kuruluşlardan yivsiz tüfek satın alma belgesi ile bu silahları satın alabilir. Bu şekilde satın alınan av tüfeklerinin en geç bir ay içerisinde belgenin alındığı makama müracaatla cins, marka, çap ve seri numarasının kaydettirilmesi zorunludur. Ruhsatname üzerine tüfeklerin kaydedilmesi işlemi esnasında tüfeklerin görülerek tespitinin yapılması esastır.”

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Av suçları da dahil” ibaresi ile (c) bendinde yer alan “Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesinin uygulanması nedeniyle” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı maddenin ikinci fıkrasında yer alan “2 nci” ibaresi “7 nci” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 15 –** Bu Yönetmelik hükümlerine göre mahalli mülki amirliklerce düzenlenen satıcılık belgesi ile yivsiz tüfek ruhsatnamesi sahibi kişilerin sonradan 14 üncü maddede yazılı durumlardan birine düşmeleri halinde, verilen izinler iptal edilir. Bunların

sahip buldukları silahların bu Yönetmeliğe göre izin verilebilecek kişi veya kuruluşlara devrine müsaade edilir.”

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 16** – Denetleme ve incelemeler sırasında mevzuata aykırı olarak verildiği saptanan satıcılık belgeleri ile yivsiz tüfek ruhsatnameleri ilgili valilikçe iptal edilir. Sorumlular hakkında yasal işlem yapılır.”

MADDE 12 – Aynı Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Av tezkeresi veya yivsiz tüfek sahipliği belgesi” ibaresi “Yivsiz tüfek ruhsatnamesi” olarak değiştirilmiş, aynı maddenin son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 13 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

“**EK MADDE 3** – Bu Yönetmelik hükümlerine göre verilen yivsiz tüfek ruhsatnamesi, yivsiz tüfek satın alma belgesi, satıcılık (bayılık) belgesi, yivsiz av tüfekleri ile sporda kullanılan nişan tüfek ve tabancaları ile bunların aksamını yapmak üzere kurulacak fabrika veya imalathaneler için faaliyet izin belgesi, yivsiz av tüfekleri ile nişan tüfek ve tabancaları satış bildirim belgesi ve yivsiz av tüfekleri ile nişan tüfek ve tabancaları imalat bildirim belgesinde “adı”ndan önce gelmek üzere T.C. Kimlik Numarasına yer verilir.”

MADDE 14 – Aynı Yönetmeliğin 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 21** – Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri, Milli Savunma, Tarım ve Köyişleri, Çevre ve Orman, Sanayi ve Ticaret Bakanları ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakan yürütür.”

MADDE 15 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 16 – Bu Yönetmelik hükümlerini İçişleri, Milli Savunma, Tarım ve Köyişleri, Çevre ve Orman, Sanayi ve Ticaret Bakanları ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Bakan yürütür.

[R.G. 22 Nisan 2009 – 27208]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye İş Kurumundan:

YURTIÇİNDE İŞE YERLEŞTİRME HİZMETLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, iş arayanlar ile işverenlere Kurum tarafından sunulan hizmetlere ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 30 ve 90 ncü maddeleri, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 3 üncü maddesi ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Eski hükümlü: Bir yıldan uzun süreli bir cezadan veya Devlet memuru olmaya engel bir suçtan hüküm giyenleri, cezasını infaz kurumlarında tamamlayanları, cezası ertelenenleri, koşullu salıverilenleri, özel kanunlarda belirtilen şartlardan dolayı istihdam olanağı bulunmayanları ve ömür boyu kamu hizmetlerinden yasaklı bulunanları,

- b) Kurum: Türkiye İş Kurumunu,
c) Kurum portalı: Kurum hizmetlerine ilişkin içerikleri bir arada bulunduran Kurum internet sitesini,
ç) Kurum ünitesi: Kurum İl/Şube Müdürlüklerini,
d) Öncelik hakkına sahip olanlar: Kanun veya Bakanlar Kurulu Kararıyla kamu kurum ve kuruluşlarının işçi kadrolarına gönderilmede veya alınmada öncelik hakkına sahip olduğu belirlenenler ile kamu kurum ve kuruluşlarının sürekli işçi kadrolarında çalışırken, disiplin soruşturması nedeniyle işten çıkarılanlar dışında, tekrar kamu kurum ve kuruluşlarının sürekli işçi kadrolarına yerleşmek isteyenleri,
e) Özürlü: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duysal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişilerden çalışma gücünün en az % 40'ından yoksun olduğu sağlık kurulu raporu ile belgelenenleri,
f) Sigortalı işsiz: 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamına giren işyerlerinde bir hizmet akdine dayalı ve sigortalı olarak çalışırken 4447 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen nedenlerle işini kaybeden ve Kuruma başvurarak çalışmaya hazır olduğunu bildiren kimseyi,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Kayıt İşlemleri

Kayıt

MADDE 4 – (1) Kurum hizmetlerinden yararlanmak isteyen iş arayan ve işverenlerin Kurum portalına üye olarak veya şahsen Kurum ünitelerine başvurarak kaydolmaları zorunludur.

(2) Kaydolan iş arayanlardan özürlü, eski hükümlü statüsünde veya öncelik hakkına sahip olduğunu beyan edenler, durumlarını Kurum ünitesine belgeleyene kadar bu statüde değerlendirilmezler.

(3) Kayıt sırasında alınacak bilgiler ve kayıt ile ilgili diğer hususlar Kurum tarafından belirlenir.

Kayıt şartları

MADDE 5 – (1) İş arayan olarak kaydolmak için;

- a) 14 yaşını doldurmuş olmak,
b) T.C. kimlik numarası, yabancılar için İçişleri Bakanlığı tarafından verilen yabancı kimlik numarasına sahip olmak,
c) Özürlüler için "Sağlık Kurulu Raporu"na, eski hükümlüler için "Eski Hükümlü Belgesi"ne, öncelik hakkına sahip olanlar için de bu durumlarını kanıtlayıcı belgeye sahip olmak,

gerekir.

(2) İşveren olarak kaydolmak için, Sosyal Güvenlik Kurumu işyeri sicil numarasına sahip olunması gerekir.

İş arayan kaydı geçerlilik süresi

MADDE 6 – (1) İş arayanların kayıtlarının geçerlilik süresi, bir yıldan az olmamak kaydıyla Kurumca belirlenir.

(2) Bu süre içinde Kurumca işe yerleştirilenler ve iş aramaktan vazgeçtiğini beyan edenler ile kayıt esnasında beyan edilen iletişim bilgileri ile kendisine ulaşılamayanlar, mevcut kayıtlarını güncelleyene kadar iş arayan olarak değerlendirilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşgücü İhtiyaçlarının Karşılanması ve İşe Yerleştirme

İşgücü talebi

MADDE 7 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının işgücü taleplerinin verilmesine ilişkin işlemler, kamuda işçi istihdamına ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılır.

(2) Kurum portalına kaydolan özel sektör işverenleri işgücü talebi verilmesine ilişkin işlemleri portaldan yapabilecekleri gibi bu işlemlerin Kurum tarafından yapılmasını da isteyebilir.

Talebin karşılanması

MADDE 8 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının işgücü taleplerinin karşılanmasına ilişkin işlemler, kamuda işçi istihdamına ilişkin mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılır.

(2) Özel sektör işveren talepleri Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslar dahilinde ilan edilir.

(3) Özel sektör işverenlerinden alınan işgücü taleplerine seçme işlemi, Kurum ünitesince veya işveren tarafından Kurum portalı üzerinden, talep şartları dikkate alınarak, kayıtlı iş arayanlar arasından yapılır.

(4) İş arayanlar Kurum portalında bulunan açık işlere Kurum aracılığıyla veya doğrudan başvurabilirler.

İşsizlik ödeneği almakta olanların işe yerleştirilmeleri

MADDE 9 – (1) İşsizlik ödeneği almakta olan sigortalı işsizler, Kurumca önerilen işi aşağıda belirtilen nedenler dışında reddedemez.

a) Sigortalı işsizin, mesleğine uygun ve son çalıştığı işin ücret/çalışma koşullarına yakın olmayan bir işte çalıştırılmak istenmesi,

b) Sigortalı işsizin eğitim durumuna, yaşına, cinsiyetine, fizik ve sağlık durumuna uygun olmayan bir işte çalıştırılmak istenmesi,

c) İşverenin önerdiği iş sözleşmesinin, iş yasalarında belirlenmiş olan asgari ücret, günlük ve/veya haftalık çalışma süresi, fazla çalışma ücreti, yıllık ücretli izin gibi çalışma koşulları hükümlerine aykırı koşullar içermesi,

ç) Sigortalı işsizin ikamet ettiği yerin belediye mücavir alanı sınırları dışında bir iş olması,

d) İşsizin, önerilen işyerinde daha önce 4857 sayılı İş Kanununun 24/II maddesine istinaden haklı sebeple ayrılmış olması.

(2) Önerilen işin haklı neden olmaksızın reddedilmesi halinde işsizlik ödeneği kesilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özürlü ve Eski Hükümlülerin İşe Yerleştirilmesi

Çalıştırma yükümlülüğü

MADDE 10 – (1) İşverenler;

a) 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları, özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ile yüzde iki eski hükümlü işçiyi,

b) Tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde 51 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç özürlü, kamu işyerlerinde ise yüzde dört özürlü ile yüzde iki eski hükümlü işçiyi

meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler.

Çalıştırılacak özürlü ve eski hükümlü işçi sayısının tespiti

MADDE 11 – (1) Zorunlu çalıştırılacak özürlü ve eski hükümlü işçi sayısının tespitinde belirli veya belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan tüm işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür ve işyerindeki tam süreli çalışan işçi sayısına ilave edilir. İşyerinde kısmi süreli olarak çalıştırılan özürlü ve eski hükümlü işçi bulunması halinde bunlar da çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür ve toplam işçi sayısından düşülür. Oranın hesaplanmasında yarım kadar kesirler dikkate alınmaz. Yarım ve daha fazla olan kesirler tama dönüştürülür.

(2) Fıkradaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

(3) 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanuna göre kurulan özel güvenlik şirketleri ile kurumların kendi ihtiyacı için kurduğu güvenlik

birimlerinde güvenlik elemanı olarak çalışan işçiler özürlü ve eski hükümlü işçi sayısının tespitinde dikkate alınmaz.

(4) Özürlü ve eski hükümlünün talebi halinde, işyerlerinde kısmi süreli çalışma yapan işveren tarafından özürlü ve eski hükümlüler kısmi süreli iş sözleşmesiyle de istihdam edilebilir. Zorunlu çalıştırma yükümlülüğü, kısmi süreli çalıştırma ile karşılanmak istendiğinde, kısmi süreli işçi sayısı birinci fıkrada belirtilen usul ile belirlenir.

(5) Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

(6) Çalıştırılan özürlü ve eski hükümlü işçiler, toplam işçi sayısının hesabında dikkate alınmaz.

Mesleki eğitim, danışmanlık ve rehabilitasyon

MADDE 12 – (1) Kurum; mesleklerin gerektirdiği nitelik ve şartlar ile özürlü ve eski hükümlülerin özelliklerini göz önünde bulundurarak; bunların istek ve durumlarına en uygun iş ve mesleği seçmesi, seçtiği meslekle ilgili eğitim imkânlarından yararlanması, işe yerleştirilmesi ve işe giriş sürecinde mesleki eğitim, danışmanlık ve rehabilitasyon programları veya işyerinde mesleki eğitim programları uygular/uygulatır, iş danışmanlığı hizmeti verir/verdirir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin sunulması, özürlülerin yapabilecekleri işler ile işyerinde genel esaslar dışında tabi olacağı hükümlerin tespiti, özürlü ve eski hükümlülere ilişkin ilgili kurumlar tarafından erişilebilir bir veri paylaşım sistemi oluşturulması amacıyla; Kurum, Özürlüler İdaresi Başkanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapar. Yapılacak işbirliğine ilişkin usul ve esaslar, protokolle belirlenir.

Kurum aracılığı

MADDE 13 – (1) Kamu ve özel sektör işverenleri, çalıştırmakla yükümlü oldukları özürlü ve eski hükümlü işçileri Kurum aracılığıyla sağlar.

(2) Kurum aracılığı olmadan özürlü istihdam eden özel sektör işvereni, özürünün işe başlama tarihinden itibaren bu durumu en geç onbeş iş günü içinde Kuruma bildirmesi ve tescil ettirmesi zorunludur. Kurum tarafından tescili yapılmayan işçi özürlü statüsünde değerlendirilmez.

(3) İşyerinin işçisi iken özürlü duruma düşenlere öncelik tanınır.

Özürlü ve eski hükümlü talebi

MADDE 14 – (1) Kamu ve özel sektör işverenleri, çalıştırmakla yükümlü buldukları işçileri, yükümlülüğün doğmasından itibaren beş iş günü içinde niteliklerini de belirterek Kurumdan talep eder.

(2) Taleplerde, işyerinde yapılan işin gerektirdiği ağırlıklı vasıfların üstünde istihdamı zorlaştırıcı şartlar öne sürülemez.

(3) Özürlü statüsündeki işçi taleplerinde, işin niteliği gerektirmediği sürece, özürülük oranına üst sınır getirilemez ve özür grupları arasında ayırım yapılamaz.

(4) Eski hükümlü statüsündeki işçi taleplerinde, eski hükümlüler arasında suç tasnifine göre ayırım yapılamaz.

Özürlü ve eski hükümlü talebinin karşılanması

MADDE 15 – (1) Özel sektör işvereni, özürlü açığını yükümlülüğün doğduğu andan itibaren otuz gün içinde karşılamak zorundadır.

(2) Kurum, özel sektör işverenin özürlü talep tarihinden itibaren en geç on gün içinde, başvurulardan nitelikleri uygun özürüluları durumlarını ve niteliklerini belirten belgelerle birlikte işverene gönderir. İşveren özürlü açığını, en geç on beş gün içinde, Kurum tarafından gönderilenler ya da Kurum portalında kayıtlı diğer özürlü iş arayanları bizzat seçerek veya

kendi imkanlarıyla temin edeceği özürllüer arasından karşılar. İŖe alınanları ve alınmayanları, alınmayıŖ nedenlerini de belirterek Kuruma bildirir.

(3) Kamu iŖyerlerinin özürllü ve eski hükümlü talepleri, kamuda iŖçi istihdamına iliŖkin mevzuat hükümleri çerçevesinde karşılanır.

ÇalıŖırken özürllü, eski hükümlü kapsamına girenler

MADDE 16 – ÇalıŖırken özürllü, eski hükümlü olan ve iŖ akdi feshedilmeyenler için tescil talebinde bulunulması halinde gerekli belgelerine istinaden Kurumca özürllü, eski hükümlü olarak tescilleri yapılır.

Ayrımcılık yasağı

MADDE 17 – (1) İŖe alınmada; iŖ seçiminden, baŖvuru formları, seçim süreci, teknik değerlendirme, önerilen çalıŖma süreleri ve Ŗartlarına kadar olan aŖamaların hiçbirinde özürllüer ve eski hükümlüer aleyhine ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

(2) ÇalıŖan özürllü ve eski hükümlüer aleyhine sonuç doğuracak Ŗekilde, diğer kiŖilerden farklı muamelede bulunulamaz.

(3) Ayrımcılık veya farklı muamele gösteren kamu kurum ve kuruluŖları ile iŖverenler için 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 122 nci maddesi hükümleri uygulanır.

İŖyeri ve çalıŖma koŖullarının özürllüerle göre hazırlanması

MADDE 18 – (1) İŖverenler, iŖyerlerini özürllüerinin çalıŖmalarını kolaylaŖtıracak ve iŖin özürllü çalıŖana uygunluğunu sağlayacak Ŗekilde hazırlamak, sağlıkları için gerekli tedbirleri almak, mesleklerinde veya mesleklerine yakın iŖlerde çalıŖtırmak, iŖleriyle ilgili bilgi ve yeteneklerini geliŖtirmek, çalıŖmaları için gerekli araç ve gereçleri sağlamak zorundadırlar.

(2) Uygun koŖulların varlığı halinde çalıŖma sürelerinin baŖlangıç ve bitiŖ saatleri iŖ kanunlarında belirtilen sürelerden az olmamak koŖuluyla, özürllünün durumuna göre belirlenebilir.

Özürllüerinin çalıŖtırılmayacakları iŖler

MADDE 19 – (1) Yer altı ve su altı iŖlerinde özürllü iŖçi çalıŖtırılmaz.

(2) Özürllüer, sağlık kurulu raporunda çalıŖtırılmayacakları belirtilen iŖlerde çalıŖtırılmaz.

Eski hükümlüerinin çalıŖtırılmayacakları iŖyerleri

MADDE 20 – (1) Eski hükümlüerinin, herhangi bir sınırlama olmaksızın kamuya ait iŖyerlerinde çalıŖtırılmaları esastır. Ancak, kamu güvenliği ile ilgili hizmet üreten iŖyerlerinde eski hükümlü çalıŖtırılmaz. Bu kapsamdaki iŖyerleri ilgisine göre, Adalet, Milli Savunma, İçiŖleri ve Milli Eğitim Bakanlıklarının görüŖleri alınarak ÇalıŖma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından tespit edilir.

BEŖİNCİ BÖLÜM

ÇeŖitli ve Son Hükümler

Denetim ve idari para cezası

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki iŖyerlerinde çalıŖtırılacak özürllü ve eski hükümlü iŖçilerle ilgili yapılacak denetim, 4857 sayılı İŖ Kanununun öngördüğü çalıŖma hayatının denetimi ve teftiŖi esaslarına göre yapılır.

(2) Özürllü ve eski hükümlü çalıŖtırılmasına iliŖkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen iŖveren hakkında 4857 sayılı İŖ Kanununun 101 inci maddesinde belirtilen idari para cezası, aynı Kanunun 108 inci maddesi gereğince, iŖyerinin bulunduğu yerdeki Kurum İl Müdürü tarafından doğrudan verilir.

(3) Kurum tarafından, kamu ve özel kesim iŖyerlerinden iŖ ve iŖgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bu bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iŖyerlerine 4904 sayılı Türkiye İŖ Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi gereğince idari para cezası verilir. Toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden baŖka amaçla kullanılamaz.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 22 – (1) 28/4/2004 tarih ve 25446 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Yurt İçinde İşe Yerleştirme Hizmeti Hakkında Yönetmelik ile 24/3/2004 tarihli ve 25412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türkiye İş Kurumu Genel Müdürü yürütür.

[R.G. 25 Nisan 2009 – 27210]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/8644

Karar No : 2009/4204

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Ümraniye 1. Aile Mahkemesi

Tarihi : 30/1/2007

Numarası : Esas no: 2006/1075 Karar no: 2007/59

Davacı : Mehmet Poyraz (Kızı Hülya Poyraz’a Velayeten)

Davalı : Hasımsız

Dava Türü : Evlenmeye İzin

Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Mehmet Poyraz tarafından 13/12/2006 tarihinde hasımsız olarak açılan davada, velayet altında bulunan Hülya'nın evlenmesine izin verilmesinin istendiği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 124/2. maddesi ile "Ancak hakim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir." hükmü getirilmiştir.

Evlenmesine izin verilmesi istenilen 1/9/1991 doğumlu Hülya Poyraz'ın dava tarihinde onaltı yaşını doldurmadığı anlaşılmaktadır.

Mahkemece, yasal şartın oluşmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken Türk Medeni Kanununun 124/2. maddesi hükmüne aykırı olarak evlenmeye izin verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 9/3/2009

— • —

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/18445

Karar No : 2009/5190

İncelenen Kararın**Mahkemesi** : Balıkesir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi**Tarihi** : 11/6/2008**Numarası** : Esas no: 2008/181 Karar no: 2008/258**Davacı** : Ayla Sattı**Davalı** : Nüfus Müdürlüğü**Dava Türü** : Boşandığı Kocasının Soyadını Kullanmaya İzin Verilmesi**Temyiz Eden** : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı vekilinin Balıkesir Nüfus Müdürlüğü aleyhine açtığı davada, müvekkilinin eşinden boşandıktan sonra aldığı Sattı olan kızlık soyadını eski kocasının soyadı olan Arslanpay olarak değiştirmek istediğini, eski eşinin buna muvafakat ettiğini belirterek müvekkilinin soyadının düzeltilmesine karar verilmesini istediği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun ikinci kitabında düzenlenen 173. maddesinde "boşanma halinde kadın, evlenme ile kazandığı kişisel durumunu korur; ancak, evlenmeden önceki soyadını yeniden alır. Eğer kadın evlenmeden önce dul idiyse hakimden bekarlık soyadını taşımasına izin verilmesini isteyebilir.

Kadının, boşandığı kocasının soyadını kullanmakta menfaati bulunduğu ve bunun kocaya bir zarar vermeyeceği ispatlanırsa, istemi üzerine hakim, kocasının soyadını taşımasına izin verir.

Koca, koşulların değişmesi halinde bu iznin kaldırılmasını isteyebilir" hükmü yer almaktadır.

4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunun 4. maddesinin birinci bendinde, 22/11/2001 tarih ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun üçüncü kısmı hariç olmak üzere ikinci kitabı ile 3/12/2001 tarihli ve 4722 sayılı Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna göre aile hukukundan doğan dava ve işlerin aile mahkemelerinde görülmesi öngörülmüştür.

Mahkemece, davanın Medeni Kanunun 27. ve Nüfus Hizmetleri Kanununun 36. maddesi hükümlerine dayanan bir soy isim tashihi davası olmayıp kadının boşandığı kocasının soyadını kullanmaya izin davası olduğu ve bu davada aile mahkemesinin görevli olduğu nazara alınarak davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, yargılamaya devam edilerek yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 23/3/2009

— • —

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:**Esas No** : 2008/3130**Karar No** : 2009/5388**İncelenen Kararın****Mahkemesi** : Germencik Asliye Hukuk (Aile) Mahkemesi**Tarihi** : 13/6/2007**Numarası** : Esas no: 2006/788 Karar no: 2007/150**Davacı** : Seray Usta**Davalı** : Kazım Usta**Dava Türü** : Boşanma**Temyiz Eden** : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı Seray Usta vekili tarafından, 28/12/2006 tarihinde Kazım Usta'ya karşı açılan boşanma davasının, taraf vekillerinin beyanı doğrultusunda kabul edildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmaktadır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 166/3. maddesinde, en az bir yıl sürmüş evliliklerde eşlerin birlikte başvurması ya da bir eşin diğerinin davasını kabul etmesi halinde evlilik birliğinin temelinden sarsılmış sayılabileceği öngörülmüştür. Bu halde dahi boşanma kararı verilebilmesi için, hakimin bizzat tarafları dinleyerek iradelerinin serbestçe açıklandığına kanaat getirmesi ve boşanmanın mali sonuçları ile çocuklarının durumu hususunda taraflarca kabul edilecek düzenlemeyi uygun bulması gerekmektedir. Hakim, tarafların ve çocukların menfaatlerini gözönünde tutarak bu anlaşmada gerekli gördüğü değişiklikleri yapabilir. Bu değişikliklerin kabulü halinde boşanmaya hükmolunur.

Taraflar duruşmada hazır bulunup, bizzat anlaşmalarını açıklamaz veya hakim, tarafların anlaşmalarını uygun bulmaz ise, taraflardan delilleri sorulup toplanması sonucunda evlilik birliğinin temelinden sarsılmış olup olmadığının Türk Medeni Kanununun 184. maddesi çerçevesinde takdiri gerekirken, davacı ve davalı asil dinlenilmeksizin taraf vekillerinin beyanı ile yetinilerek eksik inceleme ile boşanma hükmü kurulmuş olması usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere **BOZULMASINA**, oybirliğiyle karar verildi. 24/3/2009

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 6. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 12312
Karar No : 1668
Mahkemesi : Alanya Sulh Hukuk Mahkemesi
Esas No : 2005-99
Karar No : 2006-862
Karar Tarihi : 29/6/2006
Davacı : Ali Çağlar
Davalı : Aydın Şahin ve Ark.
Üçüncü Şahıs :

Mahalli mahkemesinden verilmiş bulunan yukarıda tarih ve numarası yazılı ortaklığın giderilmesi davasına dair karar kanun yararına Cumhuriyet Savcısı tarafından süresi içinde temyiz edilmiş olmakla dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Dört parça taşınmazın paydaşlığının giderilmesine ilişkin davanın yapılan yargılaması sonunda yerel mahkemece verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığı'nın yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle dosyadaki tüm evraklar okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

Davacı alacaklı borçlu ortağın borcu nedeniyle yaptığı takip neticesi Alanya İcra Mahkemesinden aldığı yetkiye istinaden dava konusu 4 adet taşınmazdaki ortaklığın giderilmesini istemiştir. HUMK'un 13. Maddesi uyarınca gayrimenkule müteallik davalar

gayrimenkulun bulunduğu mahal mahkemesinde, gayrimenkulun birden fazla olması halinde ise gayrimenkullerden birinin bulunduğu mahal mahkemesinde ikame olunur. HUMK'un 13. maddesindeki düzenleme kamu düzenine ilişkin olup kesindir ve bu konuda yetki sözleşmesi dahi yapılamaz. Somut olayda ortaklığın giderilmesine konu 4 adet taşınmazdan 3 adedinin Ankara'da 1 adedinin ise Silifke'de olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda HUMK'un 23. maddesi gereği mahkemenin re'sen yetkisizlik kararı vermesi gerekirken işin esasına girilerek dava konusu taşınmazların satılarak ortaklığının giderilmesine karar verilmesi doğru olmadığından Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının, Adalet Bakanlığı'nın gösterdiği lüzum üzerine kanun yararına bozma isteğinin kabulü gerekmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK.nun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan nedenlerle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 3/3/2009 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/11664

Karar No : 2009/2041

Davacı Zikrullah Şen ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Antalya 6. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve temyiz edilmeden kesinleşmiş bulunan 21/11/2007 günlü ve 2007/270 E-2007/448 K. sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 30/10/2008 gün ve Hukuk-2008/211020 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Zikrullah Şen'in 18/12/1988 olan doğum tarihi 18/12/1991 olarak düzeltilmişse de, adı geçen nüfusa 27/12/1988 tarihinde kaydedilmiştir. Bir kişinin doğmadan nüfusa kaydı söz konusu olamayacağından bu şekilde düzeltme nüfus kayıtlarında çelişki yaratmaktadır.

Hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasına karar verirken bu kayıtlar arasında çelişki yaratmamak ya da hayatın olağan akışına ters düşecek durumlara yol açmamaya özen göstermek durumundadır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/3/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/11665

Karar No : 2009/2042

Davacı Mustafa Elhatusaru'ya velayeten babası Hasan Elhatusaru, annesi Sadet Elhatusaru ile Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Diyarbakır 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve temyiz edilmeden kesinleşmiş bulunan 16/11/2007 gün, 2007/404 E., 2007/644 K. sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Cumhuriyet Başsavcılığının 30/10/2008 gün ve Hukuk-2008/211022 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Mustafa Elhatusaru'nun 10/10/2000 olan doğum tarihi 10/10/2003 olarak düzeltilmişse de, adı geçen nüfusa 2/10/2003 tarihinde kaydedilmiştir. Bir kişinin doğmadan nüfusa kaydı söz konusu olamayacağından bu şekilde düzeltme nüfus kayıtlarında çelişki yaratmaktadır.

Hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasına karar verirken bu kayıtlar arasında çelişki yaratmamak ya da hayatın olağan akışına ters düşecek durumlara yol açmamaya özen göstermek durumundadır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/3/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/11422

Karar No : 2009/2326

Davacı Aslı Büyükokutan ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Dalaman Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 3/10/2006 günlü ve 2006/247 E., 2006/244 K. sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 23/10/2008 gün ve Hukuk-2008/199249 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dosyaya getirilen doğum tarihinin düzeltilmesi istenilen davacıya, ait doğum tutanağından, davacının Tekirdağ Devlet Hastanesinde 27/6/1979 tarihinde doğduğu ve bu sağlık kuruluşunun 29/6/1979 gün ve bila sayılı doğum raporuna göre nüfus kütüğüne tescil edildiği anlaşılmaktadır.

Hastane kayıtları ve bu kayda dayanılarak düzenlenen raporun sahteliği iddia edilip ispat edilmediğine göre ve dosyada bulunan nüfus kayıt örneğinden davacının 2/7/1979 tarihinde nüfus kütüğüne kayıt edildiği anlaşılmakla bir kişinin doğmadan nüfus kütüğüne kayıt edilmesi söz konusu olamayacağından bu şekilde bir düzeltme yapılamayacağına dikkate alınarak, davanın reddi gerekirken yazılı olduğu şekilde kabulü usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 10/3/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/12642

Karar No : 2009/2690

Davacı Rahime Alphan ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Çaldıran Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 18/6/2008 günlü ve 2008/56-78 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27/11/2008 gün ve Hukuk-2008/238302 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı dava dilekçesinde, 1992 doğumlu olmasına karşın, daha önce doğup ölen aynı addaki 8/6/1986 doğum tarihli kardeşinin kaydı ile yaşamına devam ettiğini ileri sürerek,

doğum tarihinin 8/6/1992 olarak düzeltilmesini istemiş, mahkemece davacının doğum tarihi ay ve gün aynı kalmak koşuluyla 1995 olarak düzeltilmiştir.

Davada doğum tarihinin düzeltilmesini isteyen Rahime Alphan'ın nüfusa kayıt edilmediği, bu güne dek kendisinden önce doğmuş olan 8/6/1986 doğum tarihli kardeşinin ölmesine karşın kaydının düşülmediği anlaşılan aynı addaki kardeşi Rahime'nin kaydını kullandığı ileri sürüldüğüne göre; bu istek dikkate alındığında doğum ve ölüm olaylarının nüfus kütüğüne geçirilmesinin nüfus idaresine verilmiş idari bir görev olduğu gözetilerek dava dilekçesinin HUMK.'nun 7. maddesinin birinci fıkrası uyarınca görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken davaya bakılıp yazılı gerekçe ile davanın kabulüne karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 16/3/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 21 Nisan 2009 – 27207]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

BAĞCI VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No:73068/01 ve 73657/01

Strazburg

17 Temmuz 2007

OLAYLAR

I. MEVCUT DAVA KOŞULLARI

İdare, başvuranlara ait taşınmazları kamulaştırmış ve başvuranlara kamulaştırma bedeli ödemiştir.

İdare tarafından ödenen tutarda anlaşmazlık doğması üzerine, başvuranlar, Asliye Hukuk Mahkemelerine kamulaştırma bedelinin arttırılması talebiyle dava açmışlardır.

Yargıtay tarafından verilen kararların tarihi, gecikme faizi başlangıç tarihi, ödeme tarihi, yerel mahkemeler tarafından belirlenen ek kamulaştırma bedelleri ve gecikme faizi ile birlikte hesaplanan kamulaştırma bedelleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Başvuranların adları ve başvuru numaraları	Ek kamulaştırma bedelleri TL	Gecikme başlangıç tarihi	faizi	Yargıtay kararları tarihi	Ödemelerin tarihi	Ödemelerin miktarları TL
--	------------------------------	--------------------------	-------	---------------------------	-------------------	--------------------------

Bağcı ve diğerleri 73068/01	3 955 768 512 TL (Ankara Asliye Hukuk Mahkemesi)	16 Ocak ve 26 Ocak 1998	15 Şubat ve 1 Mayıs 2000	20 Haziran 2000	8 990 660 000 TL
Emlek 73657/01	123 114 023 625 TL (Diyarbakır Asliye Hukuk Mahkemesi)	25 Mart 1999	28 Eylül ve 27 Kasım 2000	20 Mart 2001	260 386 100 000 TL

HUKUK AÇISINDAN I. DAVALARIN BİRLEŞTİRİLMESİ

Olayların ve esasa ilişkin ortaya koydukları sorunların benzerliği dikkate alınarak, AİHM, İç Tüzüğü'nün 42§1. maddesi uyarınca, davaların birleştirilmesinin uygun olacağı kanaatinde dir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

II. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalan gecikme faizleri nedeniyle Devlet tarafından gecikmeli olarak ödenen ek kamulaştırma bedellerinin değer kaybettiğinden şikayetçi olmakta ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirlik hakkında

AİHM, içtihadından doğan kriterler ışığında (Bkz; özellikle, sözü edilen *Aka*) ve sahip olduğu unsurların tamamı göz önüne alındığında, bu şikayetin esastan incelenmesi gerektiği kanaatinde dir. AİHM, kabul edilmezliğe dair hiçbir gerekçe bulunmadığını saptamaktadır.

B. Esas hakkında

AİHM, daha önce, mevcut davadaki sorunlara benzer sorunların belirtildiği başka davaları da incelemiş ve 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. (Bkz; sözü edilen *Aka*)

AİHM, mevcut davada Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmaktadır. AİHM, ulusal mahkemelerin kararına göre kamulaştırmayı yapan İdare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikmenin başvuranları mülkiyetin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmaktadır. Bu zarar, enflasyon oranı karşısında gecikme faizi oranının yetersiz kalmasıyla ikiye katlanmaktadır. Başvuranların taşınmazlarının kamulaştırıldığı anda alacaklarının değeri ile ödemenin yapıldığı andaki değer arasındaki fark, AİHM'yi başvuranların toplum yararının gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Sonuç olarak, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Bağcı ve Diğerleri davasında (başvuru no: 73068/01), başvuranlar, 14.542 Euro'ya tekabül eden 8.204.856.144 TL maddi tazminat olarak istemektedirler. *Emlek* davasında (başvuru no: 73657/01) başvuranlar, 65.513 Euro maddi tazminat olarak istemektedirler. Bununla birlikte başvuranlar, manevi tazminat olarak kendilerine bir meblağın ödenmesini de talep etmektedirler.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkmakta ve bu miktarların desteklenmediği kanısındadır.

İçtihadı ışığında ve kendi hesaplama yönetiminden hareketle, AİHM, *Bağcı ve Diğerleri* davasında başvuranlara ortaklaşa olarak 6.370 Euro ödenmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

AİHM, *Emlek* davasında, başvuran İdil Emlek'e 8.360 Euro ve diğer altı başvuranların her birine 4.180 Euro olmak üzere toplamda 33. 440 Euro ödenmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

AİHM, ihlal tespitinin kendisinin manevi tazminata ilişkin olarak yeterli adil tazmin oluşturduğu kanaatine varmıştır.

B. Masraf ve Harcamalar Hakkında

Emlek davasında, başvuranlar, avukat masrafları için 2.286 Euro istemektedirler. *Bağcı ve Diğerleri* davasında, başvuranlar, 1.000 Amerikan Doları istemektedirler. Sahip olduğu unsurları ve içtihadından doğan kriterleri dikkate alarak, AİHM, hakkaniyete uygun olarak, *Bağcı ve Diğerleri* davasında, başvuranlara ortaklaşa olarak, 500 Euro ve *Emlek* davasında avukat masrafları başlığı altında da başvuranlara ortaklaşa olarak 500 Euro verilmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuruların *birleştirilmesine*;
2. Başvuruların *kabuledilebilir olduğuna*;
3. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. İhlal tespitinin kendisinin başvuranların maruz kaldığı manevi zarar için yeterli adil tazmin *oluşturduğuna*;
5. a) AİHS'nin 44§2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere Savunmacı Devlet tarafından başvuranlara aşağıdaki miktarların *ödenmesine*;
 - i. *Bağcı ve Diğerleri* davasında, maddi tazminat olarak: başvuranlara ortaklaşa olmak üzere 6.370 Euro (Altı bin üç yüz yetmiş Euro) *ödenmesine*;
 - ii. *Emlek* davasında maddi tazminat olarak: başvuran İdil Emlek'e 8.360 Euro (sekiz bin üç yüz altmış Euro) ve diğer altı başvuranın her birine 4.180 Euro (dört bin yüz seksen Euro) olmak üzere toplam 33.440 Euro (otuz üç bin dört yüz kırk Euro) *ödenmesine*;

iii. masraf ve harcamalar: *Bağcı ve Diğerleri* davasında, başvuranlara ortaklaşa olarak 500 Euro (beş yüz Euro) ve *Emlek davasında* başvuranlara ortaklaşa olarak 500 Euro (beş yüz Euro) ;

iv. yukarıdaki miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda *faiz uygulanmasına*;

6. Adil tazime ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca hazırlanmış olup, iç tüzüğün 77§ § 2 ve 3. maddelerine uygun olarak 17 Temmuz 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ÇAKIR/Türkiye Davası*

Başvuru No:13890/02

Strazburg

26 Haziran 2007

OLAYLAR

DAVANIN UNSURLARI

1958 doğumlu olan başvuran İskenderun'da ikamet etmektedir.

Karayolları Genel Müdürlüğü ('idare') başvurana ait bir araziye kamulaştırarak, kamulaştırma komisyonu tarafından belirlenen tazminatı 8 Temmuz 1996 tarihinde başvurana ödemiştir.

Kararlaştırılan tazminat tutarı konusunda idareyle anlaşmazlığa düşen başvuran, İskenderun Asliye Hukuk Mahkemesi önünde kamulaştırma bedelinin artırımı talebiyle bir dava açmıştır.

Mahekeme 4 Kasım 1997 tarihinde aldığı kararla, başvurana, 9 Ağustos 1996 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere gecikme faiziyle birlikte 176.731.000 TL kamulaştırma tazminatı ödenmesine hükmetmiştir.

Yargıtay 6 Haziran 2000 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

İdare 8 Haziran 2001 tarihinde başvurana 612.410.000 TL tutarında ek kamulaştırma bedeli ödemiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yasal gecikme faizi oranının Türkiye'deki yüksek enflasyon oranı karşısında yetersiz kalması sebebiyle ek kamulaştırma bedelinin değerini kaybetmesinden yakınmaktadır. Bu hususta başvuran 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe dair

Hükümet, altı ay kuralına riayet edilmediği gerekçesiyle AİHM'yi mevcut başvuruyu reddetmeye davet etmektedir.

AİHM, Hükümet tarafından dile getirilen benzer itirazları daha önce de reddettiğini anımsatmaktadır (bkz. *Akkuş*, § 21, adigeçen). Mevcut başvurunun AİHS'nin 35/3 maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını belirleyen AİHM, ayrıca başka bir kabul edilemezlik olmadığını da tespit etmektedir. Bu nedenle başvuruyu kabul edilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

B. Esasa dair

Bu davadakine benzer soruları gündeme getiren başka davaları müteaddit defalar incelemiş olan AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (Bkz., *Akkuş*, adigeçen karar, s. 1317, 31. prg ve *Aka*, adigeçen karar, s. 2682, 50-51. paragraflar).

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatine varmıştır. Ulusal mahkemelerin kararı uyarınca kamulaştırmayı yapan idare tarafından başvurana verilmesi gereken ek tazminatın ödenmesindeki gecikme, başvurana, mülkünün kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme, AİHM'yi, başvuranın genel yararın gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında olması gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldığı yönünde düşünmeye sevk etmektedir. Yerleşik hesap yöntemini (bkz. *Akkuş*, adigeçen, § 35-36) göz önünde bulunduran AİHM, bu gecikme nedeniyle ilgilinin belli bir zarara uğradığını tespit etmektedir.

Sonuç olarak AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat, masraf ve harcamalar

Başvuran maddi tazminat olarak 11.200 Euro, manevi tazminat olarak ise 3.600 Euro talep etmektedir. Başvuran ayrıca avukatlık ücreti için 555 Euro ve posta masrafları için 27 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

Akkuş davasında benimsenen hesap yöntemini ve uygun ekonomik verileri göz önünde bulunduran AİHM, maddi tazminat olarak başvurana 85 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, ihlal tespitinin mevcut dava koşullarında başlı başına adil bir tazmin teşkil edeceği kanaatindedir.

Masraf ve harcamalar ile ilgili olarak ise AİHM, AİHS'nin 41. maddesine göre bir başvurana masraf ve harcamalarının geri ödemesinin ancak sözkonusu masraf ve harcamaların, gerçekliği, zorunluluğu ve oranlarının makul olduğu ortaya konulduğu sürece yapılabildiğini hatırlatmaktadır (bkz., diğerleri arasında, *Nikolova – Bulgaristan*, no: 31195/96, § 79). Her ne kadar başvuran taleplerini desteklemek için gerekli belgeleri sunmamışsa da, AİHM önünde kendisini temsil ettirmek üzere belli harcamalar yaptığını kabul etmek gerekecektir. Bu nedenle AİHM tüm harcamaları için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin makul olacağı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenmesinin uygun olacağına hükmetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geriye kalanının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Mevcut kararın manevi zararın tazmini için başlı başına yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine*;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana maddi tazminat olarak 85 Euro (seksen beş), masraf ve harcamaları için ise 1.000 Euro (bin) *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;
Karar vermiştir.
İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77/2 ve 77/3. maddesine uygun olarak 26 Haziran 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

ERDAL FIRAT ÇARALAN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 28889/02

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Başvuran, Erdal Fırat Çaralan, 1981 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve İstanbul'da ikamet etmektedir. AİHM huzurunda, İstanbul Barosu avukatlarından K.T. Sürek tarafından temsil edilmektedir.

A. Davanın Koşulları

Tarafların anlattığı şekliyle dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

Başvuran, bu başvurunun yapılmasına neden olan olaylar sırasında siyasi bir partinin (Emeğin Partisi) üyesidir.

Başvuran, 17 Ekim 2000 tarihinde, Emeğin Partisi'nin toplu iş sözleşmeleriyle ilgili broşürlerini dağıttıktan sonra gözaltına alınmıştır. Aynı gün, hakim huzuruna çıkarılmadan serbest bırakılmıştır.

Belirsiz bir tarihte, Eyüp Cumhuriyet Savcısı, yasadışı yollarla broşür dağıttığı gerekçesiyle başvuranı 22.815.000 Türk Lirası (TL) para cezasına çarptırmıştır. Başvuran bu miktarı ödememiştir.

Daha sonra, 26 Şubat 2001 tarihinde, Eyüp Cumhuriyet Savcısı, Ceza Kanunu'nun 534/1 maddesi uyarınca yasadışı yollarla broşür dağıttı gerekçesiyle Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvuran aleyhinde ithamname vermiştir.

28 Şubat 2001 tarihinde, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi, başvurayı itham edildiği gibi suçlu bulmuş ve ceza kararnameyi çıkararak 34,220,000 TL para cezasına çarptırmıştır. Mahkeme, ceza kararnameyi çıkarırken açık duruşma yapmamış, yalnızca dava dosyasının içeriği üzerine karar vermiştir.

Başvuran, 19 Nisan 2001 tarihinde, 28 Şubat 2001 tarihli karara itiraz etmiştir. Dilekçesinde, 2908 kanununun 44. maddesine göre, diğer siyasi partiler gibi Emeğin Partisi'nin de broşürlerin dağıtılmasından önce izin almasına veya sözkonusu broşürün bir örneğini bilgi amacıyla makamlara vermesine gerek olmadığını ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, AİHS'nin

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

6. maddesine aykırı olarak, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne savunma sunma hakkından mahrum bırakıldığını iddia etmiştir. Başvuran, son olarak, AİHS'nin 10. maddesine aykırı olarak mahkumiyetinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

13 Haziran 2001 tarihinde, Eyüp Ceza Mahkemesi, 28 Şubat 2001 tarihli kararın hukuka uygun olduğunu öne sürerek başvuranın itirazını reddetmiştir.

13 Haziran 2001 tarihli karar başvurana bildirilmemiştir.

Başvuran, 21 Mayıs 2002 tarihinde para cezasını ödemiştir.

Daha sonra, 29 Kasım 2006 tarihinde, Eyüp Cumhuriyet Savcısı Adalet Bakanlığı'na başvurmuş ve Yeni Ceza Kanunu'nun 309. maddesi gereğince Eyüp Ceza Mahkemesi'nin 13 Haziran 2001 tarihli kararını bozmak üzere yazılı bir emir çıkarmasını talep etmiştir. 16 Ocak 2007 tarihinde, Adalet Bakanlığı yazılı bir emir çıkararak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na bahsedilen kararı bozması için Yargıtay'a talepte bulunması adına talimat vermiştir.

27 Mart 2007 tarihinde, Yargıtay, Eyüp Ceza Mahkemesi'nin kararını bozmuştur. Yargıtay, 2908 sayılı kanununun 44. maddesine göre, broşür dağıtmak için siyasi partilerin önceden izin almalarına gerek olmadığını belirtmiş ve sonuç olarak başvuranın mahkumiyetinin iç hukuka uygun olmadığına karar vermiştir. Yargıtay, başvuranın beraat etmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Dava dosyası, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi'ne iade edilmiştir. Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi, 15 Mayıs 2007 tarihinde, dosyayı yeniden inceledikten sonra başvurayı aleyhindeki suçlamalardan beraat ettirmiş ve 2002 yılında ödemiş olduğu para cezası için kendisine geri ödeme yapılmasına karar vermiştir. Ayrıca, başvuranın mahkumiyeti adli sicil kayıtlarından silinmiştir.

ŞİKAYETLER

Başvuran, 6. madde uyarınca birçok şikayette bulunmuştur. İlk olarak, aleyhindeki suçlamaların karara bağlanmasında, davasının hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmediğini iddia etmiştir. Ayrıca, yerel mahkemelerin duruşma yapmadan davasını karara bağladıklarını ileri sürmüştür. Başvuran, ayrıca, yerel mahkemelerin olayların değerlendirilmesinde ve iç hukukun yorumlanmasında hatalı davrandığını ifade etmiştir. Başvuran, ayrıca, Eyüp Sulh Ceza Mahkemesi ile Eyüp Ceza Mahkemesi'nin yargıçlar

kurulunda bulunan hakimlerin Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na bağılı oldukları gerekçesiyle bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanmadığını ileri sürmüştür.

Başvuran, AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunarak mahkumiyetinin ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini iddia etmiştir.

HUKUK

Hükümet, AİHS'nin 35. maddesi uyarınca, başvurunun altı ay kuralına uymadığı gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğini ileri sürmüştür; çünkü Eyüp Ceza Mahkemesi kararını 13 Haziran 2001 tarihinde vermiş olduğu halde, 23 Mayıs 2002 tarihinde AİHM'ye başvuruda bulunulmuştur. Dolayısıyla, geçen süre altı aydan fazladır. Hükümet, ayrıca, başvuran daha sonra aleyhindeki suçlamalardan beraat ettiği için, artık AİHS kapsamında mağdur olarak adlandırılmayacağını ileri sürmüştür. Hükümet, son olarak, Yeni Ceza Kanunu ile 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu ile ceza kararnamesi çıkarmanın sona erdiğini ifade etmiştir.

Başvuran, Hükümet'in sözlerine cevap vermemiştir.

AİHM, Hükümet'in altı aylık süreye ilişkin itirazıyla ilgili olarak, aşağıdaki nedenlerden dolayı başvurunun kabuledilemez nitelikte olmasından dolayı, bu konuyla ilgili hüküm vermesine gerek olmadığı görüşündedir.

AİHM, Hükümet'ten gelen bilgiyi dikkate almaktadır. Buna göre, AİHM gereklerini yerine getirmek için Türk hukuku değiştirilmiştir. Ancak, AİHM, görevinin yalnızca sözkonusu davanın koşullarını değerlendirmekle sınırlı olduğunu, dolayısıyla olay tarihinden bu yana meydana gelen değişikliklerden dolayı davanın geçerli bir hukuki gerekçesi bulunmadığına dair karar alamayacağını belirtmektedir (*Sadak ve Diğerleri / Türkiye*, no. 29900/96, 29901/96, 29902/96 ve 29903/96).

AİHM, ayrıca, ulusal makamların AİHS'nin ihlal edildiğini açıkça veya esastan kabul etmedikleri ve bunu telafi yoluna gitmedikleri sürece, başvurana yönelik alınan bir karar veya uygulamanın esas itibarıyla başvuranın "mağdur" statüsünü ortadan kaldırmak için yeterli olmadığını hatırlatmaktadır (*Öztürk / Türkiye*, no. 22479/93).

Bu bağlamda, 2001 yılında İzmir Sulh Ceza Mahkemesi'nin açık duruşma yapmadan başvuran aleyhinde ceza kararnamesi çıkardığı ve üyesi olduğu siyasi partinin broşürlerini dağıtmaktan dolayı başvuranı para cezasına çarptırdığı gözlemlenmektedir. Ancak, daha sonra, yeniden duruşma yapılmış ve başvuran aleyhindeki suçlamalardan beraat etmiştir. 2908 sayılı kanunun 44. maddesi uyarınca siyasi partilerin broşür dağıtmadan önce izin almalarına gerek olmamasından dolayı, yerel mahkemeler kararlarında başvuranın mahkumiyetinin iç hukuka uygun olmadığını kabul etmişlerdir. Mahkemeler, ayrıca, 2002 yılında ödemiş olduğu para cezası için başvurana ödeme yapılmasını öngörmüşlerdir. Ayrıca, bu mahkumiyet kararı başvuranın adli sicil kaydından silinmiştir.

AİHM, ayrıca, Hükümet'in ek iddialarıyla ilgili olarak başvuranın herhangi bir yorumda bulunmadığını kaydetmektedir.

Bu koşullar altında, AİHM, 34. madde uyarınca, başvuranın AİHS'nin 6. ve 10. maddelerinin ihlalinden mağdur olduğunu iddia edemeyeceği görüşündedir. AİHM, başvurunun AİHS hükümleriyle *ratione personae* uyuşmadığını belirterek 35. maddenin 3. ve

4. paragrafları gereğince reddedilmesi gerektiği sonucuna varmıştır (bkz, *Şentuna / Türkiye*, no. 71988/01; *Sapan / Türkiye*, no. 36075/03).

Yukarıda anlatılanlar göz önünde bulundurulduğunda, AİHS'nin 29/3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi ve başvurunun reddedilmesi uygun olacaktır.

Bu gerekçelerle, AİHM oybirliğiyle,

Başvurunun *kabuledilemez olduğuna* karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararı

GÜNTER/Türkiye*

Başvuru No. 52517/99
Strazburg
22 Şubat 2005

USULİ İŞLEMLER

Dava, Hüseyin Hamit Günter (“başvuran”) isimli Türk vatandaşı tarafından AİHS'nin (“Sözleşme”) 34. maddesine dayanarak 5 Ağustos 1999 tarihinde Türkiye aleyhine yapılan başvurudan (no. 52517/99) kaynaklanmaktadır.

16 Eylül 2004 tarihinde, AİHM başvurunun kısmen kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir. Hükümet esasa ilişkin görüş belirtmiş, başvuran ise belirtmemiştir (İç Tüzük 59 § 1).

OLAYLAR

Başvuran 1920 doğumludur ve İstanbul'da yaşamaktadır. Mustafa Rıfat Günter ve Rabia Günter'in varisidir.

27 Mart 1985 tarihinde, Mustafa Rıfat Günter ve Rabia Günter, iki şahit huzurunda sözlü vasiyette bulunarak ölünceye kadar bakılmak şartıyla, sahip oldukları gayrimenkulü Darülaceze'ye bağışlama taahhüdünde bulunmuşlardır. Bunu takiben Darülaceze'ye yerleştirilmişler ve burada sırasıyla 3 Mayıs 1985 ve 2 Mayıs 1985 tarihlerinde vefat etmişlerdir.

7 Mayıs 1985 tarihinde, Darülaceze, Şişli 3. Sulh Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak vasiyetnamenin açılmasını talep etmiş ve aynı gün mahkeme, Darülaceze'yi, murislerin mirasçısı olarak tespit etmiştir. Bu karar başvurana tebliğ edilmemiştir, fakat mahkeme tarafından adresi ve isimleri bilinmeyen kişiler için bir gazete ilanı verilmiştir.

29 Aralık 1992 tarihinde, başvuran, veraset ilanı almak için İstanbul 6. Sulh Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuş ve 25 Mayıs 1993 tarihinde, murislerin sözlü vasiyetlerinin geçersiz olduğunun ilan edilmesi talebiyle Şişli 4. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava

açmıştır. Başvuran, murislerin yaşlı olmaları nedeniyle vasiyetname yapma ehliyetine sahip olmadıklarını ileri sürmüştür.

10 Ekim 1993 tarihinde, Hazine, murislerin vasiyetlerinin geçersiz olduğunun ilan edilmesi talebiyle aynı mahkemede dava açmıştır.

16 Aralık 1993 tarihinde, ne başvuran ne de vekilleri duruşmada bulunmuş; Darülaceze'nin davaya devam etmek istemediğini beyan etmesi ile dava kayıttan düşülmüştür. Başvuran 28 Ocak 1994 tarihinde davayı yenilemiştir.

28 Nisan 1994 tarihli duruşmada, murislerin veraset ilamına ilişkin açılan davanın karara bağlanmamış olması sebebiyle, başvuran, mahkemenin davayı adli tatil sonrasına bırakması gerektiğini öne sürmüştür. Veraset ilamı çıkarılmasının dava için bir ön mesele teşkil etmesi sebebiyle, mahkeme davayı Eylül'e ertelemiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

20 Eylül 1994 tarihinde başvuran, davanın tekrar ertelenmesi talebinde bulunmuştur.

27 Aralık 1994 tarihinde taraflar duruşmaya iştirak etmemiştir. Başvuran mazeret bildirmiştir.

Bunu takip eden iki duruşmada başvuran, bir erteleme talebinde daha bulunmuştur.

11 Temmuz 1995 tarihinde, mahkeme, Hazine'nin davasını başvuranın davasıyla birleştirme kararı almıştır.

3 Ekim 1995 tarihinde mahkeme, başvuran tarafından isimleri verilen iki şahitten birinin ifadesini almıştır. Diğer şahide ulaşmak ise mümkün olmamıştır.

26 Aralık 1995 ve 2 Nisan 1996 tarihlerinde, mahkeme, davayı ileri bir tarihe bırakmıştır. Zira başvuran mazeret bildirerek duruşmaya gelmemiştir.

27 Haziran 1996 tarihinde, ikinci şahidin de ifadesi alınmış ve dava ileri bir tarihe bırakılmıştır.

Başvuran, mazeret bildirerek 5 Kasım 1996 ve 29 Ocak 1997 tarihli duruşmalara gelmemiş ve davanın Yargıtay'a intikal ettiğini mahkemeye bildirmiştir.

15 Nisan 1997 tarihinde, başvuran, veraset ilamını mahkemeye sunmuştur.

19 Haziran 1997 tarihinde başvuran, Bay ve Bayan Günter'in yasal ehliyetleri hakkında karar vermeden önce, AİHM'den, Adli Tıp Kurumu'na danışmasını talep etmiştir. Adli Tıp ise dava dosyasındaki belgelerin bir karara varmak yeterli olmadığını mahkemeye bildirmiştir. 16 Ekim 1997 tarihinde, mahkeme, Darülaceze'den Bay ve Bayan Günter'le ilgili tüm sağlık raporlarını talep etmiştir. Darülaceze, 18 Aralık 1997 tarihinde, ellerinde bu tür belgelerin olmadığını mahkemeye bildirmiştir.

10 Mart 1998 tarihinde Adli Tıp Kurumu, eldeki dava dosyası temelinde bir karara varmanın imkansız olduğunu bildirir bir rapor hazırlamıştır.

17 Mart 1998 tarihinde, mahkeme, ölüme bağlı tasarrufun iptali için, hak talep eden kişinin, iptal gerekçesinden muttali olduğu tarihten itibaren bir yıl, veya vasiyetin varislere bildirilmesinden itibaren beş yıl içinde dava açılabileceğini ifade etmiştir. Mahkeme, Bay ve Bayan Günter'in vasiyetlerinin 7 Mayıs 1985 tarihinde varislere bildirilmiş olmasına rağmen, 25 Mayıs 1993 tarihinden önce başvuran tarafından dava açılmadığını not etmiştir. Dolayısıyla, zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle davanın düşürülmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Başvuran temyiz yoluna gitmiştir.

8 Ekim 1998 tarihinde Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. 15 Şubat 1999 tarihinde başvuranın kararın düzeltilmesi talebi reddedilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

31. Başvuran, hukuki işlemlerin uzun sürmesinin, AİHS'nin 6 § 1. maddesinde ifade bulan "makul süre" gerekliliği ile bağdaşmadığından şikayetçi olmuştur. Bu maddenin ilgili bölümleri şöyledir:

“Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan, ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, ... görülmesini istemek hakkına sahiptir...”

A. Dikkate alınacak süre

32. Hukuki işlemler, 25 Mayıs 1993 tarihinde başlamış ve 15 Şubat 1999 tarihinde sona ermiştir. Dolayısıyla, üç mahkemede yaklaşık olarak beş yıl dokuz ay sürmüştür.

B. Uygulanabilir ölçütler

33. Mahkeme, hukuki işlemlerin süresinin makuliyetinin, davanın olayları ışığında ve özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların tutumu ve davada başvuranın karşı karşıya olduğu riskler olmak üzere, Mahkeme'nin içtihadında açık ve kesin olan ölçütlere atıfta bulunularak değerlendirilmesi gerektiğini yineler (bkz. diğerlerinin yanı sıra, Frydlander – Fransa [BD], no. 30979/96, § 43, AİHM 2000-VII).

C. AİHM'nin değerlendirmesi

34. Hükümet, sözkonusu işlemlerin makul süreyi geçmediğini öne sürerek bu iddiayı reddetmiştir. Başvuranın davasının karmaşık bir miras anlaşmazlığı olduğunu ileri sürmüştür. Bu davada üç taraf bulunmaktadır: başvuran, Hazine ve Darülaceze. Aynı süre zarfında aynı mirasla ilgili yürütülmekte olan başka işlemler bulunmaktaydı. Yerel mahkemenin bu işlemlerin sonuçlarını beklemesi gerekmekteydi.

35. Ayrıca, işlemlerin uzun sürmesinin başvuranın tutumundan kaynaklandığını, zira başvuranın bütün duruşmalara katılmadığını ve veraset ilamı ile ilgili işlemlerin sonucunu beklemek için birkaç defa erteleme talep ettiğini belirtmiştir. Dolayısıyla, adli makamlara yüklenebilecek bir gecikmenin bulunmadığı sonucuna varmıştır.

36. Başvuran, Hükümet'in itirazını reddetmiştir.

37. Mahkeme, başvuranın, yasal ehliyetleri olmaması sebebiyle Bay ve Bayan Günter'in vasiyetinin iptal ettirmesi girişimi ile ilgili olduğunu tespit etmiştir. Bu husus hakkında bilirkişi raporu gerektiren somut anlaşmazlığa rağmen, Mahkeme, işlemlerin ne karmaşık olduğunu ne de etraflı bir araştırma gerektirdiğini not eder.

38. Başvuranın tutumu ile ilgili olarak mahkeme, birkaç duruşmaya iştirak etmediği ve erteleme talebinde bulunduğunu tespit etmiştir. Ancak, bunlar, mahkemenin bir ön mesele olarak gördüğü veraset ilamının bekletilmesi esnasında meydana gelmiştir. Dolayısıyla, ilam çıkarılincaya kadar dava karara bağlanamamıştır. Buna göre, başvuranın işlemlerin uzatılmasında payı olduğu söylenemez.

39. Makamların tutumuna gelince, Mahkeme öncelikle, adli makamların veraset ilamını çıkarmasının dört yıl altı aydan fazla sürdüğünü not eder. Ayrıca, mahkeme, bu ilamı sununcaya dek dikkate değer bir işlem yürütmemiştir. Ancak ilam çıkarıldığında mahkeme, Bay ve Bayan Günter'in yasal ehliyetleri hakkında görüş almak için Adli Tıp Kurumu'na başvurmuştur. Ayrıca, yaklaşık olarak altı yıl süren işlemlerin sonunda dava basit bir formalite – zaman aşımı sınırlamasına uymaması – sebebiyle düşürülmüştür.

30. Bu olaylar çerçevesinde, Mahkeme, başvuranın davasının makul bir süre içinde görülmediğine hüküm getirmiştir. Dolayısıyla, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

41. AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

42. Başvurana, başvurusunun kabul edilebilir olduğunu bildirir 21 Eylül 2004 tarihli bir Sekreteryaya mektubunda, başvurandan adil tazmin taleplerini belirtmesi istenmiştir. Ancak, başvuran buna cevap vermemiştir. Dolayısıyla, Mahkeme, bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK MAHKEME OYBİRLİĞİYLE

AIHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.
İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 22 Şubat 2005 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Sekreter

J.-P. COSTA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İNAL/Türkiye Davası*

Başvuru No: 12624/02
Strazburg
26 Haziran 2007

OLAYLAR

I. DAVANIN UNSURLARI

Üniversiteye giriş sınavı sırasında kopya çekilmesiyle ilgili olarak yürütülen bir soruşturma çerçevesinde aranmakta olan başvuran 17 Haziran 2001 tarihinde (saat 23:30 sularında) Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü Organize Suçlar Şubesine bağlı ekiplerce yakalanarak gözaltına alınmıştır. Söz konusu dönemde Diyarbakır ili olağanüstü hal rejimine bağlıydı.

Olayın ertesi günü Emniyet Müdürlüğü, başvuranın gözaltı süresinin 18 Haziran 2001 tarihinden itibaren üç gün uzatılması talebiyle Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'na başvurmuştur. Cumhuriyet Başsavcılığı istenen izni vermiştir.

Başvuran, konuyla ilgili olarak düzenlenen tutanakta da belirtilen 'ÖSS sınavı sırasında telsiz vasıtasıyla kopya çekilmesi olayına' karıştığı yönündeki suçlamaları 20 Haziran 2001 tarihinde kabul ederek bu yönde bir itirafname imzalamıştır.

Emniyet Müdürlüğü yine aynı tarihte Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığı'na başvuruda bulunarak gözaltı süresinin altı gün uzatılmasını talep etmiştir. Nöbetçi DGM hâkimi ek gözaltı süresi talebini kabul ederek 2845 sayılı kanunun 16/1 ve 3. maddesi uyarınca başvuranın gözaltı süresini 25 Haziran 2001 tarihine kadar uzatmıştır.

Ramazan İnal 25 Haziran 2001 tarihinde savcı önüne çıkarılmıştır. Başvuran polise verdiği ifadeyi inkâr ederek masum olduğu iddiasında bulunmuştur. Savcılık başvuruyu aynı gün serbest bırakmıştır.

Savcılık TCK'nın 313. maddesinde öngörülen suç unsurlarının oluşmadığı kanaatine vararak başvuran hakkında takipsizlik kararı vermiştir.

HUKUK AÇISINDAN

Başvuran adli denetim olmaksızın geçirdiği uzun gözaltı süresinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran ayrıca AIHS'nin 5/3 maddesinin özü itibarıyla ihlal edildiğini iddia etmektedir.

AİHM yazışma safhasında, her ne kadar başvuran müşterek bir suçla suçlanmaktaysa da bunun devlet menfaatini hiçbir biçimde ilgilendirmeyen bir hilecilik suçlaması olmasına rağmen başvuran hakkında 2845 sayılı kanunun uygulanmasını dikkate almış ve AİHS'nin 5/1 maddesi açısından gözaltı işleminin yasallığı sorununu *ex officio* gündeme getirmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

I. KABULEDİLEBİLİRLİĞE DAİR

Hükümet iki bakımdan iç hukuk yollarının tüketilmediği yönünde itirazda bulunmaktadır. Hükümet başvuranı gözaltına alınma işlemine yönelik itirazda bulunmama ve CMUK'un 128/4 maddesi uyarınca serbest bırakılma başvurusu yapmama suçlamaktadır. Hükümet ayrıca başvuranın 466 sayılı yasanın 1/6 maddesinde öngörülen tazminat yolunu kullanmasının da mümkün olduğunu belirtmektedir. Söz konusu kanun maddesi, yasaya uygun biçimde özgürlüğü bağlanan, ancak daha sonra, haklarında takipsizlik kararı verilen kişiler hakkında tazminata hükmedilmesi imkanı tanımaktadır. İtirazın ilk bölümüne ilişkin olarak Hükümet, yakalanan sanıkların gözaltına alınma işlemlerinin yasallığına ve savcılığın gözaltı sürelerinin uzatılması emrine dair yaptıkları itirazın yargıçlar tarafından incelendiği iki yargı kararını örnek olarak sunmaktadır. Söz konusu yargılamalar sanıklar hakim huzuruna çıkarılmaksızın dosya üzerinden yapılmıştır.

Başvuran 25 Haziran 2001 tarihinde savcı huzuruna çıkarılana değin gözaltına alınma işleminin gizli tutulduğunu ve bu süre zarfında avukatları ya da yakınlarıyla görüştürülmediğini belirtmektedir. Bu nedenle başvuran kendi durumuna ilişkin olarak 128/4 maddesinde öngörülen başvuru yolunun uygun olmayan, yanıltıcı ve başarısızlığa mahkum bir başvuru yolu olduğunu ifade etmektedir. Başvuran ayrıca gözaltına alınma işleminin ulusal mevzuata uygun olduğunu ve konuyla ilgili süre uzatma kararının ifadesine başvurulmaksızın dosya üzerinden alındığına dikkat çekmektedir. Hükümetin itirazının ikinci bölümüne ilişkin olarak başvuran gözaltına alınma işleminin yasaya uygun olduğu göz önünde tutulduğunda 466 sayılı kanunda öngörülen başvuru yolunun etkili bir başvuru yolu olmadığını ileri sürmektedir.

AİHM, *Öcalan – Türkiye* kararında (no:46221/99, prg 68) CMUK'un 128/4 maddesi uyarınca ulusal yargıç tarafından ilgililerin tutuklanmasının yasallığına ilişkin olarak (mevcut davada ilgililerin yakalanarak gözaltına alınması ve gözaltı süresi) gerçekleştirilen denetimin olayların meydana geldiği dönemde 5/4 maddesinin gereklerini yerine getirmediği kanaatine varmıştı. Her ne kadar mevcut dava başvuranın yakalanmasının Öcalan davasındaki gibi 1999 yılında değil de 2001 yılında gerçekleşmiş olması yönünden farklılık arz etmekteyse de AİHM daha evvel vardığı sonuçtan ayrılması için herhangi bir gerekçe görmemektedir. Öte yandan iç hukuk hükümleri göz önünde bulundurulduğunda AİHM, Hükümet tarafından dile getirilen itiraz yolunun adli niteliği haiz bir usul işlemi olduğu ve özgürlükten yoksun bırakma işlemine uygun usul güvencelerini temin ettiği hususunda ikna olmamıştır (*Toth – Avusturya*, 12 Aralık 1991 tarihli karar, § 22). Zira itiraz duruşmasında, davaya bakan hakimin ilgiliyi ya da avukatını dinlemeksizin dosya üzerinden karar vermesi öngörülmektedir (karşılaştırınız, sözgelimi, *Megyeri – Almanya*, 12 Mayıs 1992 tarihli karar, § 22). Hükümet tarafından sunulan örnekler bu tespiti pekiştirmektedir. Bu nedenle itirazın bu bölümü kabul edilmeyecektir.

İtirazın, 466 sayılı kanunun 1. maddesi yönünden yapılan ikinci bölümüne ilişkin olarak ise AİHM, bu kanun hükmünün yasaya aykırı bir biçimde özgürlükten yoksun bırakılma vakalarıyla – ki bu davada böyle bir durum söz konusu değildir - veya kanun dairesinde yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturma yapılmasına veya son soruşturmanın açılmasına yer olmadığına veya hut beraetlerine veya ceza verilmesine mahal olmadığına karar verilen durum ile ilgili olduğunu tespit etmektedir. AİHM, başvuranın iç mevzuata uygun şekilde gözaltına alındıktan sonra Savcı tarafından takipsizlik kararı verilmesi nedeniyle bu sonuncu seçeneğin başvuranın durumuna uyduğunu tespit etmektedir.

Bununla birlikte AİHM, ilgilinin tutukluluğu gerekçesiyle tazminat elde etmek için hukuk yolu bulunmadığından değil uzun gözaltı süresinden şikayetçi olduğunu belirlemektedir. Dolayısıyla başvuranın şikayeti AİHS'nin 5/3 maddesine ilişkindir. Oysa Hükümet tarafından dile getirilen başvuru yolu AİHS'nin 5/5 maddesiyle ilgilidir. Dolayısıyla ön itirazın bu bölümünün de dayanaktan yoksun olduğu ortaya çıkmaktadır (bkz., *mutatis mutandis*, *Yağcı ve Sargın – Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, prg 44).

AİHM ayrıca başvurunun AİHS'nin 35/3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Başvuru ayrıca herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşılmamaktadır. Bu itibarla başvuruyu kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

II. ESASA DAİR

A. AİHS'nin 5/3 maddesi

Hükümet başvuranın gözaltına alınması işleminin ulusal mevzuata uygun olup keyfi nitelikte olmadığını beyan etmektedir. Hükümet ayrıca bu alanda azami gözaltı sürelerini indiren yasal iyileştirmelere dikkat çekmektedir.

AİHM, geçmişte birçok defalar terör suçlarıyla ilgili soruşturmanın yetkili makamları hiç kuşkusuz önemli sorunlarla karşı karşıya bıraktığını kabul etmiştir (*Brogan ve diğerleri – Birleşik Krallık*, 29 Kasım 1988 tarihli karar, *Murray – Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1994 tarihli karar, § 58, ve *Aksoy – Türkiye*, 18 Aralık 1996 tarihli karar, § 78). Bununla birlikte sözkonusu durum yetkili makamların terör suçunun mevcut olduğunu beyan ettikleri her durumda, ulusal mahkemelerin ve son raddede AİHM'nin denetim organlarının kontrolünün dışında şüphelileri istedikleri gibi yakalayarak gözaltına alabilecekleri anlamına gelmez (*Sakık ve diğerleri – Türkiye*, 26 Kasım 1997 tarihli karar, § 44).

Yukarıda ifade olunan ilkeler mevcut davadaki gibi organize suç sözkonusu olduğunda *a fortiori* uygulanır. Bu hususta AİHM, ihtilafli gözaltı süresinin 17 Haziran 2001 tarihinde (saat 22:30 sularında) başvuranın yakalanmasıyla başlayarak 25 Haziran 2001 tarihinde sona erdiğini tespit etmektedir. Dolayısıyla başvuran toplam olarak yedi günden fazla bir süre boyunca gözaltında kalmıştır.

AİHM, *Brogan ve diğerleri* davasında, ilgilinin bir hakim karşısına çıkarılmaksızın dört gün altı saat süresince gözaltında tutulmasının AİHS'nin 5/3 maddesinde belirlenmiş kesin sınırları aştığına hükmettiğini hatırlatmaktadır.

Bu itibarla AİHM, başvuranın yedi günden fazla bir süre boyunca tutulmasını gerekli olarak telakki edemeyecektir.

Bu nedenle AİHS'nin 5/3 maddesi ihlal edilmiştir.

B. AİHS'nin 5/1 maddesi

Hükümet başvuranın bir suç örgütü bünyesinde hilecilik yaptığından şüphelenilmesi sonucunda gözaltına alındığını belirtmektedir. Bu nedenle konuyla ilgili olarak yapılan ön soruşturma eski Türk Ceza Kanunu'nun 313. maddesi temelinde açılmıştı. Olayların meydana geldiği dönemde sözkonusu kanun maddesi 2845 sayılı kanun uyarınca Devlet Güvenlik Mahkemelerinin yetki alanına girmekteydi. Hükümet 13 Aralık 2001 tarihinde yapılan bir mevzuat değişikliğiyle sözkonusu suçun adigeçen mahkemelerin yetki sahasından çıkarıldığına dikkat çekmektedir.

AİHS'nin 5/3 maddesi yönünden yaptığı ihlal tespitini ve dava olaylarının tamamını göz önünde bulunduran AİHM, 5/1 maddesi alanında bir hükme varmaya gerek görmemektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 3.000 Euro maddi ve 10.000 Euro manevi zarara maruz kaldığını iddia etmektedir.

Hükümet bu taleplerin aşırı ve temelsiz olduğu kanaatindedir. Hükümet, AİHM'den bir tazminata hükmetmeyi gerekli görmesi halinde bunun hakkaniyete uygun olmasını ve hiçbir biçimde haksız zenginleşmeye sebebiyet vermemesini talep etmektedir.

Maddi zararın mevcut olduğunu kanıtlayan herhangi unsur bulunmadığından AİHM bu sıfatla bir tazminata hükmetmeye yer olmadığı kanaatindedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise hakkaniyete uygun bir karara varan AİHM, başvurana 1.750 Euro ödenmesinin makul olacağına hükmetmektedir.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 2.397 Euro talep etmektedir. Başvuran bu hususta Diyarbakır Barosu avukatlık ücreti tarifelerini dayanak olarak ileri sürmektedir.

Hükümet bu talebin dayanaksız olduğu kanaatindedir.

AİHM, AİHS'nin 41. maddesi uyarınca yalnızca gerçekten ve zorunlu olarak yapıldığı kanıtlanmış ve makul oranda olduğu ortaya konulmuş masrafların geri ödenmesine hükmettiğini hatırlatmaktadır (bkz., diğer birçokları arasında, *Nikolova – Bulgaristan*, no: 31195/96, § 79).

Başvuranın talebi belgelendirilmemiş olmakla birlikte, AİHM, elindeki bilgilere ve bu konudaki içtihadına dayanarak, başvurana masraf ve harcamalar için 1000 euros verilmesini uygun görmektedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olacağına hükmeder.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 5/3 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 5/1 maddesine riayet edilip edilmediği hususunda ayrıca bir karara varmaya gerek olmadığına;
4. a) AİHS'nin 44/2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Devlet tarafından başvurana:
 - i. manevi tazminat olarak 1.750 Euro (bin yedi yüz elli Euro);
 - ii. masraf ve harcamalar için ise 1.000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca hazırlanmış olup, iç tüzüğün 77/2 ve 77/3. maddelerine uygun olarak 26 Haziran 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KAPAR/Türkiye Davası*

Başvuru No: 7328/03

OLAYLAR

1983 doğumlu olan başvuran Diyarbakır'da ikamet etmektedir.

Başvuran, 29 Haziran 2001 tarihinde polis tarafından yakalanarak gözaltına alınmıştır. Düzenlenen tutanakta başvuranın silahlı soygun suçundan gözaltına alındığı belirtilmiştir.

Yine aynı tarihte polis ve savcı tarafından başvuranın ifadesi alınarak Bismil Sulh Ceza Mahkemesi'ne sevk edilmiştir. Sulh Ceza Mahkemesi yargıci 'isnad edilen suçun cinsi, delil durumu, sanığın suçlamaları kabul etmesi ve kaçma tehlikesi' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir. Yapılan duruşmada başvuranın avukatı, müvekkilinin ne dediğini bilmediğini ve akli dengesinin yerinde olmadığını ileri sürmüştür. Avukat başvuranın tedavisi için mahkemenin gerekeni yapmasını istemiştir.

Sulh Ceza Mahkemesi Savcısı görevsizlik kararı vererek davayı Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk etmiştir.

Diyarbakır Savcılığı 3 Ağustos 2001 tarihli bir iddianameyle başvuran hakkında silahlı soygun suçundan bir ceza davası açmıştır.

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi 7 Aralık 2001 tarihli duruşmada 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca başvuranın ifadesinin 31 Ağustos 2001 tarihine kadar dinlenmesini talep etmiştir.

Mahkeme 6 Eylül 2001 tarihinde yapılan duruşmada 'isnad edilen suçun cinsi ve delil durumu' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir.

5 Ekim ve 2 Kasım 2001 tarihlerinde yapılan duruşmalarda 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve karşı karşıya bulunduğu ceza sınırı' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca başvuranın psikiyatrik bilirkişi muayenesine tabi tutulması talimatını vermiştir.

Mahkeme 30 Kasım 2001, 25 Ocak, 19 Şubat ve 12 Mart 2002 tarihli duruşmalarda 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve karşı karşıya bulunduğu ceza sınırı' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir. Mahkeme başvuranın Adli Tıp Kurumu'nda bulunan tıbbi raporunun dava dosyasına aktarılmadığını tespit etmiştir.

12 Mart 2002 tarihinde düzenlenen raporda kendisine isnad edilen olayların meydana geldiği dönemde başvuranın akıl sağlığının yerinde olduğu belirtilmiştir.

12 Nisan ve 25 Mayıs 2002 tarihli duruşmalarda 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve karşı karşıya bulunduğu cezanın sınırı' gibi unsurları göz önünde bulunduran Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın serbest bırakılma taleplerini reddederek tutukluluk halinin devamına hükmetmiştir. Adli Tıp Kurumunca düzenlenen sağlık raporu dosyaya aktarılmıştır. Başvuranın ailesinin başvuranın tıbbi tedavi gördüğü yönündeki beyanları üzerine, Ağır Ceza

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Mahkemesi, Adli Tıp Kurumu'ndan, başvuranın tedavi gördüğü yeri ve tedavinin türünü belirleyerek gerekli evrakı kendisine göndermesini talep etmiştir. Mahkeme ayrıca, bahsedilen evrakın dosyaya aktarılmasını müteakip başvuranın akıl sağlığının yerinde olup olmadığının yeniden değerlendirilmesini istemiştir.

28 Mayıs ve 25 Haziran 2002 tarihli duruşmalarda 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve karşı karşıya bulunduğu cezanın sınırı' gibi unsurları göz önünde bulunduran Ağır Ceza Mahkemesi başvuranın serbest bırakılması yönündeki talepleri reddederek

tutukluluğunun devamına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca başvuranın tedavisinden sorumlu doktor A. Rezak Cebe'nin ifadesine başvurulmasını emretmiştir.

16 Temmuz 2002 tarihli duruşmada A. Rezak Cebe'yi dinleyen Ağır Ceza Mahkemesi, 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve karşı karşıya bulunduğu cezanın sınırı' gibi unsurları göz önünde bulundurarak başvuranın serbest bırakılması yönündeki talepleri reddetmiş ve tutukluluğunun devamına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca Adli Tıp Kurumu'ndan başvuruyu yeniden muayene etmesini istemiştir.

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi 19 Temmuz 2002 tarihinde başvuranın yeniden bir bilirkişi incelemesine tabi tutulmasını emretmiştir. 13 Ağustos, 10 Eylül, 8 Ekim ve 5 Kasım 2002 tarihlerinde yapılan duruşmalarda Ağır Ceza Mahkemesi 'isnad edilen suçun niteliği, delil durumu ve tutuklu olarak geçirilen sürenin sınırı' gibi gerekçelerle serbest bırakma yönündeki talepleri reddederek başvuranın tutukluluğunun devamına hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca, başvurana ait tıbbi dosyanın, Adli tıp Kurumu tarafından gönderilmesini beklediğini belirtmiştir.

Adli Tıp Kurumu tarafından 27 Kasım 2002 tarihinde hazırlanan rapor 12 Mart 2002 tarihli raporu teyid eder niteliktedir.

Ağır Ceza Mahkemesi 21 Ocak 2003 tarihinde verdiği kararla başvuruyu iki yıl dokuz ay on gün hapis cezasına mahkum etmiştir. Başvuranın tutuklu kaldığı süreyi göz önünde tutan mahkeme başvuranın şartlı salıverilmesine karar vermiştir.

Başvuran anılan karara karşı 6 Mart 2003 tarihinde Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunmuştur. Mevcut dosya unsurlarından anlaşıldığı üzere temyiz davası Yargıtay önünde halen devam etmektedir.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABULEDİLEBİLİRLİĞE DAİR

Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediği ve altı ay kuralına riayet edilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümet'e göre başvuran, uzun yargılama süresi nedeniyle bir tazminat elde edebilmek amacıyla 466 sayılı kanun uyarınca tazminat davası açma imkanına sahip bulunmaktaydı. Ancak başvuran bu yola başvurmamıştır. Ayrıca başvuran aleyhinde açılan davanın halen devam ediyor olması sebebiyle mevcut başvuru 'ulusal mahkemenin kararının kesinleştiği tarihten itibaren altı ay içinde' sunulmamıştır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

AIHM başvuranın 21 Ocak 2003 tarihinde son bulan tutuklu yargılanma süresinden şikayetçi olduğunu tespit etmektedir. Söz konusu tarihte serbest bırakılan başvuran aleyhinde açılan dava ulusal mahkemeler önünde halen devam etmekteydi. Ancak AIHM başvuranın 5 Şubat 2003 tarihinde yani 21 Ocak 2003 tarihinden itibaren altı ay içinde başvuruda bulunduğunu tespit etmektedir. Türkiye aleyhinde açılan bazı davalarda buna benzer itirazları reddeden AIHM, (bkz. diğerleri arasında *Temel ve Taşkın – Türkiye*, no: 40159/98, 14 Kasım 2002, *Acunbay – Türkiye*, no: 61442/00 ve 61445/00, § 48, 31 Mayıs 2005; 466 sayılı kanunla ilgili olarak bakınız, bilhassa, *Yağcı ve Sargın – Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, § 44) bu davada da daha önce verdiği kararlardan ayrılmasını gerektirecek herhangi bir unsur tespit etmemektedir. Bu itibarla AIHM, Hükümet'in itirazlarını reddetmektedir. AIHM, başvurunun bu kısmının AIHS'nin 35 § 3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun ilan edilemeyeceğini ve herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvurunun geriye kalanını kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.¹

1. 30 Ağustos 2007 tarihinde yapılan düzeltme: Bu paragrafın önceki hali 'Bu itibarla AIHM, Hükümet'in itirazlarını reddetmektedir. AIHM, başvurunun AIHS'nin 35 § 3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun ilan edilemeyeceğini ve herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşmadığını tespit etmektedir. Bu nedenle başvuruyu kabuledilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.' şeklindeydi.

II. AIHS'NİN 5 § 3 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran uzun tutuklu yargılanma süresinden şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta AİHS'nin 5 § 3 maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

AİHM, AİHS'nin 5 § 3 maddesinde hedeflenen dönemin son süresinin 'ilk etapta, iddianın yerindeliliğine hükmedildiği tarih' olduğunu hatırlatmaktadır (bkz. *Wemhoff – Almanya*, 27 Haziran 1968 tarihli karar, § 9, ve *Labita – İtalya*, no: 26772/95, § 147).

Mevcut davada AİHM başvuranın 29 Haziran 2001 tarihinde tutuklu yargılanmasına karar verilerek 21 Ocak 2003 tarihinde salıverildiğini tespit etmektedir. Ağır Ceza Mahkemesi 21 Ocak 2003 tarihinde başvurunu bir hapis cezasına çarptırmıştır. Bu itibarla AİHS'nin 5 § 3 maddesi uyarınca dikkate alınması gereken tutuklu yargılanma süresi bir yıl yedi aydır.

AİHM, bir sanığın bir davadaki tutuklu yargılanma süresinin makul sınırı aşmamasına özen gösterme görevinin ilk olarak ulusal adli mercilere düştüğünü hatırlatmaktadır. Bu maksatla adli merciler, masumiyet karinesini göz önünde tutarak, bireysel özgürlük kuralı noktasında bir istisnaya gidilmesini gerektirir nitelikte gerçek bir kamu menfaati bulunup bulunmadığını tespit etmek üzere tüm dava koşullarını tetkik ederek salıverme taleplerini reddettikleri kararlarında bu hususları belirtmelidirler. Bilhassa sözkonusu kararlarda yer verilen gerekçeler ve ilgilinin başvurusunda belirttiği ihtilafa yol açmayan olaylar temelinde AİHM, AİHS'nin 5 § 3 maddesinin ihlal edilip edilmediği hususunda bir karara varmak durumundadır (bkz. *Assenov ve diğerleri – Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar).

Bu hususta yakalanan kimsenin bir suç işlediğinden şüphe etmek için makul nedenlerin süreklilik arz etmesi tutukluluğun devam ettirilmesinin yasallığının olmazsa olmaz koşuludur. Ancak bir süre sonra bu da yetersiz hale gelir. Bu durumda AİHM adli mercilerce benimsenmiş diğer gerekçelerin özgürlük mahrumiyetini meşru kılmaya devam edip etmediğini ortaya koymalıdır. Şayet sözkonusu gerekçelerin 'uygun' ve 'yeterli' olduğu ortaya çıkar ise AİHM, ulusal makamların yargılamanın devamına özel bir önem atfedip atfetmediklerini araştırır (bkz. diğerleri arasında, *Mansur – Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, § 52, *Ali Hıdır Polat – Türkiye*, no: 61446/00, § 26, 5 Nisan 2005, ve *Baltacı – Türkiye*, no: 495/02, § 48, 18 Temmuz 2006). Özellikle Smirnova – Rusya davasında (no: 46133/99 ve 48183/99, § 59) AİHM tutukluluğun devamını meşru kılan makul dört temel neden belirlemiştir. Sanığın duruşmaya çıkmama tehlikesi, (Stögmüller – Avusturya, 10 Kasım 1969 tarihli karar), sanığın serbest bırakıldıktan sonra adaletin iyi idaresine zarar verecek tarzda önlemler alabilecek olması tehlikesi (bkz. *Wemhoff*, adigeçen, § 14) ya da daha sonra başka zararlar verebilmesi tehlikesi (bkz. *Matznetter – Avusturya*, 10 Kasım 1969 tarihli karar, § 9) ya da kamu düzenini bozma tehlikesi (bkz. *Letellier – Fransa*, 26 Haziran 1991 tarihli karar, § 51). Kaçma tehlikesi yalnızca bir mahkumiyet kararının ağırlığıyla ilgili olarak değerlendirilemez. Sanığın kişiliği, alışkanlıkları, varlıkları, yargılandığı ülke ile ilişkileri ve uluslararası bağlantıları gibi hesaba katılması gereken önemli sayıda başka etkenler de vardır. Bu etkenler gerçek bir tehlike olup olmadığını ortaya koyucu nitelikte etkenlerdir. Gerçek bir tehlikenin olmaması durumunda tutukluluğun devamı meşruiyetini kaybeder.

Mevcut davada Ağır Ceza Mahkemesi'nin başvuranın tutukluluk halinin devamına karar verirken, hiçbir izahat vermeksizin, isnad edilen suç, delillerin durumu ve başvuranın mahkum olması muhtemel cezanın sınırı gibi birbirinin benzeri, hatta birbirinin kopyası ifadeler kullandığı uygun dosya unsurlarından anlaşılmaktadır. Bu kararlarda sözkonusu suçtan soyut bir biçimde bahsedilmekle yetinilerek sözü edilen tehlikelerin gerekçelerini temellendirmek üzere herhangi bir unsura yer verilmemiş ve başvuranın kaçma tehlikesine ilişkin gerçekler ortaya konulmamıştır. Sözgelimi ulusal mahkemeler başvuranın sabit bir ikametgaha sahip olup olmadığı hususunu incelememiş ve mahkeme huzuruna çıkmama tehlikesine ilişkin açıklık getirmemişlerdir. Ayrıca AİHM'ye göre başvuranın kendisine isnad edilen olayların meydana geldiği dönemde on sekiz yaşında olduğu ve kişilik bozukluğundan

muzdarip olduğunun görüldüğü mevcut davaya özel bir önem atfetmek gerekiyordu (bkz. bilhassa *Batı ve diğerleri – Türkiye*, no: 33097/96 ve 57834/00, § 162).

Mevcut davanın özel koşullarını ve bilhassa başvuranın ilk derece mahkemesi tarafından mahkum edildiği cezayı dikkate alan AİHM, AİHS'nin 5 § 3 maddesi bakımından tutuklu yargılama süresinin meşru olmadığı sonucuna varmaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin 5 § 3 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA¹

1. 30 Ağustos 2007 tarihinde yapılan değişiklik: AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiği iddiası ile ilgili bölüm karardan çıkarılmıştır.

A. Tazminat

Başvuran uğradığını iddia ettiği manevi zararlar için 30.000 Yeni Türk Lirası (YTL) (yaklaşık 16.515 Euro) manevi tazminat talep etmektedir. Başvuran ayrıca 3.558 Yeni Türk Lirası (YTL) (1.933 Euro) maddi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu iddialara itiraz etmektedir.

Talep edilen maddi tazminat ile yapılan ihlal tespiti arasında bir illiyet bağına rastlamayan AİHM bu talebi reddetmektedir. Öte taraftan AİHM, başvuranın uzun tutuklu yargılanma süresi ve uzun tutukluluk süresi sebebiyle belli bir manevi zarara maruz kaldığı ve bu durumun telafisi için ihlal tespitinin yeterli olmayacağı kanaatindedir (bkz., bilhassa, *Kudla – Polonya*, no: 30210/96, § 165, ve *Acunbay – Türkiye*, no:61442/00 ve 61445/00, § 70, 31 Mayıs 2005). AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana manevi tazminat adı altında 3.000 Euro ödenmesine hükmetmiştir.^{1 2}

1. 30 Ağustos 2007 tarihinde yapılan düzeltme: Bu paragrafın önceki hali 'Talep edilen maddi tazminat ile yapılan ihlal tespiti arasında bir illiyet bağına rastlamayan AİHM bu talebi reddetmektedir. Öte taraftan AİHM, başvuranın uzun tutuklu yargılanma süresi ve uzun tutukluluk süresi sebebiyle belli bir manevi zarara maruz kaldığı ve bu durumun telafisi için ihlal tespitinin yeterli olmayacağı kanaatindedir (bkz., bilhassa, *Kudla – Polonya*, no: 30210/96, § 165, ve *Acunbay – Türkiye*, no:61442/00 ve 61445/00, § 70, 31 Mayıs 2005). AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana manevi tazminat adı altında 4.500 Euro ödenmesine hükmetmiştir.' şeklindeydi.

2. 30 Ağustos 2007 tarihinde yapılan düzeltmeyle 'AİHM ayrıca, taraflarca sunulan bilgilere göre davanın beş yıl on ay geçmesine karşın ulusal mahkemeler önünde halen devam etmekte olduğunu kaydetmektedir. Şayet hal-i hazırda durum bu yönde ise, AİHS'nin 6 § 1 maddesinde öngörülen adaletin iyi idaresinin gerekleri dikkate alındığında yargılama süresinden doğan ihlali sona erdirmek için en uygun yolun davayı mümkün olan en kısa süre içerisinde bitirmek olduğu kanaatindedir.' şeklindeki paragraf karardan çıkarılmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran, ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 9.700 Yeni Türk Lirası (yaklaşık 5.270 Euro) talep etmektedir. Başvuran belge olarak bir avukatlık ücret tarifesi sunmaktadır.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran, masraf ve harcamalarının iadesini ancak bu masraf ve harcamaların gerçek, zorunlu ve makul olduğunu kanıtlandığı sürece elde edebilir. Elindeki mevcut bilgilerin ve yukarıda anılan ölçütlerin ışığında AİHM mevcut davada

başvurana tüm masraf ve harcamaları için 1.500 Euro ödenmesinin makul olacağına kanaat getirmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. Başvurunun geriye kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;

2. AİHS'nin 5 § 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 3.000 Euro² (dört bin beş yüz) ve masraf ve harcamaları için 1.500 Euro (bin beş yüz) *ödenmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 3 Mayıs 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

-
1. 30 Ağustos 2007 tarihinde yapılan düzeltmeyle hükmün eski 3. fıkrası karardan çıkarılmıştır.
 2. 30 Ağustos 2007 tarihli düzeltme: daha önce 4.500 Euro (dört bin beş yüz) tutarında manevi tazminata hükmedilmişti.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KARATEPE/Türkiye Davası*

Başvuru No: 41551/98

Strazburg

31 Temmuz 2007

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Başvuran 1949 doğumlu olup Kayseri’de ikamet etmektedir.

Refah Partisi üyesi olan başvuran olayların meydana geldiği dönemde Kayseri Belediye Başkanıydı.

Başvuran 25 Ekim 1996 tarihinde bir basın açıklaması sırasında bir konuşma yapmıştır.

Başvuran 10 Kasım 1996 tarihinde Refah Partisi’nin Kayseri İl Divan Toplantısı’nda bir konuşma yapmıştır.

Başvuranın konuşmalarına bir basın bildirisinde yer verilmiştir.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, 25 Temmuz 1997 tarihli bir iddianameyle sözkonusu konuşmalar nedeniyle başvuranın halkı din farkı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik ettiği gerekçesiyle Türk Ceza Kanunu’nun 312 §§ 2 ve 3. maddeleri uyarınca mahkum edilmesini talep etmiştir. 25 Ekim ve 10 Kasım 1996 tarihlerinde yapılan konuşmalara iddianamede yer verilmiştir.

Başvuran, 13 Kasım 1996 tarihinde Cumhuriyet Başsavcısı tarafından alınan ifadesinde, toplantı salonuna girmeden önce Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na bağlı iki merkez ilçe belediye başkanının kendisine seslendiğini belirtmiştir. Bu kişilerin başvurana verdiği sözleri tutmadığını söylemesi başvuranı rahatsız etmiştir. Başvuran bu utanç ve üzüntü duygularının etkisinde konuşmasını yapmış fakat konuşmanın hiçbir anında Atatürk’e hakaret etmek ya da Atatürk’ü eleştirmek istememiştir. Başvuranın amacı vatandaşlarının sorunlarını çözmeye engel olan bürokrasiyi eleştirmek olmuştur. Başvuran konuşmasını daha önceden hazırlanmış ve cümleleri anlık olarak dile getirmiştir. Kendisi de bir anayasa profesörü olan başvuranın hiçbir şekilde yürürlükte olan mevzuata karşı suç işleme niyeti sözkonusu olmamıştır.

DGM, 9 Ekim 1997 tarihinde verilen bir kararla Türk Ceza Kanunu’nun 312 § 2. maddesi uyarınca başvuranı bir yıl hapis ve 420.000 Türk Lirası para cezasına mahkum etmiştir.

Başvuran, Yargıtay önünde aynı savunmayı yinelemiş, ayrıca televizyon aracılığıyla yaptığı konuşma ve “kin ve intikam” kelimelerini sarf ettiği için özür dilediğini beyan etmiştir.

Yargıtay 10 Aralık 1997 tarihinde sözkonusu kararı onamıştır. Yargıtay karar gerekçelerinde bilhassa basın bildirisine atıfta bulunmuş ve başvuranın bu bildirin yayınlamasına izin vererek iradesini ve kararlılığını pekiştirdiğine kanaat getirmiştir. Yargıtay ayrıca, başvuranın belediye başkanı statüsünü, seçmenlerinin dini duygularını sömürmek ve etkilemek amacıyla kullandığına itibar etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

10 Şubat 1998 tarihinde Danıştay tarafından verilen bir kararla başvuran belediye başkanlığı görevinden alınmıştır.

Başvuran 24 Nisan 1998 tarihinde hapsedilmiş ve 17 Eylül 1998 tarihinde şartlı olarak tahliye edilmiştir.

HUKUK BAKIMINDAN

I. AİHS’İN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran öncelikle kendisini yargılayan ve mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin, bünyesinde askeri bir hakim bulunması nedeniyle tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığını ileri sürmekte ve AİHS’nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHM, içtihatlarından doğan kriterler ışığında (Bkz., özellikle, *Çiraklar-Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*) ve elindeki mevcut unsurların tümü

dikkate alındığında başvurunun bu kısmının esastan incelenmesi gerektiğine kanaat getirmektedir. AİHM başvuruda başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi tespit etmemektedir.

AİHM bu davadakine benzer soruların gündeme getirildiği benzer davaları incelemiş ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine kanaat getirmiştir (*Özel-Türkiye*, no: 42739/98, 7 Kasım 2002 ve *Özdemir-Türkiye*, no: 59659/00, 6 Şubat 2003 tarihli karar).

AİHM mevcut davayı incelemiş ve Hükümet'in sözkonusu davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığına kanaat getirmiştir. AİHM, "güvenliğe" ilişkin suçlar hakkında DGM'ye çıkarılan başvuranın, aralarında askeri hakim de bulunduğu mahkeme heyeti önüne çıkmaktan çekinmesinin anlayışla karşılanacağını belirtmektedir. Bu nedenle başvuran, DGM'nin davayla ilgili olmayan mülahazaları dikkati nazara almasından çekinmekte haklıdır. Böylece bu mahkemenin tarafsızlığı ve bağımsızlığı hakkında başvuran tarafından duyulan şüphelerin objektif olarak kanıtlandığı düşünülebilir (*Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme*).

AİHM sonuç olarak başvuruyu yargılayan DGM'nin, AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca tarafsız ve bağımsız bir mahkeme olmadığı kanısındadır.

II. AİHS'NİN 10 VE 14. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, DGM tarafından aleyhinde verilen mahkumiyet cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğini ileri sürmektedir. Başvuran, AİHS'nin 14. maddesi ile birlikte 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHS'nin 14. maddesine ilişkin şikayetin ayrıca incelenmesini gerektirecek bir neden tespit edemeyen AİHM başvuranın şikayetini yalnızca 10. madde kapsamında inceleyecektir.

AİHM elindeki mevcut unsurların tümü ışığında başvuranın şikayetinin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve esastan incelenmesi gerektiğini tespit etmektedir. Bu nedenle sözkonusu şikayetin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

AİHM, *Erbakan-Türkiye* (no: 59405/00, 6 Temmuz 2006 tarihli karar) kararında da dile getirdiği üzere 10. maddeye ilişkin içtihadından doğan temele ilkelere atıfta bulunmaktadır. Mevcut dava, başvuranın ulusal mahkemeler tarafından "kine teşvik eden ifadeler" olarak değerlendirilen beyanları nedeniyle cezalandırılması hususuna ilişkindir. Bu bakımdan AİHM, insanların onuruna karşı hoşgörü ve saygının, demokratik ve çoğulcu bir toplumun temellerini teşkil ettiğini vurgulamaktadır. Bundan "usullerin", "koşulların", "sınırlandırmaların" ya da verilen "cezaların" hedeflenen meşru amaçla orantılı olması koşuluyla, ilke olarak, demokratik toplumlarda hoşgörüsüzlüğe dayalı (dini hoşgörüsüzlük de dahil olmak üzere) kine yayan, teşvik eden, yücelten ya da haklı gösteren her türlü ifade şeklinin cezalandırılmasının hatta önlenmesinin gerekli olabileceğine kanaat getirilmesinin mümkün olduğu sonucu çıkmaktadır (kine teşvik eden konuşma ve şiddetin savunulması ile ilgili olarak bkz., *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye* (no:1), [Büyük Daire], no: 26682/95, ve özellikle, *Gündüz-Türkiye*, no: 35071/97).

Başvuranın cezai mahkumiyetinin, başvuranın AİHS'nin 10 § 1. maddesi ile güvenceye alınan ifade özgürlüğüne müdahale teşkil ettiğine dair bir tereddüt bulunmamaktadır. Bununla birlikte müdahalenin, Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesi ile öngörüldüğü ve 10 § 2. madde uyarınca ulusal güvenliğin ve kamu düzeninin korunması, başkalarının haklarının muhafaza edilmesi ve suçun önlenmesi gibi pek çok meşru amaç taşıdığı da tartışma götürmemektedir. Burada asıl önemli olan müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığı" hususunun tespit edilmesidir.

Başvurana göre mahkum edilmesinin haklı gösterilmesi mümkün değildir. Başvuran dava konusu ifadeleri yurttaşlarına verdiği sözleri tutamamış olmanın verdiği utanç duygusu ve üzüntüsü içerisindeyken dile getirmiştir. Başvuranın amacı vatandaşların sorunlarını

çözmesine engel olan bürokrasiyi eleştirmek olmuştur. Üstelik başvuran “kin” kelimesini kullandığı için televizyon aracılığıyla özür dilemiştir.

Hükümet sözkonusu ifadeler nedeniyle başvuranın mahkum edilmesinin, AİHS'nin 10. maddesinin ikinci paragrafı ile açıklandığını ifade etmektedir.

Başvuranın konuşmaları iki bölümden oluşmaktadır: birinci bölümde başvuran laiklikle ilgili kişisel tutumunu dile getirmektedir. İkincisinde ise büyük bir ilin belediye başkanı olarak halkına “(...) Müslümanların içlerindeki düşünce, kin ve iman” korumalarını söyleyerek “*Bu törene bu kılıkla (laik kıyafeti kastederek) katılmak zorunda kaldım. Fakat sizlerin hiçbir zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu düzen mutlaka değişmelidir. Bekledik, biraz daha bekleriz. Bakalım bizi nasıl bir gelecek bekliyor. Müslümanlar, içinizden bu hırsı, bu kini eksik etmeyin*” ifadelerinde bulunmuştur.

Tanınmış bir siyasetçi tarafından halka açık bir toplantıda dile getirilen bu görüşler dini değerler çerçevesinde şekillenmiş bir toplumsal bakış açısını ifşa etmekte ve böylelikle farklı grupların karşı karşıya geldiği günümüz toplumlarını oluşturan çoğulculuk anlayışıyla bağdaşır görünmemektedir (Bkz., aynı bakımdan, *Erbakan kararı*). Özellikle de vatandaşları, nüfusun diğer bir kesimine karşı “(...) içlerinde bulunan hırsı, kini ve nefreti” eksik etmemelerini söyleyen başvuranın ifade özgürlüğü hakkında faydalandığının ileri sürülmesi mümkün değildir. Her halükarda Türk Devleti'nin laik kanunlarına karşı itaatsizliğe teşvik edildiği hususu tartışma götürmemektedir. Bu ifadelerin hoşgörü anlayışıyla bağdaşır görünmesi pek mümkün değildir ve AİHS'nin önsözünde yer alan barış ve adalet gibi temel değerlere aykırılık teşkil etmektedir (Bkz., özellikle, *Gündüz-Türkiye* (karar), no:59745/00). Bu açıdan ele alındığında AİHM, önemli bir ilin belediye başkanı olan ve bu nedenle halk nezdinde, gerginlik ve çatışma durumlarında daha da önem kazanan bir rolü olduğu cihetle başvuranın mahkum edilmesine ilişkin gerekçelerin yerinde olduğuna ve ilgilinin ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahaleyi haklı kılmak için yeterli olduğuna kanaat getirmektedir (*Sürek-Türkiye (No:1)*, *Zana-Türkiye*, 25 Kasım 1997 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*). AİHM, “bilgi” ya da “fikirlerin” kısıtıcı, şaşırtıcı veya rahatsız edici olmasının sözkonusu müdahalenin haklı gösterilmesi için yeterli olmayacağını ancak, mevcut davada şiddeti yüceltecek şekilde kine dayalı bir konuşma sözkonusu (*Sürek kararı*(no:1)) olduğunu hatırlatmaktadır.

AİHM, başvurana verilen bir yıl hapis ve 420.000 Türk Lirası tutarında para cezasını ağırlığını kabul etmektedir. Bununla birlikte, bir kişinin davranışı yukarıda ifadesini bulan düzeye ulaştığında ve çoğulcu bir demokrasinin temellerini inkar edecek ölçüde hoşgörüsüz bir hale geldiğinde, iç hukuktaki caydırıcı yaptırımlar gerekli olabilir (*Gündüz kararı*). Ayrıca başvuranın, yaklaşık dört buçuk aylık bir hapis cezası sonrasında 17 Eylül 1998 tarihinde şartlı olarak tahliye edilmiş olması dikkate alındığında AİHM, mevcut davada uygulanan cezanın, halkın suç işlemeye teşvik edilmesinin önlenmesi şeklindeki hedeflenen meşru amaçla orantılı olmadığına düşünülemediğine kanaat getirmektedir (*Güzel-Türkiye (No:1)*, (karar),no:54479/00, 20 Eylül 2005).

Sonuç olarak dava konusu müdahale AİHS'nin 10 § 2. maddesine uygundur.

Bu nedenle AİHM, AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran manevi tazminat olarak 20.000 Fransız Frangı [yaklaşık 3.048 Euro] talep etmektedir. Başvuran ayrıca görevine son verilmemesi halinde alacağı maaşına tekabül eden gelir kaybı nedeniyle 6.000.000 Fransız Frangı [yaklaşık 914.634 Euro] tutarında maddi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmekte ve Çıraklar kararına atıfta bulunmaktadır.

Başvuran tarafından ileri sürülen gelir kaybı ile ilgili olarak AİHM tespit edilen ihlal ile talep edilen tazminat arasında bir nedensellik bağı tespit edememektedir. Zira mevcut dava

ile ilgili olarak 30 Mart 2006 tarihinde verilen kabuledilebilirlik kararında da belirtildiği üzere başvuranın belediye başkanlığı görevine son verilmesi, Anayasa Mahkemesi tarafından *Refah Partisi*'nin kapatılmasına ilişkin olarak verilen kararın bir sonucudur. Talep edilen manevi tazminat ile ilgili olarak ise AİHM, mevcut dava koşullarında ihlal tespitinin kendisinin iddia edilen manevi zararın tazmini için başlı başına yeterli olduğuna kanaat getirmektedir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran masraf ve harcamalar için 20.000 Fransız Frangı [yaklaşık 3.048 Euro] talep etmektedir. Başvuran bununla ilgili olarak herhangi bir belge sunmamaktadır.

Hükümet talep edilen rakama itiraz etmektedir.

AİHM hakkaniyete uygun olarak başvurana 500 Euro ödenmesinin uygun olacağına kanaat getirmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE;

1. Oybirliğiyle başvurunun geri kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Bir oya karşı altı oyla AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edilmediğine*;
4. Oybirliğiyle ihlal tespitinin kendisinin manevi zararın tazmini için başlı başına yeterli olduğuna ve masraf ve harcamalar için başvurana 500 Euro *ödenmesine*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesi gereğince 31 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Mevcut başvuru ekinde İç Tüzüğü'nün 74 § 2 ve AİHS'nin 45 § 2. maddelerine uygun olarak Sayın Zagrebelsky'nin kısmi ayırık oy görüşü bulunmaktadır.

HAKİM ZAGREBELSKY'NİN KISMİ AYRIK OY GÖRÜŞÜ

AİHS'nin 10. maddesine ilişkin olarak dile getirilen şikayet hususunda Daire'nin çoğunluğu tarafından kabul gören karara katılmadığımı üzümlere bildiririm.

Karara göre başvuran kine dayalı bir konuşma yapmıştır ve bu nedenle ifade özgürlüğünün korunması hususunu ileri sürmesi sözkonusu değildir.

Karşı görüşümü haklı göstermek ve mevcut davada 10. maddenin ihlal edildiğine ilişkin bir karar verilmesi gerektiğini açıklayabilmek amacıyla AİHM'nin bilhassa siyasi konuşmalar olmak üzere ifade özgürlüğünün önemine ilişkin kararlarında karşılaşılabileceğimiz çok sayıda ifadeyi bir kez daha yinelemenin bir anlamı yoktur. İtirazların kısıtlı bir şekilde yorumlanması gerekirken özgürlüklerin kapsamının geniş bir ölçüde tanınması gerektiğine ilişkin argümanları yinelemenin de bir anlamı yoktur.

Anayasa hukuku profesörü olan başvuranın konuşmalarının “kine dayalı konuşma” olarak nitelendirilmesine sebep olan cümle, siyasi içerikli bazı konuşmaların sonunda sarfettiği ve Türk Devleti'nin “laiklik” kavramlarını tartışma konusu yapan cümledir. Bu eleştirinin ifade özgürlüğü alanına girdiğine kanaat getirilmesi için ne laik ne de Kemalist olduğunu belirten konuşmacının görüşünü paylaşmak şart değildir. Vatandaşların büyük bir çoğunluğu, Hükümet'i ve etkileri ile kamuoyunu yönlendiren kişileri rahatsız eden görüşlerin

bile, hiçbir engelle karşı karşıya kalınmadan ifade edilebilmesi için bu özgürlüğe anayasalarda ve AİHS’de yer verilmesi gerekirdi. Bu nedenle kararda yer alan “*tanınmış bir siyasetçi tarafından halka açık bir toplantıda dile getirilen bu görüşler dini değerler çerçevesinde şekillenmiş bir toplumsal bakış açısını ifşa etmekte ve böylelikle farklı grupların karşı karşıya geldiği günümüz toplumlarını oluşturan çoğulculuk anlayışıyla bağdaşır görünmemektedir ...*” ve daha sonrasında “*bu ifadelerin hoşgörü anlayışıyla bağdaşır görünmesi pek mümkün değildir ve AİHS’nin önsözünde yer alan barış ve adalet gibi temel değerlere aykırılık teşkil etmektedir*” şeklindeki ifadeleri tedirgin edici bulmaktayım. Fikrimce tam da bu hoşgörü ve açık fikirlilik anlayışı çerçevesinde başvuranın fikirlerini ifade etme özgürlüğünden pekala yararlanabileceğine kanaat getirilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte konuşma öncesinde herhangi bir hazırlık yapmayan başvuran sözkonusu konuşmasında Müslümanları içlerindeki hırslı, kini ve nefreti korumaya çağırmıştır. Burada abartılmış bir ifade şekli mevcuttur. Fakat zaman ve mekan bağlamının, bu cümleye bir anlam ve belki de tehlikeli bir etki yüklediği ve bu durumun sözkonusu cümleyi 10. madde ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkı alanının kapsamından çıkardığı hususunu kabul etmekteyim. Başvuranın bizzat kendisi de bir televizyon programı sırasında özür dilemiştir.

Devlet tarafından gösterilen tepki, o halde kabuledilebilir bir tepkidir. Bu nedenle başvuran, bir yıl hapis (bu cezanın dört buçuk aylık olan kısmı cezaevinde infaz edilmiştir) ve 420.000 Türk Lirası tutarında para cezasına mahkum edilmiştir. AİHM’nin içtihadı dikkate alındığında kanımca başvuranın ifade özgürlüğüne yönelik olarak gerçekleştirilen müdahale (tedahül) cezai yaptırımın ağırlığı nedeniyle orantısız görünmekte ve bu nedenle demokratik bir toplumda gereklilik arz etmemektedir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KEMAL KOÇAK/Türkiye Davası

Başvuru No:40991/98

Strazburg

19 Temmuz 2007

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 40991/98 no’lu davanın nedeni T.C vatandaşları Kemal Koçak’ın (“başvuran”) Avrupa İnsan Hakları Komisyonu’na (“Komisyon”) 26 Şubat 1998 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin (“AİHS”) eski 25. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuran, Diyarbakır Barosu avukatlarından M.E. Aktar tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

1960 doğumlu Türk vatandaşı olan Kemal Koçak Van'da ikamet etmektedir.

A. Davanın koşulları

28 Eylül 1991'de, terör örgütü PKK'ya karşı düzenlenen bir operasyon çerçevesinde başvuran, Van İl Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı polislerce üzerinde PKK'ya ait bir tabancayla yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, adigeçen emniyet müdürlüğüne bağlı polisler başvuranın ifadesini almışlardır.

9 Ekim 1991 tarihinde Van Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edilen başvuranın tutuklu yargılanmasına karar verilmiştir.

Aynı gün başvuranın ifadesini alan Van Cumhuriyet Savcılığı konuyla ilgili olarak görevsizlik kararı vererek dosyayı Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi ("DGM")'ne havale etmiştir.

DGM Savcısı, özellikle TCK'nın 168/2 maddesi temelinde bir iddianame hazırlayarak yasadışı bir örgüte üye olmak suçlamasıyla başvuran aleyhinde bir ceza davası açmıştır.

DGM 12 Aralık 1991 tarihli duruşmada başvurunu dinlemiştir. Başvuran savunmasında, aleyhindeki iddiaların tamamını reddederek gözaltında tutulduğu sırada polis baskısına maruz kaldığını belirtmiştir. DGM başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

10 Ocak 1992 ila 19 Ocak 1994 tarihlerinde yapılan 24 duruşmanın tamamında, suçun niteliği, mevcut delil durumu, kaçma tehlikesi gibi unsurları göz önünde bulunduran DGM, başvuranın tutuklu olarak yargılanmasına devam edilmesi yönünde karar vermiştir.

19 Ocak 1994 tarihinde DGM, belirli bir gerekçe göstermeksizin, aralarında başvuranın da bulunduğu bazı sanıkların dosyalarının ayrılması talimatı vermiştir.

19 Ocak 1994 ila 15 Eylül 1997 tarihlerinde yapılan 31 duruşmada DGM, başvuranın tutukluluk halinin devamına karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

DGM'nin tutukluluk halinin devamı kararına karşı yapılan itiraz 15 Eylül 1997 tarihli bir ara kararla gerekçe belirtmeksizin sözkonusu mahkeme tarafından reddedilmiştir.

İki sivil ve bir askeri hakimden oluşan DGM başvuranı PKK üyesi olmaktan suçlu bularak on iki yıl altı ay hapis cezasına çarptırmıştır.

26 Mart 1999 tarihinde Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Başvuran, 10 Şubat 2001 tarihinde şartlı tahliye edilmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 5/3 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran tutuklu yargılanma süresinin AİHS'nin 5/3 maddesine aykırı olduğun iddiasıyla şikayette bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, iki bakımdan iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. İlk olarak CMUK'un 128. maddesinin 4. fıkrasına dikkat çeken Hükümet, tutuklu yargılanma süresinin uzatılması kararına karşı başvuranın hakim önünde itirazda bulunmadığını savunmaktadır. İkinci olarak ise Hükümet, kanun dışı yakalanan ya da haksız yere tutuklanan kimselere tazminat verilmesi hakkındaki 15 Mayıs 1964 tarih ve 466 sayılı kanuna atıfta bulunmaktadır. Hükümet, başvuranın kanun dışı tutuklandığı iddialarını yetkili bir mahkeme önünde dile getirmesinin mümkün olduğunu savunmaktadır.

Başvuran bu hususta görüş belirtmemektedir.

Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralı yönünden ileri sürdüğü argümana ilişkin olarak, CMUK'un 128/4 maddesinin, gözaltında tutulmaya karşı yetkili hakim önünde itiraz hakkını öngördüğünü tespit etmek yeterli olacaktır. Dolayısıyla bu kanun hükmü, mevcut davada olduğu gibi, tutuklu yargılanma süresi yönünden yapılan şikayetler için uygun değildir (*Karatay ve diğerleri*, no: 11468702, 5 Şubat 2007).

466 sayılı kanunda öngörülen başvuru yoluna ilişkin olarak ise AİHM, bu kanunun yasaya aykırı bir biçimde özgürlükten yoksun bırakılma vakalarında veya kanun dairesinde yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturma yapılmasına veya beraetlerine veyahut ceza verilmesine mahal olmadığına karar verilen durumlarda tazminat ödenmesini öngördüğünü tespit etmektedir. Ancak başvuran ulusal mahkemeler önünde mahkum edildiğinden durum farklıdır. Mevcut durumda AİHM, ilgilinin, tutukluluk nedeniyle bir tazminat elde etmek için bir başvuru yolu bulunmamasından dolayı değil yargılanma süresinin uzunluğu gerekçesiyle şikayetçi olduğunu tespit etmektedir. Dolayısıyla başvuranın şikayeti AİHS'nin 5. maddesinin 3. paragrafıyla ilgili bir şikayettir. Oysa Hükümet tarafından gündeme getirilen başvuru yolu yalnızca 5. maddenin 5. paragrafını ilgilendirmektedir (bkz. *Yağcı ve Sargın - Türkiye*, 8 Haziran 1995 tarihli karar, prg. 44).

Bu itibarla Hükümet tarafından gündeme getirilen ön itirazın reddedilerek sözkonusu şikayetin kabul edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Bir sanığın tutuklu yargılanma süresinin makul süreyi aşmamasını sağlamak ilk aşamada ulusal yargı makamlarının görevidir. Bu amaçla ulusal yargı makamları masumiyet karinesine gereği gibi saygı göstererek kişi özgürlüğüne saygı kuralından ayrılmayı haklı kılan gerçek bir kamu menfaatinin varlığının lehinde ve aleyhinde ileri sürülen bütün olayları incelemek ve salıverilme taleplerine ilişkin kararlarında bu olayları belirtmek zorundadırlar. AİHM öncelikle adigeçen kararlarda yer verilen gerekçeler ve ilgilinin başvurularında işaret ettiği yalanlanmayan olaylar temelinde AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edilip edilmediğini belirlemek durumundadır.

Tutulan kişinin bir suç işlemiş olduğuna ilişkin duyulan makul kuşkuvarın sürmesi o kişinin tutukluluğunun olmazsa olmaz bir koşuldur. Ancak bu koşul belli bir süreden sonra yeterli olmaz. Bu durumlarda Mahkeme yargısal makamlar tarafından özgürlükten yoksun bırakmayı haklı kılmak için belirtilen gerekçelerin devam edip etmediğine karar vermek durumundadır (bkz. *Assenov ve diğerleri - Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, prg. 154).

Mevcut davada AİHM, başvurana ilişkin ihtilafli tutukluluk döneminin 28 Aralık 1991 tarihinde yakalanmasıyla birlikte başladığını ve 21 Ekim 1998 tarihinde DGM tarafından hakkında mahkumiyet kararı verilmesiyle sona erdiğini tespit etmektedir. Böylelikle başvuranın tutukluluğu yedi yıl yirmi üç gün sürmüştür. 21 Ekim 1998 tarihinden Yargıtay'ın karar verdiği 26 Mayıs 1999 tarihine kadar başvuran AİHS'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının a) bendi anlamında 'yetkili mahkeme tarafından mahkum edilmesi üzerine usulüne uygun olarak hapsedilmişti'.

Bu dönem boyunca ulusal mahkemelerin başvuran tarafından müteaddit defalar gündeme getirilen salıverilme taleplerini reddederek tutukluluk halinin devamına hükmettikleri dosya unsurlarından anlaşılmaktadır.

AİHM, başvurana isnat edilen suçun ağırlığını ve alabileceği muhtemel cezayı not etmektedir. Bununla birlikte AİHM, bir tutukluluk süresinin makul nitelikte olup olmadığı meselesinin soyut bir değerlendirmeye konu olamayacağını anımsatır. Bir sanığın tutukluluğunun devamının meşruluğu her olayda davanın özelliğine göre incelenmelidir. Belli bir davada süregiden tutukluluk durumu yalnızca, masumiyet karinesine rağmen AİHS'nin 5. maddesinde hüküm altına alınan kişi özgürlüğüne saygı kuralından ağır basan gerçek bir kamu yararı bulunduğu dair somut emarelerin varlığı halinde haklılık kazanır (*Kudla - Polonya*, no: 30210/96, prg. 110).

AİHM, bilhassa *Smirnova – Rusya* davasında, tutukluluğun devamının haklılık kazanması için, sanığın duruşmaya gelmeme tehlikesinin varlığı (bkz. *Stögmüller – Avusturya*, 10 Kasım 1969 tarihli karar, prg. 15), sanığın salıverilmesi halinde adaletin işleyişine zarar verecek faaliyetlerde bulunma tehlikesinin varlığı (bkz. *Wemhoff – Almanya*, 27 Haziran 1968 tarihli karar, prg. 14), başka suçlar işleme tehlikesinin varlığı (bkz. *Matznetter – Avusturya*, 10 Kasım 1969 tarihli karar, prg. 9) ya da kamu düzeninin bozulması tehlikesinin varlığı (bkz. *Letellier – Fransa*, 26 Haziran 1991 tarihli karar) olmak üzere kabul edilebilir temel dört neden ortaya koymuştur. Kaçma tehlikesi sadece sözkonusu cezanın ağırlığı temelinde değerlendirilemez. Sanığın kişiliği, alışkanlıkları, mal varlığı, yargılandığı ülkedeki bağlantıları ve uluslararası bağlantıları (bkz. özellikle, *W – İsviçre*, prg. 33) gibi gerçek bir kaçma tehlikesinin varlığını teyit eden yahut tamamen yalanlayan önemli sayıda birçok başka etken de dikkate alınmalıdır. Bu tür bir tehlikenin var olmaması durumunda tutukluluk durumunun devamı haklılığını yitirir.

Mevcut davada DGM, herhangi bir izahat vermeksizin isnat edilen suçun niteliği, delil durumu ve hakkında mahkumiyet kararı verilmesi halinde alabileceği cezanın sınırı gibi birbirinin aynı basmakalıp ifadelerle başvuranın tutukluluğunun devamına karar vermiştir. Bu kararlarda sözkonusu suçun niteliğinden soyut bir biçimde bahsedilerek, anılan tehlikelerin dayanağı hakkında herhangi bir bilgi verilmemiş ve özellikle kaçma tehlikesine ilişkin olarak başvuranın gerçek durumu ortaya konulmamıştır. Sözelimi ulusal mahkemeler başvuranın sabit bir ikametgahı olup olmadığı sorununu incelememişler ve duruşmaya çıkmama tehlikesiyle ilgili olarak net bir bilgi vermemişlerdir.

Mevcut davadaki uzun tutuklu yargılama süresini göz önünde bulunduran AİHM bu koşullarda AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmaktadır.

II. AİHS'NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayarak mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin oluşumunda askeri bir yargıcın bulunması sebebiyle hakkaniyete uygun bir dava güvencesi sunabilecek nitelikte 'bağımsız ve tarafsız' bir mahkeme olmadığını iddia etmektedir. Başvuran yine yargılamanın adilliği bağlamında gözaltında tutulduğu sırada yasaya aykırı bir biçimde elde edilen deliller temelinde mahkum edildiğini savunmaktadır. Başvuran ayrıca ceza yargılaması süresinin uzunluğundan şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği kanaatindedir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AİHM bu şikayetlerin AİHS'nin 35/3 maddesi uyarınca dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. AİHM ayrıca, sözkonusu şikayetlerin başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını kaydetmektedir. Bu itibarla şikayetlerin kabul edilebilir ilan edilmesi yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlık ve tarafsızlığı hakkında

Benzer sorunları gündeme getiren davaları müteaddit defalar incelemiş olan AİHM, sözkonusu davalarda AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği tespitinde bulunmuştur.

AİHM, mevcut davada farklı bir sonuca varmasını sağlayabilecek nitelikte herhangi bir olgu ya da kanıtın Hükümet tarafından sunulmadığını değerlendirmektedir. AİHM, bir Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde 'ulusal güvenlik' konusuyla alakalı suçlamalara cevap veren başvuranların, askeri yargıya mensup bir subayın da aralarında bulunduğu hakimlerin karşısına çıkmaktan endişe duymasının anlaşılır bir durum olduğu tespitini yapmaktadır. Bu nedenle başvuranın meşru bir şekilde, mahkemenin amacına aykırı birtakım mülahazaların

etkisinde kalmasından kaygı duyması mümkündür. Bu itibarla başvuranın adıgeçen mahkemenin bağımsızlık ve tarafsızlığı konusunda beslediği şüphelerin objektif gerekçelere dayandığı mütalaa edilebilir (*Incal – Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, § 72, *in fine*).

AİHM, başvurayı yargılayarak mahkum ettiği dönemde DGM'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığı sonucuna varmaktadır.

2. Yargılamanın hakkaniyete uygunluğu hakkında

Hükümet bu yönde bir ihlal olduğu iddiasına itiraz etmektedir.

AİHM benzer davalarda, bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğu kanıtlanmış bir mahkemenin, yargısına tabi kimselere hiçbir biçimde adil dava güvencesi sunamayacağına hükmettiğini hatırlatmaktadır.

Başvuranların davalarının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından görülme hakkı yönünden yapılan ihlal tespitini göz önünde bulunduran AİHM, mevcut şikayeti incelemeye gerek olmadığı kanaatine varmaktadır (bkz., diğerleri arasında, *Çıraklar – Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar, prg. 44 ve prg. 45).

3. Ceza yargılaması süresi hakkında

Başvuran son olarak ceza yargılamasının uzunluğundan şikayetçi olmaktadır.

Hükümet, dava koşulları göz önüne alındığında yargılama süresinin aşırı olarak telakki edilemeyeceği kanaatindedir. Hükümet, davanın karmaşıklığı ve başvurana isnat edilen suçların niteliğine dikkat çekmektedir. Hükümet'e göre uzun ve yorucu araştırmalar yapılmasını gerektiren ihtilaflı ceza yargılaması sürecinde ulusal makamlara atfedilebilecek herhangi bir atalet dönemi yahut ihmal bulunmamaktadır.

Başvuran bu sava karşı çıkmaktadır.

AİHM, dikkate alınması gereken dönemin 28 Eylül 1991 tarihinde başvuranın yakalanmasıyla başlayarak 26 Mayıs 1999 tarihli Yargıtay kararıyla son bulmuştur. Böylelikle sözkonusu yargılama iki aşama için yedi yıl sekiz ay sürmüştür.

Yargılama süresinin maküllüğü, dava koşulları, AİHM'nin konuyla ilgili içtihatları, davanın karmaşıklığı, başvuranın ve yetkili makamların tutumu gibi unsurlar göz önünde bulundurulurken değerlendirilir (bkz., diğerleri arasında, *Pélissier ve Sassi - Fransa*, no: 25444/94, prg. 67).

AİHM tüm yargılama süreci boyunca başvuranın tutuklu kaldığını tespit etmektedir. Bu durum davaya bakmakla görevli mahkemelerin adaleti en kısa sürede tesis etmelerini gerektirir (bkz. *Kalachnikov - Rusya*, no: 47095/99, prg. 132, ve, yakın tarihli, *Temel ve Taşkın - Türkiye*, no: 40159/98, prg. 75, 30 Haziran 2005).

Kendisine sunulan tüm unsurları inceleyerek bu konudaki içtihadını göz önünde bulunduran AİHM, ihtilaflı yargılama süresinin aşırı olduğunu ve 'makul süre' koşulunu yerine getirmediğine hükmeder.

Bu itibarla AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran 21.405 Euro maddi ve 10.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Talep ettiği maddi tazminatı gerekçelendirmek için başvuran, duruşmalara katılmak ve tutulduğu muhtelif cezaevlerinde ziyaretine gelmek için şehirlerarası yolculuk yapmak

zorunda kalan ailesi tarafından yapılan ulaşım masraflarını ve kendisini ulusal mahkemeler ve AİHM önünde temsil ettirmek için yaptığı masrafları zikretmektedir.

Manevi tazminat talebine ilişkin olarak ise başvuran özgürlüğünden yoksun bir halde geçirdiği sekiz yıl boyunca yaşadığı belirsizliğe ve manevi ızdıraba dikkat çekmektedir.

Hükümet bu talepleri aşırı ve dayanaksız olarak değerlendirmektedir.

AİHM başvuranın maddi tazminat taleplerini iki bölümde değerlendirmektedir. Avukatı için yaptığı ve avukatı tarafından yapılan tüm masrafları 'yargılama masraf ve giderleri' başlığı altında inceleyecektir.

Başvuranın ailesi tarafından yapıldığı iddia edilen masrafların dayanaksız olduğunu tespit eden AİHM bu talebi reddeder. Buna karşın AİHM, manevi olarak başvurana 7.000 Euro ödenmesinin yerinde olacağına hükmeder.

Bir kimsenin AİHS'nin 6. maddesine aykırı kusurlar ihtiva eden bir yargılama sonucunda mahkum edilmesi durumunda, başvuranın talep etmesi durumunda yeni bir dava açılması ya da yargılamanın yeniden yapılması tespit edilen ihlalin telafi edilmesi bakımından uygun bir yol teşkil eder (bkz. Öcalan – Türkiye, no: 46221/99, prg. 210 *in fine*).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ulusal mahkemeler önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 28.750 YTL (yaklaşık 15.600 Euro) ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar içinse 7.700 YTL (yaklaşık 4.000 Euro) talep etmektedir.

Ulusal mahkemeler önünde yapılan masraf ve harcamaların dikkate alınmaması gerektiği kanaatinde olan Hükümet AİHM önünde yapılan masraf ve harcamalara ilişkin olarak ise herhangi bir belge sunulmadığına dikkat çekmektedir.

AİHM içtihadına göre bir başvurana, yaptığı masraf ve harcamaların geri ödemesi ancak sözkonusu masraf ve harcamaların gerçekliği, gerekliliği ve oranlarının makul yönü ortaya konulduğu sürece yapılmaktadır. Elindeki bilgileri ve yukarıda anılan ölçütleri dikkate alan AİHM tüm masraf ve harcamaları için başvurana 1.000 Euro ödenmesinin makul olacağına hükmetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi faizlerine uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun geriye kalanının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 5. maddesinin 3. paragrafının *ihlal edildiğine*;
3. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksunluğu ve yargılama süresiyle ilgili olarak AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;

4. Ceza yargılamasının hakkaniyete uygunluğu yönünden yapılan şikayetin (AİHS'nin 6/1 maddesi) ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
5. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından, başvurana manevi tazminat olarak 7.000 Euro (yedi bin Euro) ve yargılama masraf ve giderleri için miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak 1.000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 19 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KEMAN/Türkiye

Başvuru No. 68446/01
Strazburg
20 Kasım 2007

USULİ İŞLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 68446/01 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Gürcan Keman'ın ("başvuran"), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 13 Kasım 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İzmir Barosu avukatlarından S. Özay tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1964 doğumludur ve Manisa'da yaşamaktadır.

1991 senesinde başvurana, devlet hizmetine kabul edilmek için girdiği sınavda başarılı olmuş ve müteakiben T.C. Yüksek Öğrenim ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü, hakkında istihdam öncesi güvenlik soruşturması başlatmıştır. Soruşturma sırasında başvurana başvuru formunda sabıkasının olduğunu belirtmediği anlaşılmıştır.

14 Ocak 1992'de Genel Müdürlük, soruşturmada elde ettiği olumsuz bilgiler, özellikle de, 1980'de başvuranın öğretmenlerinden birini tehdit etmekten suçlu bulunmuş ve sonradan para cezasına çevrilen dört ay yirmi günlük hapis cezasına çarptırılmış olması nedeniyle başvuranın boş bir kadroya atanmak için uygun olmadığına karar vermiştir.

1. Duruşmaların birinci kısmı

7 Ocak 1992'de başvuran, Genel Müdürlüğün 14 Ocak 1992 tarihli kararının iptal edilmesini isteyerek Ankara İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır.

26 Ekim 1993'te Ankara İdare Mahkemesi davayı reddetmiştir. Başvuran itiraz etmiştir.

18 Aralık 1995'te Danıştay, başvuranın istihdam edilmek için uygun olduğu sonucuna vararak Ankara İdare Mahkemesi'nin kararını iptal etmiştir.

22 Aralık 1998'de Danıştay, Genel Müdürlüğün mahkeme kararının düzeltilmesine ilişkin talebini reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

10 Mart 1999'da Ankara İdare Mahkemesi, Danıştay kararına uymuştur. Başvuranın, söz konusu boş kadronun tüm gereklerini 657 Nolu Kanun'da öngörüldüğü şekilde yerine getirdiği sonucuna varmıştır. Bu nedenle, başvuranın devlet memuru olmak için uygun olduğuna karar vermiştir.

8 Haziran 1999'da Genel Müdürlük itiraz etmiştir.

31 Ekim 2001'de Danıştay itirazı reddetmiştir.

30 Mayıs 2002'de Danıştay, kararının düzeltilmesi isteğini reddetmiştir.

2. Duruşmaların ikinci kısmı

Belirsiz bir tarihte başvuran, 14 Ocak 1992 tarihli karar sonucu uğradığını iddia ettiği maddi ve manevi zarar için tazminat talep ederek Ankara İdare Mahkemesi'nde Genel Müdürlük aleyhine yeni bir dava açmıştır.

28 Aralık 1999'da Ankara İdare Mahkemesi, başvurana maddi zarar için belirli bir miktar tazminat ödenmesine karar vermiş ancak manevi zararının karşılanması talebini reddetmiştir. Başvuranın tazminat taleplerini kısmen kabul eden mahkeme, ayrıca mahkeme masraflarının taraflarca paylaşılması gerektiğine karar vermiştir.

26 Nisan 2000'de Genel Müdürlük, başvuranın hiçbir zarara uğramadığını ve bu nedenle mahkeme masraflarını kendisinin karşılaması gerektiğini ileri sürerek Danıştay nezdinde karara itiraz etmiştir.

30 Mayıs 2002'de Danıştay, Ankara İdare Mahkemesi kararının kanuna ve usule uygun olduğuna karar vererek itirazı reddetmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6/1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, duruşmaların birinci kısmının AİHS’nin ilgili kısmı aşağıda kaydedilen 6/1. maddesinde öngörülen “makul süre” gereğine uygun olmadığı hususunda şikayette bulunmuştur:

“Herkes ... medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar ... konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir.

Göz önüne alınması gereken süre 7 Şubat 1992’de başlamış ve 30 Mayıs 2002’de sona ermiştir. Bu nedenle, iki dereceli yargılamada yaklaşık on yıl üç ay sürmüştür.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AİHS’nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca, başvurunun başka açılardan bakıldığında da kabul edilemezlik unsuru taşımadığını tespit etmektedir. Bu nedenle, başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esas

AİHM, dava işlemlerinin uzunluğunun makul olup olmamasının, davanın koşulları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuranın ve ilgili makamların tutumları ve itiraz etmesi halinde başvuranın karşılaştığı riskler gibi kriterler ışığında değerlendirilmesi gerektiğini yinelemektedir.

AİHM sıklıkla mevcut davada ortaya konulana benzer konuların gün ışığına çıktığı davalarda AİHS’nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

Sunulan materyalleri inceleyen AİHM, Hükümet’in bu davada farklı bir sonuca varmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanısındadır. Konuya ilişkin içtihadını göz önüne alan AİHM, sözkonusu davada dava işlemlerinin uzunluğunun gereğinden fazla olduğu ve “makul süre” gereğini karşılamadığı kanaatindedir.

Dolayısıyla bu hususta AİHS’nin 6/1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS’YE İLİŞKİN DİĞER İHLAL İDDİALARI

Başvuran, ayrıca, AİHS’nin 6. ve 1 Nolu Protokol’ün 1. maddelerine dayanarak Ankara İdare Mahkemesi’nin, telafi olarak ve avukatının yargılama masraf ve harcamaları için kendisine ödenmesine karar verilen tazminatın yeterli ve orantılı olmadığı hususunda şikayette bulunmuştur. Son olarak, AİHS’nin 14. maddesine dayanarak siyasi görüşleri nedeniyle kamu hizmetinde boş bir kadroya atanmadığını ileri sürmüştür.

AİHM, dava dosyasında söz konusu maddelerinin ihlal edildiğini gösteren bir bulguya rastlamamıştır. Sonuç olarak, başvurunun bu kısmı açıkça dayanaktan yoksundur ve AİHS’nin 35. paragrafının 3. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmelidir.

III. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS’nin 41. maddesine göre

“Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuk bu ihlali ancak kısmen telafi edilebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tazminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran, maddi ve manevi tazminat olarak 20,000 Euro (EUR) talep etmiştir.

Hükümet, talep edilen meblağın haddinden fazla olduğunu ve haksız zenginleşmeye yol açmaması gerektiğini belirtmiştir.

AİHM tespit edilen ihlal ve talep edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydetmektedir. Bu nedenle, talebi reddetmektedir. Ancak AİHM, başvuranın manevi zarara uğramış olması gerektiği kanısındadır. Dolayısıyla, başvurana manevi tazminat olarak 6,500 EUR ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca Mahkeme önünde yaptıkları masraflar için 5,000 EUR talep etmiştir.

Hükümet, başvuranın talebinin asılsız olduğunu ileri sürmüştür.

AİHM içtihadına göre başvuran, gerçek ve gerekli oldukları kanıtlandığı ve miktarları makul olduğu sürece yaptığı masrafların telafî edilmesi hakkına sahiptir. Söz konusu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıda kaydedilen kriterleri göz önüne alan AİHM, bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana yüzde üç puanlık bir ekleme yapılarak belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK, AİHM OYBİRLİĞİ İLE

1. Dava işlemlerinin gereğinden fazla uzun olmasına ilişkin şikayetin kabuledilebilir ve başvurunun kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;

2. AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiğine;

3. (a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana yargılama masraf ve giderleri için 6,500 (altı bin beş yüz) EUR ödenmesi gerektiğine;

(b)Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz uygulanmasına,

8. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin reddedilmesine *karar vermiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragrafları gereğince 20 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

T.L. EARLY
Katip Yardımcısı

Nicolas BRATZA
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

M.Ö. /Türkiye Davası*

Başvuru No: 26136/95
Strazburg
19 Mayıs 2005

OLAYLAR

Başvuran 1933 doğumlu memur emeklisi olup Bartın’da ikamet etmektedir.

Olayların meydana geldiği dönemde başvuran bir tarım arazisine diğerleri ile birlikte N.C. ile müşterek hissedar olduğunu ileri sürmekteydi.

10 Mayıs 1966 tarihinde N.C. Bartın Asliye Hukuk Mahkemesine giderek sözkonusu araziye fiilen ekip biçen üçüncül şahıslar (Genç ailesinden dört kişi) hakkında “*men-i müdahale*” başvurusunda bulunmuştur.

9 Eylül 1970 tarihli kararı ile Asliye Hukuk Mahkemesi N.C.’yi haklı bulmuş ve mezkur kişilerin araziye boşaltmalarını kararlaştırmıştır.

Yargıtay 27 Nisan 1971 tarihli kararı ile adı geçen arazinin mülkiyetinin N.C.’ye ait olduğunu gösteren yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle hükmü bozmuştur.

2 Eylül 1975 tarihinde davanın sevk edildiği Bartın Kadastro Mahkemesi N.C.’nin talebini reddetmiştir.

15 Temmuz 1977 tarihli temyiz başvurusunun ardından Yargıtay, özellikle derinlemesine bilirkişi teknik incelemesinin bulunmadığı ve tetkikin tamamlanmadığı gerekçesiyle 2 Eylül 1975 tarihli kararı bozmuştur.

Başvuran, 26 Temmuz 1989’da Bartın Kadastro Mahkemesi’ndeki süreçte sözkonusu arazi üzerinde miras hakkının bulunduğunu ve N.C. ile müşterek hissedar olduğunu ileri sürmüştür.

3 Temmuz 1991 tarihinde Mahkeme bahsekonu alanlarda devir işlemlerini gerçekleştirmiş ve bilirkişi raporu hazırlatmıştır. Başvuran bu rapora itirazda bulunmuştur.

16 Kasım 1994’te Bartın Kadastro Mahkemesi N.C.’nin itirazını reddetmiş ve arazinin karşı taraf adına (Genç ailesinin dört üyesine) tapu sicil kaydına geçirilmesine hükmetmiştir.

Bu duruşma yüz celse sürmüştür.

Yargıtay 28 Şubat 1996 tarihli kararı ile 16 Kasım 1994 tarihli kararı onamıştır.

28 Şubat 1996 tarihli kararın tashihi için N.C. tarafından yapılan istisnai başvuru yolu Yargıtay tarafından 5 Temmuz 1996 tarihinde reddedilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLMESİNE İLİŞKİN

Başvuran yargılama sürecinin uzunluğu ile AİHS'nin 6 § 1 maddesinde öngörülen «makul süre» ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AİHM, yapılan şikayetin AİHS'nin 35 § 3 maddesi uyarınca temelden yoksun bulunmadığı tespitinde bulunmakta ve başvurunun kabuledilemez bulunması için hiçbir gerekçenin olmadığına kanaat getirmektedir.

B. Esasa ilişkin

1. Dikkate alınacak dönem

Hükümet 26 Temmuz 1989 tarihinden önceki dönemin dikkate alınamayacağını, sadece bu tarihte başvuranın müdahil taraf olarak bu sürece katıldığını savunmaktadır.

Başvuran AİHM'ye sözkonusu sürecin bütünü için yaklaşık otuz yıllık bir süreyi dikkate alması önerisinde bulunmaktadır.

AİHM, bu yöndeki yerleşik içtihadını hatırlatmakta ve sivil süreçlerdeki üçüncül şahısların müdahalelerine ilişkin şu ayrımı yapmaktadır: başvuran ulusal yargılama sürecine kendi adına taraf olduğunda dikkate alınması gereken dönem bu tarihten itibaren başlamaktadır, başvuran bu davaya mirasçı olarak katıldığı vakit bütün yargı süreci boyunca şikayette bulunabilir (Bkz. Pandolfelli ve Palumbo-İtalya kararı, 27 Şubat 1992, seri: A no: 231-B, s. 16, § 2, X-Fransa 31 Mart 1992, seri A no: 234-C, s. 89, § 26, Also Tripodi-İtalya, no:45078/98, 12 Ekim 2000 ve Antonio Ruocco-İtalya no: 34881/97, Komisyonun 27 Ekim 1998 tarihli kararı).

AİHM, başvuranın 26 Temmuz 1989 tarihindeki ulusal süreçte halef sıfatıyla bulunmuş fakat kendi adına *de cuius* mirasçı olarak yer almamıştır.

Bu durumda dikkate alınacak dönem 26 Temmuz 1989 tarihinde başlamakta ve 28 Şubat 1996 tarihli Yargıtay kararı ile son bulmaktadır ve her iki yargı süreci için yaklaşık olarak altı yıl yedi aydır.

AİHM yine de bu sürecin yirmi üç yıl olduğu eleştirisini dikkate alacaktır.

2. Sürecin makullüğü hakkında

AİHM bir yargılama sürecinin uzunluğunun makul yapıda olmasının davanın ardından meydana gelen olaylarla, mahkemenin bu yöndeki içtihadı ile değerlendirildiğini, özellikle davanın karmaşık yapısının, başvuranların ve yetkili mercilerin tutumlarının dikkate alındığını hatırlatmaktadır (Bkz. diğer birçokları arasında, Frydlender-Fransa kararı no: 30979/96, 43, AİHM 2000-VII).

AİHM tarafların davanın karmaşıklığı hakkında görüş beyan etmediklerini not etmektedir.

Hükümet başvuranın özellikle himayesinde bulunan delilleri sunmayarak, bilirkişi incelemesi için tanıklar bulmayarak sürecin uzamasına katkıda bulunduğunu savunmaktadır.

Başvuran sürenin uzamasına neden olmadığını ve mahkemelerin dava için yeterli ihtimamı göstermediklerini ileri sürmektedir.

AİHM, ne davanın karmaşıklığının ne de başvuranın tutumunun yargı sürecinin uzunluğunu açıklamaya yettiği tespitinde bulunmaktadır. Mahkeme özellikle başvuranın müdahil olarak katıldığı tarihte sürecin iki temyize konu teşkil ettiğini ve Yargıtay'ın davayı geniş ölçüde

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddelerine uygun olarak 19 Mayıs 2005 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MAHMUT ASLAN/Türkiye*

Başvuru No. 74507/01

Strazburg

2 Ekim 2007

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşı Mahmut Aslan'ın ("başvuran"), 2 Kasım 2000 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yaptığı başvurudur (başvuru no. 74507/01).

Başvuran Zürih Barosu'na kayıtlı avukat P. Frei tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuran, 1959 doğumludur ve İsviçre'deki Seewen kentinde yaşamaktadır.

17 Mayıs 1982'de başvuran yakalanarak gözaltına alınmıştır.

6 Aralık 1982'de Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı iddianamesinde, başvuranı yasadışı bir örgüte üye olmakla suçlamış ve Ceza Kanunu'nun 168 § 1. maddesi uyarınca suçlu bulunmasını ve mahkum edilmesini talep etmiştir.

19 Şubat 1985'de Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi, başvuranı yirmi dört yıl hapse mahkum etmiştir. Askeri Yargıtay, 10 Nisan 1990'da kararı iptal etmiştir.

27 Kasım 1990'da başvuranın tutukluluğuna son verilmiştir.

13 Temmuz 1998'de Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi, Ceza Kanunu'nun 102. ve 104. maddeleri bağlamındaki yasal zaman sınırlamasına uyulmaması nedeniyle başvuran aleyhindeki cezai takibatın sonlandırılmasını öngörmüştür. Söz konusu karar yanlışlıkla, aynı davanın başvuranla aynı ad ve soyada sahip sanıklarından birinin avukatına gönderilmiştir.

Başvuran, 16 Mayıs 2000'de davasındaki gelişmeler hakkında bilgi almak istemiştir. Kararın lehinde olması nedeniyle Yargıtay'a başvurmamıştır.

HUKUK

I. KABULEDİLEBİLİRLİK

Hükümet öncelikle başvuranın, aleyhindeki cezai takibatın devam etmemesi nedeniyle artık mağdur olmadığını ileri sürmüştür. İkinci olarak, yerel makamlara başvurmadığı için iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğunu iddia etmiştir. Son olarak Hükümet, başvuranın altı aylık süre kuralına uymadığını belirtmiştir. Bu hususta Hükümet, Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren altı ay içerisinde başvuranın başvurusunu

Mahkeme'ye sunmuş olması ve kararın verildiği veya Mahkeme sekreteryasına gönderildiği tarihten haberdar olabilmesi için dava işlemlerini takip etmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.
Başvuran, Hükümet'in iddialarına itiraz etmiştir.

Şikayette bulunan bir kişinin mağdur sıfatının ortadan kalkması için ulusal makamların alenen veya esastan AİHS'nin ihlal edilmiş olduğunu kabul etmeleri ve bunu tazmin yoluna gitmiş olmaları gerekmektedir. Söz konusu davada AİHM, aleyhindeki cezai takibatın devam etmemesinin, başvuranın iddia ettiği ihlalin ulusal makamlar tarafından kabul edilmesini veya tazminini sağlamadığı kanısındadır. Dolayısıyla, Hükümet'in söz konusu başlık altındaki itirazı reddedilmelidir.

AİHM, benzer davalarda, Hükümet'in iç hukuk yollarının tüketilmemiş olduğu hususundaki benzer itirazlarını incelediğini ve reddettiğini hatırlatır. AİHM söz konusu davada yukarıda kaydedilen başvuruda vardığı sonuçlardan farklı sonuçlara varmasını gerektirecek özel koşullar bulmamaktadır. Bu nedenle Hükümet'in söz konusu başlık altındaki iddiasını reddetmektedir.

AİHM, altı ay kuralına uyup uymadığı hususunda başvuranın, nihai yerel karardan haberdar edilmeye hakkı bulunduğu durumlarda, AİHS'nin 35 § 1. maddesinin kapsam ve amacının en iyi şekilde altı aylık sürenin, yazılı kararın bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başladığı kabul edilerek yerine getireceğini yinelemektedir.

Söz konusu davada, başvuranın Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi kararını, kararın verildiği tarihten bir yıl on ay sonra 16 Mayıs 2000'de öğrendiği hususunda ihtilaf bulunmamaktadır. İç mevzuatın ve uygulamaların aksine, söz konusu karar başvurana değil bir başkasının avukatına bildirilmiştir. Hükümet, AİHM'ye bu hususta bir açıklamada bulunmamıştır. Bu nedenle AİHM, özellikle başvuran aleyhindeki cezai takibatın uzunluğunu göz önüne alarak başvuranın, kararın resmi olarak bildirilmesini beklemesini ve 16 Mayıs 2000 tarihine kadar aleyhindeki davadaki gelişmeleri öğrenmek istememesini mantıklı bulmamaktadır. Başvuru, 2 Kasım 2000 tarihinde Mahkeme'ye sunulmuştur. Yukarıda kaydedilenler ışığında AİHM, başvurunun AİHS'nin 35 § 1. maddesinde öngörülen altı aylık zaman sınırı içerisinde sunulmuş olduğu kanısındadır. Bu nedenle, Hükümet'in söz konusu başlık altındaki itirazını da reddetmektedir.

Ayrıca, AİHM, başvurunun AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca temelden yoksun olmadığını belirtmektedir. Başka hiçbir açıdan da kabuledilmezliğine ilişkin bulgu olmadığından kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, aleyhinde başlatılan cezai takibatın uzunluğunun, AİHS'nin aşağıda kaydedilen 6 § 1. maddesi bağlamındaki "makul süre" gereğini aştığı hususunda şikayette bulunmuştur:

"Herkes ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan ... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde ... görülmesini istemek hakkına sahiptir."

A. Göz önünde bulundurulması gereken süre

AİHM, dava işlemlerinin AİHS'nin 6 § 1. maddesinde öngörülen "makul zaman" gereğini karşılayıp karşılamadığına karar vermede göz önünde bulundurulması gereken

sürenin, başvuranın yakalandığı tarih olan 17 Mayıs 1982’de başladığı ve Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi’nin başvuran aleyhindeki cezai takibatın sonlandırılmasını öngördüğü tarih olan 13 Temmuz 1998’de sona erdiği kanısındadır. Bu çerçevede, dava yaklaşık on altı yıl sürmüştür.

AİHM’nin *ratione temporis* (süre açısından) yargı yetkisi yalnızca, Türkiye’nin Avrupa İnsan Hakları Komisyonu’na şahsi başvuruda bulunma hakkını tanıyan bildirisinin sunulma tarihi olan 28 Ocak 1987’den itibaren geçen on bir yıl beş aylık süreyi göz önüne almasına izin vermektedir. Bununla birlikte, yukarıda kaydedilen bildirin sunulduğu tarihteki işlemlerin durumunu da göz önüne almalıdır. Söz konusu kritik tarihte dava işlemlerinin süresi dört yıl sekiz ayı geçmiş bulunmaktaydı.

B. Dava işlemlerinin uzunluğunun makul olup olmaması

Hükümet, söz konusu dava koşullarında, cezai takibatın uzunluğunun makul olmadığını kabul edilemeyeceğini ileri sürmüştür. Bu hususta, sanık sayısına ve yerel mahkeme tarafından delil toplamak için harcanan süreye değinmiştir. Hükümet ayrıca başvuranın ve birlikte itham edilen sanığın, duruşmaların bazılarında katılmayarak dava işlemlerinin uzamasına katkıda bulduklarını ileri sürmüştür.

Başvuran iddialarını yinelemiştir.

AİHM daha önce birçok kez söz konusu başvuruda ortaya konan konulara benzer konuların görüldüğü davalarda AİHS’nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir.

Sunulan delilleri ve konuya ilişkin içtihatını göz önünde bulunduran AİHM, söz konusu davada dava işlemlerinin uzunluğunun haddinden fazla olduğu ve “makul süre” gereğini karşılamadığı kanısındadır.

Dolayısıyla AİHS’nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS’NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran ayrıca iç hukukta, söz konusu dava işlemlerinin uzunluğuna itiraz edebileceği hiçbir etkin iç hukuk yolunun mevcut olmadığı hususunda şikayette bulunmuştur. Şikayetini, AİHS’nin aşağıda kaydedilen 13. maddesine dayandırmıştır:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kişiler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

Hükümet, başvuranın iddiasına itiraz etmiştir. Özellikle Cumhuriyet Savcısı’na şikayette bulunmasının veya dava işlemlerinin gecikmesine neden oldukları iddia edilen görevliler aleyhinde maruz kalınan zarar için dava açmasının mümkün olduğunu belirtmiştir.

AİHM daha önce birçok kez benzer davaları incelemiş ve başvuranın dava işlemlerinin uzunluğuna itiraz edebileceği Türk hukuku uyarınca etkin bir iç hukuk yolunun mevcut olmaması hususunda AİHS’nin 13. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Söz konusu davada vardığı sonuçtan vazgeçmek için gerekçe görmemektedir.

IV. AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Zarar ve mahkeme masrafları

Başvuran, maruz kaldığı zararın ve mahkeme masraflarının karşılanmasını talep etmiştir ancak miktarın belirlenmesini AİHM'nin takdirine bırakmıştır. AİHM'den gözetiminde bulunduğu sırada işkenceye maruz kaldığını *inter alia* ve uzun süre tutuklu yargılanması sonucu işini kaybettiğini göz önüne alarak miktara karar vermesini talep etmiştir. Mahkeme masrafları hususunda, 6 saatlik iş karşılığı başvurudan 200 İsviçre Frangı ve masraflar için 75 İsviçre Frangı ile buna ek olarak vergiler talep edilmiştir.

Hükümet, AİHM'nin zararlar için tazminat ödenmemesine karar vermesini istemiştir.

AİHM kendisine maddi zarara uğranıldığı hususunda delil sunulmadığını belirtmektedir. Diğer yandan, başvuranın dava işlemlerinin uzunluğuna ilişkin olarak kaygı ve sıkıntı çekmek gibi manevi zarara maruz kaldığını ve bu zararın, ihlal bulgusu ile tazmin edilemeyeceğini kabul etmektedir. Eşit temellere dayanarak değerlendirmede bulunan AİHM, başvurana manevi zarar için 9,500 Euro ve uygulanabilecek her türlü verginin ödenmesine karar vermiştir.

AİHM içtihatına göre mahkeme masrafları hususunda başvuran, gerçekten gerekli oldukları için maruz kaldığını ve miktarının makul olduğunu ispatladığı sürece masrafların tazminine hak kazanmaktadır. Söz konusu davada, sunulan bilgileri ve yukarıda kaydedilen kriterleri göz önüne alan AİHM, başvurana 500 Euro tazminat ödenmesini makul bulmaktadır.

B. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizinin, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre belirlenmesini uygun bulmuştur.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;
4. (a) sorumlu Devletin başvurana, kararın AİHS'nin 44 § 2. maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içerisinde, kararın verildiği tarihte uygulanan oran üzerinden yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere, aşağıda kaydedilen miktarları ödemesi gerektiğine:

- (i) Manevi tazminat 9,500 Euro (dokuz bin beş yüz Euro);
- (ii) Mahkeme masrafları için 500 Euro (beş yüz Euro);
- (iii) Yukarıda kaydedilen meblağlara uygulanabilecek her tür vergi;

(b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş*,

5. Başvuranların adil tazmin taleplerinin kalan kısmını *reddetmiştir*.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 2 Ekim 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

MAHMUT SEKİN VE DİĞERLERİ/Türkiye Davası*

Başvuru No: 26518/95
Strazburg
22 Ocak 2004

OLAYLAR

Başvuranlar T.C. vatandaşı olup Adana’da ikamet etmektedirler.

10 Ocak 1988 tarihinde başvuranların iki yakını A.S. ve F.S. otomobillerinin trenle çarpışması sonucu hayatlarını kaybetmişlerdir. 13 Haziran 1988’de başvuranlar Ankara Asliye Hukuk Mahkemesine başvurarak Devlet Demir Yolları aleyhine maddi ve manevi tazminat davası açmışlardır.

6 Aralık 1990 tarihli duruşmada başvuranların temsilcisi sözkonusu miktarın belirlenmesi için bir bilirkişi tayin edilmesini talep etmiştir. Mahkeme bu talebi kabul ederek bir bilirkişi tayin etmiştir.18 Ocak 1991 tarihinde bir rapor hazırlanmıştır.19 Mart 1991 tarihli duruşmada taraflar bu rapora itirazda bulunmuşlar, bunun üzere mahkeme başka bir bilirkişi tayin etmiştir.

6 Mayıs 1993’te taraflar mahkemede davanın esastan incelenmesini istemişlerdir. 21 Haziran 1993 tarihli duruşmada mahkeme yeniden bilirkişi tayin ederek tarafların kazaya ilişkin kusurlarının belirlenmesini istemiştir. 11 Ekim 1993 tarihli bilirkişi raporuna göre DDY % 20, sürücü % 80 oranında kusurlu bulunmuştur.

4 Ekim 1994 tarihli duruşmada 11 Ekim 1993 tarihli raporuna göre belirlenen tazminat miktarını belirlemek için yeniden bir bilirkişi tayin etmiştir.

19 Aralık 1994 tarihli kararı ile mahkeme başvuranları haklı bularak DDY’nin maddi ve manevi tazminat ödemesine hükmetmiştir.

DDY Yargıtay’a başvurarak temyize gitmiş, Yargıtay 10 Ekim 1990 ve 11 Ekim 1993 tarihlerinde hazırlanan uzman raporlarına karşın ilk derece mahkemesinin yeni bir bilirkişi tayin ettiğine itibar ederek 19 Aralık 1995 tarihli kararı ile ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Yargıtay kararına uygun olarak mahkeme İstanbul Teknik Üniversitesi’nden bir bilirkişi tayin etmiştir. 17 Eylül 1996 tarihli raporda Devlet Demir Yollarının sözkonusu olayda hiçbir ihmali bulunmadığı ibaresine yer verilmiştir. Mahkeme uzman raporuna dayanarak 10 Ekim 1996 tarihli kararı ile başvuranların davasını reddetmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

19 Mart 1997 tarihinde başvuranlar 10 Aralık 1996 tarihli karar için temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

30 Haziran 1997 tarihli kararı ile Yargıtay ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır. Başvuranlar tarafından 19 Aralık 1997 tarihinde yapılan başvuru reddedilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 6 § 1 MADDESİNİN İHLAL EDİLMESİNE İLİŞKİN

Başvuranlar sözkonusu sürecin uzunluğundan yakınmakta ve AİHS'nin 6 § 1 maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmektedirler.

AİHM, kabul edilebilirlik kararında dikkate alınması gereken sürecin 13 Haziran 1988'de başlayıp 19 Aralık 1997 tarihli Yargıtay kararı ile sona erdiğini yani 9 yıl 6 ay sürdüğünü tespit etmektedir.

Makul süre limitinin aşılp aşılmadığının belirlenmesi için olayların mevcut koşullarının ve Mahkemenin bu yöndeki kriterlerinin özellikle davanın karışıklığının, başvuranların ve yetkililerin tutumlarının dikkate alınması gerekmektedir. (Bkz. diğerleri arasında, Di Pede-İtalya kararı, 26 Eylül 1996, 1996-IV, § 27).

Hükümet, yetkililerin sözkonusu davanın uzun sürmesi hususundaki sorumluluklarını kabul etmemektedir. Hükümete göre mevcut dava teknik bir dava olup uzmanların müdahalesini gerektirmektedir ve Asliye Hukuk Mahkemesi davanın hakkaniyete uygun olarak sonuçlanması için taraflara başvurmuş ancak taraflar uzman raporları üzerinde bir görüş birliği sağlayamamışlardır.

Ayrıca Hükümet yargı sürecinin ayrıntılı bir kronolojisini ortaya koyarak duruşmaların en çok ertelenmesindeki en büyük nedenin başvuranların olduğunu savunmaktadır. Bir yıldan fazla süren bir gecikmenin nedeni başvuranların temsilcilerinin bulunmamasından kaynaklanmıştır.

Başvuranlar sözkonusu süreyi aşırı olarak nitelendirmektedirler.

Mahkeme davanın özel bir karmaşık yapısının bulunmadığını hatırlatmaktadır.

Başvuranların tutumlarıyla ilgili olarak ise AİHM, adı geçenlerin sürekli olarak dava dosyasının bilirkişiden dönmesi için beklediklerini, başvuranların temsilcisinin mahkemeye özürlerini bildirdiğinde başvuranların neden oldukları gecikmenin telafisine yetmediğini eklemektedir.

AİHM, tazminat istemiyle açılan ve dokuz yıldan fazla süren bir davanın prensip olarak AİHS'nin 6 § 1 maddesinde yer alan «makul süre» gerekliliğine cevap verdiği şeklinde kabul edilemez olduğunu ifade etmektedir. Üstelik, hayatını kaybeden bir kişinin ardından başlatılan bu süreç ve sözü edilen dava iç hukukta özel bir ivediliği gerektirmektedir. Fakat çok sayıda bilirkişinin olması ve bunların taraflarca değil mahkeme tarafından talep edilmesi ciddi gecikmelere yol açmıştır. Mahkeme «makul süre» sınırının aşıldığı görüşündedir, bu nedenle AİHS'nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesinde yer alan unsurlar.

A. Maddi tazminat

Başvuranlar yargı sürecinin uzunluğu karşısında uğradıkları mağduriyetin tazminine yönelik 30.000 USD talep etmektedirler.

Hükümet bu konuda görüş bildirmemiştir.

Mahkeme başvuranların manevi zarara uğradıkları kanaatindedir. Mevcut davadaki olaylar ve AİHS'nin 41. maddesi ışığında hakkaniyete uygun olarak toplam 9.000 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

B. Masraf ve harcamalar

Başvuranlar, mahkeme nezdindeki masraf ve harcamalara ilişkin takdir payını Mahkemeye bırakmışlardır.

AİHM, mahkemenin bu yöndeki içtihatlarına göre bir başvuranın yapmış olduğu masraf ve harcamalara ilişkin ödemeleri geri alabilmesi için bu oranların gerçekliğini, gerekliliğini ve niteliğini ortaya koyması halinde tazminat aldığını hatırlatmaktadır. (Bkz. sözü edilen Bottazzi kararı, § 30). Mahkeme bu koşullar ve içtihadlar ışığında başvuranlara hakkaniyete uygun olarak toplam 3.500 Euro ödenmesini kararlaştırmıştır.

C. Temerrüt Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı %3 'lük bir faiz oranının uygulanacağını belirtmektedir.

BU SEBEPLERDEN DOLAYI MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE,

1. AİHS'nin 6 § 1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
2. AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek KDV, pul, harç ve masraflarla birlikte, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin başvuranlara manevi tazminat için 9.000 (dokuz bin) Euro, masraf ve harcamalar için 3.500 (üç bin beş yüz) Euro *ödemesine*;
b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, Hükümetin, Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizi *uygulamasına*;
3. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddelerine uygun olarak 22 Ocak 2004 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

MAKBULE KABUL VE DİĞERLERİ/Türkiye*

Başvuru No. 24873/02

Strazburg

4 Eylül 2007

OLAYLAR

Başvuranlar Makbule Kabul, Naim Kabul, İdris Kabul, Mehmet Kabul, Ramazan Kabul, Feysel Kabul ve Aysel Kabul sırasıyla 1961, 1979, 1984, 1987, 1989, 1990 ve 1994 doğumludur ve Şırnak'ta yaşamaktadır.

26 Haziran 1995'te sabah 6.00'da Ahmet Kabul satmak üzere odun kesmek için Şırnak'taki Cevizdüzü bölgesinde bulunan ormana gitmiştir. Guri Kazan, Mahmut Birlik, Mahmut Ergin ve Mehmet Salih Ergin de kendisiyle birlikte bulunmaktadır.

8.00 civarında güvenlik güçleri, Cevizdüzü köyünü çevreleyen tepelerde birkaç gün önce taburlarına saldıran PKK üyelerini ele geçirmek üzere bir operasyon düzenlemiştir. Operasyonda Ahmet Kabul vurulmuş ve hastaneye götürülürken vefat etmiştir.

10 Ağustos 2000'de Şırnak İl İdare Kurulu kararını vermiş ve Ahmet Kabul'ün güvenlik güçleri ile PKK üyeleri arasında yaşanan çatışmada vurulduğu sonucuna varmıştır. Ancak, kim tarafından vurulduğunu tespit etmek mümkün olmadığı için operasyonu düzenleyen güvenlik güçleri aleyhinde cezai takibat başlatılmamasına karar verilmiştir.

30 Nisan 2003'te Danıştay kararı onamıştır.

ŞİKAYETLER

Başvuranlar AİHS'nin 2. maddesi uyarınca yakınlarının güvenlik güçleri tarafından kanuna aykırı şekilde öldürüldüğü hususunda şikayette bulunmuştur.

AİHS'nin 3. maddesi uyarınca yakınlarının ölümünden önce veya sonra kötü muameleye maruz bırakıldığını iddia etmişlerdir. Bununla birlikte, yetkili makamların ihmali sonucu kendilerinin de sıkıntı çektiklerini ileri sürmüşlerdir.

Şikayetlerini AİHS'nin 6. maddesine dayandıran başvuranlar soruşturmayı yürüten İl İdare Kurulu'nun tarafsızlığını ve bağımsızlığını sorgulamışlardır. Ayrıca yedi yıl devam eden soruşturmanın uzunluğu hususunda da şikayette bulunmuşlardır.

AİHS'nin 8. maddesi uyarınca başvuranlar, kendilerine bakan yakınlarının ölümüne ilişkin aile yaşamlarının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

İddialarını AİHS'nin 13. maddesine dayandıran başvuranlar, soruşturmanın etkin olmadığı hususunda şikayette bulunmuşlardır.

Son olarak, vefat eden yakınlarının etnik kökenine ilişkin AİHS'nin 14. maddesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

HUKUK

AİHM, Hükümet'ten aşağıda kaydedilen beyanı almıştır:

“Türk Hükümeti'nin, AİHM önünde devam etmekte olan, yukarıda kaydedilen davanın dostane çözümünü temin etmek amacı ile başvurulara bir iyi niyet işareti olarak her masrafı kapsayan 20,000 Euro'yu (yirmi bin Euro) ödemeyi teklif ettiğini bildiririm.

Hükümet, etkin soruşturmalar yürütme yükümlülüğü de dahil olmak üzere yaşam hakkını garanti etmek için gerekli talimatları verme ve önlemleri alma yükümlülüğünü üstlenmektedir. Bu bağlamda, yeni yasal ve idari tedbirlerin alınmış ve daha etkin soruşturmaların yürütülmüş olduğu belirtilmektedir.

Dava ile ilgili uğranan her türlü zararı ve masrafı karşılayacak bu meblağ, uygulanabilecek her tür vergiden muaf olacak ve Euro olarak başvuran ve/veya yetkili temsilcisi tarafından belirtilen banka hesabına ödeme tarihinde uygulanan oran üzerinden Türk Lirası'na çevrilerek yatırılacaktır. Bu meblağ, AİHS'nin 37. maddesi uyarınca verilen AİHM kararının bildirilme tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödenecektir. Ödeme, davaya ilişkin nihai kararı teşkil edecektir. Söz konusu üç ay içerisinde ödenmemesi durumunda, Hükümet yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödeme yükümlülüğünü üstlenir.”

AİHM, başvuranlardan aşağıda kaydedilen beyanı almıştır:

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan yukarıdaki başvurunun dostane çözümünü teminen başvurulara bir iyi niyet işareti olarak her masrafı kapsayan 20,000 Euro'yu (yirmi bin Euro) ödemeye hazır olduğunu bildiririm.

Davayla ilgili maddi ve manevi zararlar ve mahkeme masraflarını da kapsayacak olan bu meblağ, tarafımdan belirlenen bir banka hesabına, ödeme gününde geçerli olan oran üzerinden Türk Lirasına çevrilmek üzere Euro olarak yatırılacaktır. Bu meblağ, AİHS'nin 37. maddesi uyarınca verilen AİHM kararının bildirilme tarihinden itibaren üç ay içerisinde ödenecektir. Söz konusu meblağın üç ay içinde ödenmemesi halinde, Hükümet, ödeme gerçekleşinceye kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre basit faiz ödemeyi taahhüt eder.”

Teklifi kabul eder ve söz konusu başvuruya yol açan olaylar hususunda Türkiye aleyhindeki iddialardan vazgeçerim. Bu şekilde, davanın nihai olarak karara bağlandığını bildiririm.

İşbu beyan, Hükümet ile başvuran arasında varılan dostane çözüm kapsamında yapılmıştır..”

AİHM, taraflar arasında varılan dostane çözümü gözönüne almaktadır. Dostane çözümün AİHS ve AİHS'ye ek Protokollerde belirtildiği gibi insan haklarına saygı hususuna dayandığına ilişkin kuşku bulunmamaktadır. AİHM, başvurunun incelenmesinin devam etmesini haklı çıkaracak kamu yararı nedenlerinin bulunmadığı kanısındadır (AİHS'nin *diğer hususlar meyanında* 37 § 1. maddesi). Dolayısıyla, AİHS'nin 29 § 3. maddesi davaya daha fazla uygulanmamalı ve dava, kayıttan düşürülmelidir.

Yukarıda kaydedilen nedenlerle, AİHM oybirliği ile

Başvurunun kayıttan düşürülmesine *karar vermiştir.*

MEHMET OKÇUOĞLU/Türkiye Davası

Başvuru No:48098/99
Strazburg
14 Haziran 2007

OLAYLAR

A. DAVANIN UNSURLARI

Başvuran 1997 yılının Ocak ayında üyesi olduğu Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) isimli siyasi parti bülteninde “*Yöneticilerimiz Hakkında Sürdürülen Dava Üzerine*” isimli bir makale yayınlamıştır.

Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) Cumhuriyet Başsavcısı, başvuranın 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 8. maddesi uyarınca mahkum edilmesini talep etmiştir.

Başvuran, yazdığı makalenin barışa ve kardeşliğe çağrı yaptığını belirterek aleyhinde yapılan suçlamaları DGM önünde reddetmiştir.

DGM, Devlet’in bölünmez bütünlüğünü hedef alan propaganda yaptığı, ırk ve bölge ayrımcılığı gözeterek halkı kin ve düşmanlığa sevk ettiği gerekçesiyle 17 Eylül 1998 tarihinde, başvuranı bir yıl hapis ve 2.800.000.000 Türk Lirası ağır para cezasına mahkum etmiştir.

Başvuran temyiz talebinde bulunmuştur. Başvuran dava konusu makalenin, HADEP isimli siyasi partinin, 23 Haziran 1996 tarihinde yapılan olağanüstü kongresi sırasında meydana gelen olaylar nedeniyle bu parti yöneticileri aleyhinde açılan ceza davası ile ilgili düşüncelerine ilişkin olduğunu ifade etmiştir.

Yargıtay, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun gerekliliklerine uygun olduğu gerekçesiyle sözkonusu kararı 8 Şubat 1999 tarihinde onamıştır.

Başvuran, 22 Mart 1999 tarihinde başka bir ülkeye yerleşmek üzere Türkiye’yi terketmek durumunda kalmıştır.

3 Eylül 1999 tarihinde, erteleme süresince suçu tekrar etmemesi şartıyla başvurana verilen cezanın, 4454 sayılı Basın ve Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair Yasa uyarınca üç yıl süreyle ertelenmesine karar verilmiştir.

2002 yılında sözkonusu süre bitiminde DGM, ek bir kararla başvuranın suçu tekrar etmediğini tespit etmiş ve 17 Eylül 1998 tarihinde verilen mahkumiyet kararının tüm sonuçları ile birlikte yok sayılmasına karar vermiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

I. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, hakkında verilen mahkumiyet cezasının ifade özgürlüğü hakkını ihlal ettiğinden dolayı şikayetçi olmakta ve AİHS'nin 10. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

A. Kabuledilebilirlik Hakkında

Hükümet, başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığını ve iç hukuk yollarının tüketilmediğini belirtmiştir.

Hükümet birinci husus ile ilgili olarak başvuranın, 4454 sayılı Kanundan yararlandığı andan itibaren mahkumiyet kararı nedeniyle zarara uğramış sayılmadığını ve dolayısıyla AİHM içtihadı uyarınca mağdur sıfatının bulunduğunu iddia etmesinin sözkonusu olmadığını belirtmektedir.

İkinci husus ile ilgili olarak ise Hükümet, mevcut davada başvuranın aleyhinde yapılan suçlamaları reddetmekle yetindiğini, davanın hiçbir safhasında ifade ve düşünce özgürlüğü hakkını dile getirmediğini belirtmektedir. Bununla ilgili olarak Hükümet, *Ahmet Sadık-Yunanistan* (15 Kasım 1996 tarihli karar, *Derleme Kararlar ve Hükümler*) kararına atıfta bulunmakta ve AİHM'den iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması sebebiyle bu şikayeti reddetmesini talep etmektedir.

Başvuran bu itirazların dayanaktan yoksun olduğunu ileri sürmektedir.

AİHM, ulusal makamlar tarafından başvuranın lehine alınan bir karar veya uygulamanın başvuranın mağduriyetini ortadan kaldırması ancak, ulusal makamların AİHS'nin ihlal edildiğini açıkça veya esastan kabul etmesi ve bu ihlali düzeltmesi halinde gerçekleşir. (*Öztürk-Türkiye* [Büyük Daire], no: 22479/93). Oysa ki mevcut davada, 2002 yılında açıklanan karar, 4454 sayılı Kanun uyarınca tanınan üç yıllık erteleme süresi içerisinde başvuranın suçu tekrar etmediğini ortaya koymakla yetinmiştir.

AİHS'nin 10. maddesi uyarınca AİHM daha önce bu tür durumların, ilgililerin faaliyetlerini kısmen sınırlandırdığına ve kamuya açık bir tartışmada yeri olan açıkça eleştiri yapma yeteneklerini büyük ölçüde sınırlandırdığına kanaat getirmiştir (Bkz *Hertel-İsviçre*, 25 Ağustos 1998 tarihli karar, derleme, *Erdoğdu-Türkiye*, no: 25723/94, ve *Çetin-Türkiye*, no: 42779/98, 20 Aralık 2005 tarihli karar).

Sonuç olarak 2002 tarihinde alınan kararın, ifade özgürlüğünün engellenmesi nedeniyle başvuranın doğrudan zarar gördüğü cezai yargılamanın sonuçlarını önlemesi ya da telafi etmesi mümkün değildir.

Bu nedenle Hükümet tarafından başvuranın mağdur sıfatının bulunmadığına ilişkin olarak dile getirilen itirazın reddedilmesi uygun olacaktır.

İkinci hususla ilgili olarak AİHM, başvuranın, ulusal mahkemeler önünde dava konusu makalesinin, siyasi bir partinin yöneticileri aleyhinde yürütülen cezai yargılama ile ilgili düşüncelerini yansıttığını, barış ve kardeşliğe çağrıda bulunduğunu belirttiğini kaydetmektedir.

Bu nedenle başvuranın hâlihazırda AİHM önünde dile getirdiği şikayetini, ulusal mahkemeler önünde de dile getirdiğine kanaat getirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak itirazın bu kısmının da kabuledilmesi mümkün değildir.

AİHM, incelenen şikayetin AİHS'nin 35/3. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. AİHM ayrıca bu şikayetin başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi işe çelişmediğini tespit etmektedir.

Bu nedenle şikayetin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

B. Esas Hakkında

AİHM sözkonusu müdahalenin yasa ile öngörüldüğüne ve toprak bütünlüğünün korunması gibi meşru bir amaç güttüğüne yönelik taraflar arasında bir ihtilafın bulunmadığını kaydetmektedir (Bkz., *Yağmurdereli-Türkiye*, no: 29590/96, 4 Haziran 2002 tarihli karar). AİHM bu değerlendirmeyi kabul etmektedir. Bu durumda anlaşmazlık, müdahalenin “demokratik bir toplum için gereklilik” oluşturup oluşturmadığı sorusuna dayanmaktadır

AİHM bu davadakine benzer soruların gündeme geldiği çok sayıda dava incelemiş ve bu davalarda AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz., özellikle, *Ceylan-Türkiye* [Büyük Daire], no:23556/94, *Öztürk* kararı, *İbrahim Aksoy-Türkiye*, no: 28635/95, 30171/96 ve 34535/97, 10 Ekim 2000, *Karkın-Türkiye*, no: 43928/98, 23 Eylül 2003, ve *Kızılyaprak-Türkiye*, no: 27528/95, 2 Ekim 2003).

AİHM mevcut davayı içtihatları ışığında incelemiş ve Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığına karar vermiştir. AİHM bilhassa dava konusu makalede kullanılan ifadeler ve yayımlandığı bağlama özel bir özen göstermektedir. Bu bakımdan AİHM, özellikle terörle mücadeleye bağlı zorluklar gibi incelemesine sunulan olayı çevreleyen koşulları göz önünde bulundurmaktadır (Bkz. *İbrahim Aksoy*, ve *Incal-Türkiye*, 9 Haziran 1998 tarihli karar, *Derleme*).

Dava konusu makalede, HADEP'in olağanüstü kongresi sırasında meydana gelen olaylardan sonra bu parti yöneticileri aleyhinde ceza davası açılması gibi gündemde olan olaylarla dayanılarak Hükümet eleştirilmiştir.

AİHM, DGM'nin sözkonusu makalenin bölge ve ırk ayrımı gözetilerek halkı ayrımcılığa sevkedecek ifadeler içerdiğine kanaat getirdiğini tespit etmektedir.

AİHM ulusal mahkemelerin kararlarında yer alan ve mevcut halleriyle başvuranın ifade özgürlüğüne yönelik bir ihlali haklı göstermek için yeterli olmayan mahkumiyet gerekçelerini incelemiştir (Bkz., *mutatis mutandis*, *Sürek-Türkiye (no:4)* [Büyük Daire], no: 24762/94, 8 Temmuz 1999 tarihli karar). AİHM, dava konusu makalede yer alan bazı ifadelerin, Türk Devleti hakkında negatif bir tablo çizerek, metne düşmanlık uyandıran bir anlam yüklese de, bunların ne şiddet kullanmaya, ne silahlı mücadeleye ne de ayaklanmaya teşvik ettiği kanaatindedir ve AİHM'ye göre değerlendirmeye alınması gereken temel unsur budur (Bkz. *a contrario*, *Sürek-Türkiye (no:1)* [Büyük Daire], no: 26682/95 ve *Gerger-Türkiye*, [Büyük Daire], no:24919/94, 8 Temmuz 1999).

Ayrıca başvuranın cezasının ertelenmesi, başvuranın faaliyetlerini kısmen sınırlamış ve kamuya açık bir tartışmada yeri olan açıkça bir eleştiri yapma yeteneğini büyük ölçüde sınırlandırmıştır (Bkz., *Hertel* kararı ve *Erdoğan* kararı).

Sonuç olarak AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 6 § 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, kendisini yargılayan ve mahkum eden Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin, bünyesinde askeri bir hakim bulunması sebebiyle "bağımsız ve tarafsız bir mahkeme" olmadığını ileri sürmektedir. Başvuran bu itibarla AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, AİHM'den gecikmiş olması ya da başvuranın mağdur sıfatının bulunmaması nedeniyle başvurunun bu kısmının kabuledilemez ilan edilmesini talep etmektedir.

AİHM öncelikle şikayetin kabuledilebilir olduğu kanaatindedir. Bununla birlikte AİHS'nin 10. maddesi ile ilgili olarak ulaştığı ihlal tespiti dikkate alındığında mevcut başvuruda ortaya çıkan temel hukuki soruyu incelediğini düşünmektedir. (Bkz., örneğin, *Aksoy (Eroğlu)-Türkiye*, no: 59741/00, 31 Ekim 2006 tarihli karar). Dava olaylarının tamamı ve tarafların argümanları dikkate alındığında AİHM, AİHS'nin 6/1. maddesi bakımından başvuran tarafından dile getirilen şikayetin ayrıca incelenmesinin gerekli olmadığına karar vermektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

Başvurana hitaben yazılmış olan 12 Temmuz 2005 tarihli bir yazıyla, AİHS'nin 41. maddesine göre yapılacak tüm adil tazmin taleplerinin, esas hakkında yazılı görüşlerde belirtilmesi gerektiğini öngören AİHM İç Tüzüğü'nün 60. maddesine dikkat çekilmesine rağmen başvuran tarafından herhangi bir adil tazmin talebinde bulunulmamıştır.

Yukarıda anılan yazıyla birlikte tespit edilen süre içinde herhangi bir cevap gelmediğinden dolayı AİHM, adil tazmin adı altında herhangi bir ödeme yapılmasına gerek olmadığına karar vermiştir (*Willekens-Belçika*, no: 50859/99, 24 Nisan 2003 tarihli karar ve son olarak *Palenik-Çek Cumhuriyeti*, no: 64737/01, 21 Haziran 2005 tarihli karar).

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE;

1. Başvurunun kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6/1. maddesine ilişkin olarak dile getirilen şikayetin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77/2 ve 77/3 maddesi gereğince 14 Haziran 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEHMET VE SUNA YİĞİT/Türkiye*

Başvuru No. 52658/99
Strazburg
17 Temmuz 2007

USUL

Dava, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükler Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, Mehmet Yiğit ve Suna Yiğit ("başvuranlar") isimli iki Türk vatandaşı tarafından, 4 Ağustos 1999 tarihinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no. 52658/99) kaynaklanmaktadır.

Başvuranlar, Diyarbakır Barosu'na bağlı avukat Tanrıkulu tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuranlar sırasıyla 1970 ve 1969 doğumludurlar ve Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde ikamet etmektedirler.

27 Haziran 1997 tarihinde, başvuranların o zaman yedi aylık olan kızı Esra Yiğit, doğuştan kalça çıkığı nedeniyle Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde ameliyat olmuştur. Ameliyat sırasında kalbi durmuş ve komaya girmiştir. 13 Temmuz 1997 tarihinde, Esra Yiğit komadan çıkmıştır; ancak, kolları ve bacakları hareketsizdir. 15 Temmuz 1997 tarihinde, nöroşirürji bölümüne alınmış ve kendisine "hipoksik beyin sendromu" tanısı konmuştur. 21 Temmuz 1997 tarihinde, hastaneden taburcu edilmiştir.

13 Mayıs 1998 tarihinde, başvuranlar, operasyonu gerçekleştiren tıbbi personelin sözde ihmalkarlığından kaynaklanan maddi ve manevi zarar nedeniyle Dicle Üniversitesi Rektörlüğü'ne karşı tazminat davası açmıştır. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun öngördüğü altmış günlük süre içinde başvuranlara herhangi bir yanıt gelmemiştir.

11 Ağustos 1998 tarihinde, başvuranlar, Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne dava açmış ve tazminat talep etmişlerdir. Ayrıca, mahkeme masraflarına karşılık yasal yardım talebinde bulunmuşlardır.

Belirli olmayan bir tarihte, Mehmet Yiğit, muhtarlıktan yoksul durumda olduğunu tasdik eden bir belge almıştır.

26 Ağustos 1998 tarihinde, Mehmet Yiğit, ayrıca, Ergani'de mülkü bulunup bulunmadığına ilişkin resmi bir belge talebiyle Ergani Kaymakamlığı'na başvurmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Aynı tarihte, Kaymakamlık, Tapu Dairesi Müdürlüğü ve Ergani Belediyesi, Mehmet Yiğit'in Ergani'de herhangi bir taşınmazının bulunmadığını belirten tasdiknameler düzenlemişlerdir.

27 Ağustos 1998 tarihinde, Ergani Defterdarlığı, Kaymakamlığa, kendisinde Mehmet Yiğit'in vergi ödediğini gösteren bir kaydın bulunmadığını bildirmiştir.

Belirli olmayan bir tarihte, Diyarbakır İdare Mahkemesi, usule ilişkin gerekçelerden dolayı davayı reddetmiştir. Yerel mahkeme, başvuruların, başvurularındaki kusurların düzeltilmesinden itibaren bir ay içinde yeni bir dava açabileceklerini ifade etmiştir.

19 Ekim 1998 tarihinde, başvuranlar, mahkeme masraflarını ödemekten muaf olma talebiyle Diyarbakır Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuşlardır. Mahkeme, bu talebi yerine getirmiştir.

23 Ekim 1998 tarihinde, başvuranlar, ilk başvurularındaki usule ilişkin kusurları düzelttikten sonra, Diyarbakır İdare Mahkemesi'nde yeni bir dava açmışlardır. Başvurularında, mahkeme masraflarına yönelik adli yardım taleplerini yinelemişlerdir.

17 Kasım 1998 tarihinde, Diyarbakır İdare Mahkemesi, başvuranların adli yardım talebini reddetmiştir. Mahkeme, başvuranların bir avukat tarafından temsil edildiklerine göre adli yardıma ihtiyaçları olmadıkları kararını vermiştir. Mahkeme, kararında, Yüksek İdare Mahkemesi'nin içtihadına ve Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerine atıfta bulunmuştur.

1 Aralık 1998 ve 4 Şubat 1999 tarihlerinde, Diyarbakır İdare Mahkemesi, başvuranlara, mahkeme masraflarına karşılık 180.000.000 Türk Lirası¹ ödemeleri gerektiğini bildirmiştir.

8 Mart 1999 tarihinde, başvuranlar, 17 Kasım 1998 tarihli kararın iptali talebiyle idare mahkemesine bir dilekçe sunmuşlardır. Dilekçelerinde, diğer şeylerin yanı sıra, mahkeme masraflarını ödemek için yeterli paraya sahip olmadıklarını ve adli yardım taleplerinin reddedilmesinin mahkemeye erişim haklarına aykırı olduğunu ifade etmişlerdir.

16 Nisan 1999 tarihinde, Diyarbakır İdare Mahkemesi, başvuranlar gerekli mahkeme masraflarını ödemedikleri için kovuşturmayı durdurmuştur.

16 Ekim 2001 tarihinde, Yüksek İdare Mahkemesi, 16 Nisan 1999 tarihli kararı onamıştır.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, AİHS'nin 6 § 1. maddesine atıfta bulunarak mahkemeye erişim haklarından yoksun bırakıldıkları konusunda şikayetçi olmuşlardır. Söz konusu maddenin ilgili kısmı şöyledir:

“Herkes, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar . . . konusunda karar verecek olan, . . . bir mahkeme tarafından davasının . . . hakkaniyete uygun . . . olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmıştır.

A. Kabuledilebilirlik

¹ Yaklaşık 514 Euro

Hükümet, görüşlerinde, iki ön itiraz sunmuştur. İlk olarak, başvuranların iç hukuk yollarını tüketmediklerini ileri sürmüş ve başvuranların, kızlarını ameliyat eden sağlık ekibi hakkında cezai kovuşturma başlatabileceklerini iddia etmiştir. İkinci olarak, Hükümet, AİHM'den, altı ay zaman kuralına uyulmaması gerekçesiyle başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Hükümet'in görüşüne göre, başvuranların, AİHM'ye, Diyarbakır İdare Mahkemesi'nin 17 Kasım 1998 tarihli kararını müteakip başvurmuş olmaları gerekirdi. Zira, yasal yardıma ilişkin kararlar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 469. maddesi uyarınca bağlayıcı niteliktedir.

İç hukuk yollarının tüketilmesi hususunda, AİHM, başvuranların, kızlarının tıbbi hata nedeniyle felçli olduğu şeklindeki iddiasına ilişkin olarak iç hukukun başvuranlara idari ve cezai hukuk yolları sunduğunu gözlemlemiştir. AİHM, bu noktada, iddia edilen ihlallere karşılık tazminat almak için hangi hukuk yolunun izleneceğine karar vermenin kişiye düştüğünü anımsamıştır (bkz., *Airey – İrlanda*, 9 Ekim 1979 tarihli karar). Bu davada, başvuranların esas şikayeti, kızlarının tıbbi bir hatadan kaynaklandığına inandıkları hastalığı nedeniyle çekmek zorunda kaldıkları acıdır. Başvuranlar, tazminat davası açma yoluyla tazminat talep etmeyi tercih ettikleri için, AİHM, başvuranların, Hükümet'in önerdiği gibi, ceza davası açmalarına gerek olmadığı görüşündedir.

Hükümet'in ikinci itirazı hususunda, AİHM, başvuranların, Diyarbakır İdare Mahkemesi'nin 16 Nisan 1999 tarihli kararından (başvuranların mahkeme masraflarını ödemedikleri gerekçesiyle tazminat davasının durdurulması kararı verilmiştir) itibaren altı ay içinde başvuruda bulunmuş olduklarını gözlemlemiştir. Bu karar, 16 Ekim 2001 tarihinde Yüksek İdare Mahkemesi tarafından onanmıştır. Bu davada, temel hukuki sorun başvuranların mahkemeye erişim hakkı olduğu için, AİHM, başvuranların, AİHS'nin 35 § 1. maddesinin gerektirdiği gibi, altı ay zaman sınırı içinde başvuruda bulunmuş oldukları sonucuna varmıştır.

Yukarıda belirtilenler karşısında, AİHM, Hükümet'in itirazlarını reddetmiştir.

AİHM, ayrıca, bu şikayetin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde dayanaktan yoksun olmadığını kaydetmiştir. Ayrıca, başka açılardan da kabuledilmez değildir. Dolayısıyla, kabuledilebilir olduğuna karar verilmelidir.

B. Esaslar

Başvuranlar, mahkeme masraflarının imkanlarının ötesinde olması nedeniyle mahkemeye erişim haklarından yoksun bırakıldıklarını ileri sürmüşlerdir. Ayrıca, adli yardım taleplerini reddeden idare mahkemesi kararının adil olmadığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, yoksul durumda olduklarını tasdik eden ilgili belgeleri sunmuş olmalarına rağmen İdare Mahkemesi'nin, bir avukat tarafından temsil edildikleri için adli yardım tanımayı reddettiğini ifade etmişlerdir.

Hükümet, bu iddiaya itiraz etmiştir. Yerel mahkemelerin kararlarının yerel mevzuata uygun olarak verildiğini ve başvuranların mahkemeye erişim hakkını ihlal etmediğini belirtmiştir.

AİHM, "mahkeme hakkı"nın kati olmadığını yinelemiştir. Çıkarımların yol açtığı kısıtlamalara tabi olabilir; zira erişim hakkı doğası gereği Devlet tarafından düzenleme gerektirir. "Medeni hak ve yükümlülükleri" ile ilgili nizalar konusunda karar verilmesi için davacılara mahkemeye erişim hakkını garanti eden AİHS'nin 6 § 1. maddesi, Devlet'e bu amaca yönelik olarak başvurulacak yollara ilişkin seçme özgürlüğü verir; ancak, Sözleşme'ye

taraf olan Devletler bu açıdan belli ölçüde bir takdir hakkına sahip olsalar da AİHS şartlarıyla uyuma ilişkin son karar AİHM tarafından verilir (bkz. *Kreuz – Polonya*, no. 28249/95).

Mahkemeye erişime ilişkin getirilen bir kısıtlama, meşru bir amaç gütmeye ve ulaşılması istenen meşru amaçla başvurulacak yollar arasında makul bir orantı ilişkisi olmadığı sürece, 6 § 1. madde ile uyumlu olmayacaktır (*Tolstoy Miloslavsky – İngiltere*, 13 Temmuz 1995 tarihli karar). AİHM içtihadına göre, adaletin adil bir şekilde işlemesi menfaatine mali sınırlama getirilebilir. AİHM, geçmişte, hakkında karar vermeleri istenen iddialar ile bağlantılı olarak hukuk mahkemelerine ücret ödeme şartının, AİHS'nin 6 § 1. maddesine aykırı olarak mahkemeye erişim hakkına kısıtlama olarak değerlendirilemeyeceği kararını vermiştir. Örnek bir davanın özel şartları (başvuranın ödeyebilme kapasitesi de dahil) ışığında değerlendirilen ücret miktarı ve kısıtlamanın getirildiği dava aşaması, bir kişinin erişim hakkına sahip olup olmadığını ve "bir mahkeme tarafından davasının" görülüp görülmediğini değerlendirmede önemli faktörlerdir (bkz., yukarıda anılan *Kreuz*).

Bu davada, AİHM, başvuranlara koşulan mahkeme masraflarını ödeme şartının mahkemeye erişim haklarına aykırı bir kısıtlama oluşturup oluşturmadığı konusunda karar vermektedir.

AİHM, başvuranların kızının Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ameliyat olduğunu ve ameliyat sırasında komaya girdiğini kaydetmiştir. Daha sonra komada çıkmıştır; ancak, kollarını ve bacaklarını hareket ettirememiştir. Bu olayın ardından, başvuranlar Dicle Üniversitesi hakkında tazminat davası açmak istemişlerdir. Bu davayı açmak için, yerel mevzuat uyarınca, 180.000.000 Türk Lirası'na varan mahkeme masraflarını ödemeleri gerekliydi. Bu noktada, Aralık 1998'de, bu miktarın, söz konusu dönemde geçerli olan aylık asgari ücretin dört kat fazlası olduğunun altı çizilmelidir. Ayrıca, olayların olduğu dönemde başvuranların gelirinin olmadığı tartışmasız bir gerçektir. Bu gerçek, başvuranlar tarafından Diyarbakır İdare Mahkemesi'ne sunulan belgelerle desteklenmiştir. Ayrıca, Ekim 1998'de, bu belgelere dayanarak, Diyarbakır Asliye Hukuk Mahkemesi, başvuranları, mahkeme masraflarını ödemekten muaf tutmaya karar vermiştir. Yukarıda belirtilenler karşısında, AİHM, İdare Mahkemesi tarafından şart koşulan mahkeme masrafları miktarının başvuranlar üzerinde aşırı bir yük oluşturduğunu değerlendirmiştir.

Ayrıca, İdare Mahkemesi'nin başvuranları mahkeme masraflarını ödemekten muaf tutmayı reddettiğinde Yüksek İdare Mahkemesi'nin içtihadına atıfta bulunduğunu ve bu içtihadı göre bir avukat tarafından temsil edilen davacılara yasal yardım tanınmayacağı gözlemlenmiştir. AİHM, AİHS'nin 19. maddesine uygun olarak, yerel mahkemelere erişimi düzenlemek konusunda en uygun hareket tarzına karar verirken, görevinin, kendini yetkili yerel makamların yerine koymak olmadığını anımsamıştır. AİHM, ayrıca, mahkemenin bir karar yerine başka bir karar almasına yol açan olayları yeniden değerlendiremez. AİHM'nin görevi, söz konusu makamların, takdir yetkilerini kullanırken aldıkları kararları AİHS uyarınca yeniden incelemek ile sınırlıdır (bkz., yukarıda anılan *Tolstoy Miloslavsky*). Ancak, bu davada, AİHM, İdare Mahkemesi'nin başvuranlara yasal yardım tanımayı reddederken sunduğu gerekçenin büsbütün yetersiz olduğunu değerlendirmiştir. Başvuranların tazminat davasını takip etmek üzere bir avukat tuttıkları doğrudur; ancak bu, onların mahkeme masraflarını ödemek için paraları olduğu anlamına gelmemektedir. Ayrıca, başvuranların avukatı, yerel mahkemelere, davayı takip etmek için başvuranlardan herhangi bir para almadığını; ancak, başvuranların davanın sonunda alınacak tazminatın belli bir yüzdesini ona ödemeye karar verdiklerini açıklamıştır.

Sonuç olarak, AİHM, gelirleri olmayan başvuranların, dönemin aylık asgari ücretinin dört kat fazlası olan mahkeme masraflarını ödemesi koşulunun uygun olarak değerlendirilemeyeceği görüşündedir.

AİHM, söz konusu davada, başvuruların mahkemeye erişim haklarına uygunsuz bir kısıtlama getirildiği kararına varmıştır. Dolayısıyla, bu hususta, AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 3 VE 8. MADDELERİNİN VE 1 NO.'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuranlar, tıbbi hata sonucu kızlarının hastalığından dolayı çektikleri acı ve tazminat ödenmemesi konusunda şikayetçi olmuşlardır. Bu açıdan, AİHS'nin 3 ve 8. maddelerini ve 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesini temel almışlardır.

Hükümet bu iddialara itiraz etmiştir.

AİHM, bu şikayetlerin yukarıda incelen şikayet ile bağlantılı olduğunu ve aynı şekilde kabuledilebilir olduklarına karar verilmesi gerektiğini kaydetmiştir.

AİHM, ayrıca, bu başvuruda ortaya çıkan temel AİHS konusunun 6 § 1. madde uyarınca başvuruların mahkemeye erişim hakları olduğunu kaydetmiştir. Söz konusu hükmün ihlal edildiğini tespit etmiş olan AİHM, hata veya tazminata ilişkin konularda bir ilk derece mahkemesi olarak karar veremeyeceğini göz önünde bulundurarak, başvuruların diğer şikayetlerine ilişkin olarak ayrı bir hüküm vermeye gerek olmadığını değerlendirmiştir (bkz. *Uzun – Türkiye*, no. 37410/97, 10 Mayıs 2007; *Sadak ve Diğerleri – Türkiye*, no. 29900/96, no. 29901/96 no. 29902/96 ve no. 29903/96).

III. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar, 1.962.681.000.00 Türk Lirası – yaklaşık 1.216.789,21 Euro – maddi tazminat ve 60.000 Euro manevi tazminat talep etmişlerdir.

Hükümet, talep edilen miktarları aşırı bularak itiraz etmiştir.

Maddi tazminata ilişkin olarak, AİHM, 6 § 1. madde ihlali için en uygun tazmin şeklinin, başvuruların, söz konusu hüküm ihlal edilmediği takdirde içinde bulunacakları duruma getirilmelerini sağlamak olduğunu yinelemiştir (bkz. *Teteriny – Rusya*, no. 11931/03, 30 Haziran 2005; *Jeličić – Bosna Hersek*, no. 41183/02). AİHM, söz konusu ilkenin bu davada da geçerli olduğu kararını vermiştir. Sonuç olarak, AİHM, başvuruların bunu talep etmesi halinde, en uygun tazmin şeklinin, 16 Nisan 1999 ve 16 Ekim 2001 tarihli idare mahkemesi kararlarını iptal etmek veya bozmak ve Diyarbakır İdare Mahkemesi'nde AİHS'nin 6 § 1. maddesi şartlarına uygun olarak davayı yeniden başlatmak olduğunu değerlendirmiştir (bkz., üzerinde gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra, *Gençel – Türkiye*, no. 53431/99, 23 Ekim 2003).

Manevi tazminata ilişkin olarak, AİHM, hakkaniyet temelinde karar vererek, başvurulara, bu başlık altında, 10.000 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Mahkeme masrafları

Başvuranlar, ayrıca, AİHM'de yapılan mahkeme masraflarına karşılık 4.712 Euro talep etmişlerdir. Taleplerine ilişkin olarak, başvurular, Diyarbakır Barosu'nun tavsiye edilen asgari ücret tarifelerini temel almışlar ve davaları üzerinde avukatları tarafından harcanan saat sayısını – 38 – gösteren bir belge sunmuşlardır.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihadına göre, başvuran, ancak mahkeme masraflarının zorunlu olarak ve gerçekten yapıldığı ve miktarının makul olduğu kanıtlandığı durumda mahkeme masraflarının ödenmesi hakkına sahiptir. Bu davada, sahip olduğu bilgileri ve yukarıdaki kriterleri göz önünde tutan AİHM, AİHM'deki işlemler karşılığında 1.500 Euro tazminat ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

BU SEBEPLERLE AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna;
2. AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Başvuranların AİHS'nin 3 ve 8. maddeleri veya 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca olan diğer şikayetlerini ayrı olarak incelemenin gerekli olmadığına;
4. a) Sorumlu Devlet'in, başvuranlara, aşağıdaki miktarları, AİHS'nin 44 § 2. maddesine göre kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürerek ve tabi olabilecek her türlü harç ve vergiden muaf olarak ödemesine:
 - (i) 10.000 Euro (on bin Euro) manevi tazminat;
 - (ii) 1.500 Euro (bin beş yüz Euro) mahkeme masrafları;b) Yukarıda belirtilen üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için yukarıdaki miktarlara Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
5. Başvuranların adil tazmin talebinin kalanının reddine

KARAR VERMİŞTİR.

İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 17 Temmuz 2007 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Zabıt Katibi

F. TULKENS
Başkan

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MEHMET ÇOLAK/Türkiye Davası*

Başvuru No:38323/02
Strazburg
14 Haziran 2007

OLAYLAR

A. DAVA KOŞULLARI

Başvuran, merkezi İstanbul'da bulunan *Yeniden Özgür Gündem* adlı günlük gazetenin sorumlu yazı işleri müdürüdür.

Olağanüstü Hal Valiliği (OHAL Valiliği), 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanunu'nun 11/e maddesine dayanarak 9 Eylül 2002 tarihinde *Yeniden Özgür Gündem* gazetesinin olağanüstü hal ilan edilen Diyarbakır ve Şırnak illerinde dağıtılmasını yasaklamıştır.

Aynı gün bu karar, posta yolu ile sözkonusu gazetenin Diyarbakır temsilcisi olan Davut Uçar'a tebliğ edilmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle iki itiraz dile getirmektedir.

AİHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi bakımından dile getirilen şikayetle ilgili olarak Hükümet, 7 Temmuz 2004 tarihli tazminat kanunu ile tanınan başvuru yolunu kullanmamış olması sebebiyle başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediğini belirtmektedir. Bununla ilgili olarak Hükümet, 29 Haziran 2004 tarihli *Doğan ve diğerleri* kararı ile (no: 8803-8811/02, 8813/02 ve 8815-8819/02) uygulamaya konulan mekanizmanın, başvuranın şikayetini telafi edebilecek nitelikte olduğunu ve başarılı sonuçlanma ihtimalinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Başvuran, Hükümet tarafından dile getirilen başvurunun, mevcut dava çerçevesinde başarılı bir şekilde sonuçlanmasının mümkün olmadığını ileri sürmektedir.

AİHM, 5233 sayılı Kanun'un tazmin edilecek zararların sıralandığı 7. maddesinin, bilhassa terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle kişilerin mal varlıklarına ulaşamamalarından kaynaklanan maddi zararları kapsadığını tespit etmektedir. Oysa ki mevcut davada başvuranın temel şikayeti, sözkonusu gazetenin dağıtımının bazı illerde yasaklanması hususuna dayanmaktadır. AİHM, 5233 sayılı Kanun'un 7. maddesinin incelenmesi sonrasında, mevcut şikayet konusunun bu madde ile öngörülen hallerden tamamen uzak olduğu kanaatindedir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Bununla birlikte Hükümet, adli veya 5233 sayılı Kanun ile kurulan Komisyonun bir kararını Mahkemeye sunmadığı cihetle, ileri sürülen iç hukuk yolunun, 1 nolu Protokolün 1. maddesine uygun olduğu kanaati edinilememiştir. Bu nedenle Hükümet'in ön itirazının reddedilmesi uygun olacaktır.

AİHS'nin 13. maddesi bakımından dile getirilen şikayet çerçevesinde ise, Hükümet öncelikli olarak 285 sayılı Kanun'un Olağanüstü Hal Bölge Valisi'ne tanınan yetkilerin kullanılması ile ilgili işlemler hakkında hukuki denetimin yapılamayacağını öngören 7. maddesinin 22 Mayıs 2003 tarihinde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini belirtmektedir. Hükümet'e göre Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının *Resmî Gazete*'de yayınlandığı tarihten itibaren, başka bir ifadeyle 16 Mart 2004 tarihinden itibaren OHAL Bölge Valisi'nin dava konusu kararına itiraz etmek üzere başvuranın idari mahkemelere başvurma imkanı bulunmaktaydı.

AİHM, Türk Anayasası'nın 153. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen hükümlerin, kararın *Resmi Gazete*'de yayınlandığı tarihten itibaren yürürlükten kalktığını ve iptal kararlarının geriye yürümediğini gözlemlemektedir. Bununla ilgili olarak AİHM iptal kararlarının geriye yürümemesi karşısında Valiliğin 9 Eylül 2002 tarihli kararı aleyhinde idari mahkemeler önünde yapılacak olan bir başvurunun, başvurana başarılı bir sonuç elde etme imkanı tanımadığı kanaatindedir. Ayrıca Hükümet tarafından, bu kanaati değiştirecek hiçbir hukuki karar örneği sunulmamıştır. Bu nedenle Hükümet tarafından dile getirilen bu itirazın da reddedilmesi uygun olacaktır.

AİHM başvuran tarafından ileri sürülen şikayetlerin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. AİHM başvuruda başka hiçbir kabuledilemezlik gerekçesi tespit etmemektedir. Bu nedenle şikayetlerin kabuledilebilir ilan edilmesi uygun olacaktır.

II. AİHS'NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, *Yeni Özgür Gündem* gazetesinin dağıtımının 9 Eylül 2002 tarihinde Valilik kararı ile OHAL Bölgesi'nde yasaklanması nedeniyle bilgi ve düşüncelerini yayınlama hakkının kullanılmasına yönelik olarak haksız bir müdahale yapıldığından dolayı şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu itibarla AİHS'nin 7, 9, 10, 17, 18 ve 14. maddelerine ve AİHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır. AİHM bu kararları AİHS'nin 10. maddesi bakımından incelemeye karar vermiştir.

Hükümet, gazetenin dağıtımının terörist faaliyetler nedeniyle son derece hassas bir ortamın hüküm sürdüğü bir bölgede yasaklandığı hususuna dikkat çekmektedir. Gazetede yayınlanan makaleler, halkı kışkırtmaya ya da terörist eylemleri haklı göstermeye yönelik olup bölgede kamu düzeni üzerinde ciddi etkileri bulunabilecek niteliktedir.

Başvuran bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, *Yeniden Özgür Gündem* gazetesinin 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi ve 2935 sayılı Kanun'un 11 e) maddeleri uyarınca OHAL Bölgesi'nde yayınlanmasının yasaklanmasının, başvuranın AİHS'nin 10. maddesi ile güvence altına alınan ifade özgürlüğüne yönelik bir ihlal teşkil ettiği hususunda taraflar arasında bir anlaşmazlık olmadığını kaydetmektedir. Ayrıca müdahalenin kanunla öngörüldüğü ve AİHS'nin 10 § 2. maddesi uyarınca ulusal güvenlik, toprak bütünlüğünün ve ya kamu emniyetinin korunması gibi meşru amaçlar taşıdığı konusunda herhangi bir itiraz bulunmamaktadır (Bkz. *Çetin ve diğerleri-Türkiye*, no: 40153/98 ve 40160/98). AİHM bu tespiti katılmaktadır. Buna karşılık burada sözkonusu olan, dava konusu müdahalenin "demokratik bir toplum için gerekli olup olmadığının" tespit edilmesidir.

AİHM bu davadakine benzer soruların gündeme geldiği çok sayıda dava incelemiş ve bu davalarda AİHS'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (Bkz., özellikle, *Çetin ve diğerleri*, *Güneri ve diğerleri-Türkiye*, no:42853/98, 43609/98 ve 44291/98, 12 Temmuz 2005, ve *Yeşilgöz-Türkiye*, no: 45454/99, 20 Eylül 2005).

AİHM 2935 sayılı Kanun'un 11 e) maddesinin ve 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesinin Vali'ye, bölgedeki kamu düzenini ciddi şekilde bozabileceği, yerel halkın düşüncelerini kışkırtabileceği ya da bölgede sürdürülen faaliyetler hakkında yanlış bir izlenim yaratarak güvenlik güçlerinin görevlerini yerine getirmelerini engelleyebileceğine kanaat getirilmesi durumunda her türlü yazılı belgenin dağıtılmasını yasaklama yetkisini verdiği not etmektedir. Geniş ifadelerle kaleme alınan bu hükümler, yayınların dağıtılması konusunda OHAL Bölge Valisi'ne geniş ayrıcalıklar tanımaktadır.

Bu türden kısıtlamalar, AİHS ile *a priori* bağdaşmaz değildir. Bununla birlikte bu kısıtlamaların, yasağın sınırlandırılması ve olası kötüye kullanma durumlarına karşı adli denetimin etkililiği hususunda bilhassa kesin bir yasal çerçeve içerisinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Oysa ki AİHM, OHAL Bölge Valisi'ne bu yetkileri tanıyan hükümler kadar bu düzenlemenin uygulanması hususunun da adli denetimin dışında tutulduğunu gözlemektedir. Yayınların idari olarak yasaklanması alanında, bu türden bir denetimin olmayışı başvuruları, olası kötü kullanımların önlenmesi amacıyla yeterli güvencelerden yoksun bırakmaktadır (*Çetin ve diğerleri* kararı).

AİHM incelemesine sunulan olayı çevreleyen koşulları, bilhassa terörle mücadeleye bağlı zorlukları dikkate almaktadır. AİHM'ye göre olayların meydana geldiği dönemde terörist eylemler nedeniyle sözkonusu bölgede hüküm süren siyasi atmosferin önemi büyüktür. Bununla birlikte yasaklama kararının gerekçelendirilmediğini tespit etmek yerinde olacaktır (*Çetin ve diğerleri* kararı). Üstelik hiçbir şey sözkonusu gazetenin şiddet ve demokrasinin reddedilmesi düşüncesini yayabileceğini ya da yasaklanmasını haklı kılacak zararlı bir etkisinin bulunduğunu ortaya koymamaktadır (Bkz., *mutatis mutandis, Güneri ve diğerleri* kararı).

Yukarıda yer alan değerlendirmeler ışığında AİHM, dava konusu yasaklamamın "demokratik bir toplumda gerekli olduğu" şeklinde değerlendirilmesinin mümkün olmadığına kanaat getirmektedir.

Sonuç olarak AİHS'nin 10. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'İNİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, *Yeniden Özgür Gündem* gazetesi aleyhinde OHAL Bölge Valisi tarafından alınan karara itiraz edebileceği başvuru yollarının bulunmadığından dolayı şikayetçi olmaktadır. Başvuran AİHS'nin 6, 13 ve 14. maddelerine atıfta bulunmaktadır. AİHM bu şikayetleri, 13. madde bakımından incelemeye karar vermiştir.

AİHM, AİHS'nin 13. maddesinin AİHS'de yer alan hak ve özgürlüklerden yararlanma imkanı sağlayabilecek başvuru yolunu güvence altına aldığını hatırlatmaktadır. Bu nedenle bu madde, AİHS'ye ilişkin "savunulabilir bir şikayetin" içeriğinin incelenmesi ve uygun olan telafiyi sağlayabilecek iç hukuk yolunu gerekli kılmaktadır (Bkz., diğerleri arasında, *Kudla-Polonya* [Büyük Daire], no: 30210/96). AİHS'nin 13. maddesinin getirdiği yükümlülüğün içeriği, başvuranın şikayetinin niteliğine göre değişmektedir. Ancak 13. maddenin gerekli kıldığı başvuru yolu, hukukta olduğu kadar uygulamada da "etkin" olmalıdır (Bkz., örneğin, *İlhan-Türkiye* [Büyük Daire], no: 22277/93).

AİHM'nin daha öncede tespit ettiği üzere bu alanda hiçbir adli denetimin olmayışı başvuruları, AİHS'nin 13. maddesi uyarınca yeterli güvencelerden de yoksun bırakmıştır.

Sonuç olarak AİHM, OHAL Bölge Valisi tarafından alınan tedbirlere itiraz edilmesini sağlayacak iç hukuk yolu bulunmaması sebebiyle AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine kanaat getirmektedir.

IV. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran maddi ve manevi tazminat olarak 10.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu iddiaya itiraz etmektedir.

AİHM tespiti edilen ihlal ile talep edilen tazminat arasında bir nedensellik bağı tespit edememektedir. Buna karşın hakkaniyete uygun olarak başvurana 2.000 Euro tutarında manevi tazminat ödenmesinin uygun olacağı kanaatindedir (*Halis Doğan ve diğerleri-Türkiye*, no: 50693/99, 10 Ocak 2006).

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran ayrıca AİHM ve ulusal mahkemeler önünde yapılan masraf ve harcamalar için 3.200 Euro talep etmektedir. Başvuran bu talebine dayanak teşkil etmesi açısından avukatı tarafından yapılan masraflara ilişkin detaylı bir çizelge sunmaktadır.

Hükümet talep edilen rakamların aşırı yüksek olduğunu belirtmektedir.

AİHM'nin içtihadı uyarınca ancak gerçekten yapılan masraf ve harcamalar geri ödenebilmektedir. Mevcut davada AİHM elindeki mevcut unsurları ve yukarıda ifade edilen kriterleri dikkate alarak başvurana tüm masraflarla birlikte 1.250 Euro ödenmesinin uygun olacağı kanaatindedir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE;

4. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna*;
5. AİHS'nin 10. maddesinin *ihlal edildiğine*;
6. AİHS'nin 13. maddesinin *ihlal edildiğine*;
7. a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana manevi tazminat olarak 2.000 Euro (iki bin) masraf ve harcamalar için 1.250 Euro (bin iki yüz elli) *ödenmesine*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Hükümet'in, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tazmine ilişkin diğer taleplerin *reddedilmesine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM İçtüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3 maddesi gereğince 14 Haziran 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

MİLLİ EMLAK GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 323)

I. GİRİŞ

(1) 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesinde; “28/12/1960 tarihli ve 189 sayılı Kanun kapsamında bulunanlar ile herhangi bir kamu hizmetine tahsis edilmiş arazi ve arsalar hariç olmak üzere Toplu Konut İdaresi Başkanlığının talebi, Maliye ve Bayındırlık ve İskân bakanlarının müşterek teklifi ve Başbakanın onayı ile belirlenen arsa üretim alanlarında bulunan Hazineye ait arsa ve araziler ve Hazine adına tescil edilecek arsa ve arazilerin mülkiyeti Toplu Konut İdaresi Başkanlığına bedelsiz olarak devredilir. Kamu hizmetlerine ayrılan yerler ile Maliye

Bakanlığınca değişik ihtiyaçlarla talep edilen taşınmazlar bedelsiz olarak Hazineye iade edilir.” hükmü yer almaktadır.

(2) Bu hüküm uyarınca, tapuda Hazine adına tescilli taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici olan ve Hazine adına tapuya tescil edilecek taşınmazların Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devrine ilişkin işlemlerin ivedilikle sonuçlandırılması amacıyla bu Genel Tebliğ düzenlenmiştir.

II. TANIMLAR

(1) Bu Genel Tebliğde geçen;

a) Bakanlık: Maliye Bakanlığını,

b) Başkanlık: Toplu Konut İdaresi Başkanlığını,

c) Kanun: 29/4/1969 tarihli ve 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanunu,

ç) MEOP: Milli Emlak Otomasyon Projesini,

d) Tebliğ: Bu Genel Tebliği,
ifade eder.

III. ARSA ÜRETİM ALANI

(1) Kanunun ek 4 üncü maddesi uyarınca Başkanlık tarafından arsa üretim alanı olarak belirlenmesi talep edilen bölgede kalan ve Bakanlıkça arsa üretim alanı onayı Başbakanlığa teklif edilmeden önce Valiliklere (Defterdarlık), bölgenin ilçe sınırları içinde olması halinde ise Valiliklere (Defterdarlık) de bilgi verilmek suretiyle Kaymakamlıklara (Malmüdürlüğü) bildirilen taşınmazların mahallindeki dosyaları üzerinde inceleme yapılarak dosyalardaki mevcut bilgiler, Valilikler (Defterdarlık) ve Kaymakamlıklarca (Malmüdürlüğü); Bakanlık yazısının ulaşmasından itibaren iki iş günü içerisinde MEOP kapsamında “Hazine Taşınmazlarının Toplu Konut İdaresine Devrine İlişkin Bilgi Formu (Ek-1)” doldurulacak ve ilgili programa veri girişi yapılacaktır. Ayrıca, arsa üretim alanı onayı beklenilmeksizin devir işlemlerine hazırlık olması amacıyla, Tebliğin “Devir İşlemlerinin Yürütülmesi” başlıklı beşinci bölümünde belirtilen işlemlere başlanılacaktır.

(2) Arsa üretim alanı olarak belirlenmesi talep edilen bölgede kalan taşınmazlardan; MEOP bilgileri üzerinden yapılacak inceleme sonucunda, Tebliğin “Devredilmeyecek Taşınmazlar” başlıklı altıncı bölümünde sayılan kanunlar kapsamında tahsis edildiği veya irtifak hakkı veya kullanma izni verildiği anlaşılacaklar ile mülkiyeti ihtilafı veya herhangi bir nedenle devrinde sakınca olduğu belirlenen taşınmazlar, arsa üretim alanı dışında tutulacaktır. Taşınmazın mahallindeki dosyasında bulunması gereken bilgilerin MEOP kayıtlarında güncellenmesi Valiliklerin (Defterdarlık) sorumluluğundadır.

(3) Hazine taşınmazlarının devrine yönelik işlemlerin doğru ve zamanında sonuçlandırılması amacıyla; 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu gereği ilan edilen kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezleri, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca ilan edilen özel çevre koruma bölgesi ve 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında ilan edilen uygulama alanlarına ilişkin bilgiler ile diğer bilgilerin temin edilerek MEOP sistemine girilmesi ve kayıtların güncelliğinin sağlanması gerekmektedir.

IV. ÖN İZİN

(1) Başkanlıkça talep edilmesi halinde, arsa üretim alanı olarak belirlenen alanda; imar planının yapılması, değiştirilmesi, tescil, ifraz, tevhit ve benzeri işlemlerin yerine getirilebilmesi ve bu işlemlerin devir işlemleriyle birlikte yürütülmesine imkan vermek amacıyla, Bakanlıkça ön izin verilebilir.

V. DEVİR İŞLEMLERİNİN YÜRÜTÜLMESİ

(1) Arsa üretim alanı onayının Valiliklere (Defterdarlık) veya Kaymakamlıklara (Malmüdürlüğü) iletilmesini müteakip, bu konudaki işlemler aşağıdaki şekilde yürütülecektir.

a) Devredilecek taşınmazların güncel tapu kaydı temin edilecek ve taşınmazların devrine engel herhangi bir şerh, beyan veya kısıtlılık ile özellikle 21/7/1983 tarihli ve 2863

sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında herhangi bir şerh/beyan olup olmadığı tespit edilecektir.

b) Devri talep edilen taşınmazların,

1) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında ilan edilmiş kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ile turizm merkezi,

2) 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında ilan edilmiş özel çevre koruma bölgesi,

3) 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında ilan edilmiş uygulama bölgesi,

4) 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında kıyı ve sahil şeridi, olarak belirlenen alanda kalıp kalmadığı tespit edilecektir.

c) Devri talep edilen taşınmazların 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu ve 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında kalıp kalmadığı hususu İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden sorulacaktır.

ç) Yapılan işlemler sonucunda, devre konu taşınmazların;

1) Tapu kütüklerinde devre engel bir husus veya 2863 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir şerh veya beyan bulunduğu,

2) İlgili kamu idarelerine tahsisli olup olmadığına bakılmaksızın, bu bölümün birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kanunlar kapsamında belirlenmiş alanlarda bulunduğu,

3) Tebliğin “Devredilmeyecek Taşınmazlar” başlıklı altıncı bölümü kapsamında olduğunun,

tespiti hallerinde, başkaca bir yazışma yapılmaksızın bu taşınmazlar devre konu edilmeyecektir.

d) Devri talep edilen taşınmazların tapu kütüklerinde; 2863 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir şerh veya beyanın bulunmaması veya taşınmazların buldukları bölgede bu bölümün birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen kanunlar kapsamında belirlenmiş alanların olmaması halinde, ilgili kamu idareleriyle yazışma yapılmaksızın devir işlemlerine devam edilecektir.

e) Kanun uyarınca arsa üretim alanı olarak belirlenen bölgede kalan tapuda Hazine adına tescilli taşınmazlar hakkında “arsa üretim alanı onayı”nın Valiliğe (Defterdarlık) veya Kaymakamlığa (Malmüdürlüğü) iletildiği tarihten itibaren devir işlemleri en geç on iş günü içerisinde sonuçlandırılacaktır. Taşınmazların ilçe sınırları içinde bulunması halinde ise, bu süreye en fazla beş iş günü ilave edilecektir. Devir işlemleri için ilgili kamu idarelerinden alınması gereken bilgilere ilişkin yazılar, süre verilmek ve süresi içerisinde cevap verilmediği takdirde sorumluluğun ilgili kamu idaresine ait olmak üzere işlem tesis edileceği belirtilmek suretiyle elden veya faks yoluyla gönderilecektir. Devir işlemlerinin belirtilen süreler içerisinde gerçekleştirilememesi halinde, gerekçeleri ile birlikte Bakanlığa bilgi verilecektir.

f) Arsa üretim alanı sınırları içerisinde kalmakla birlikte, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici olan taşınmazların Hazine adına tapuya tescil işlemleri öncelikle Başkanlık tarafından yapılacaktır.

VI. DEVREDİLMEMEYECİK TAŞINMAZLAR

(1) Tebliğ kapsamında;

a) Kamu hizmetlerine tahsisli bulunan taşınmazlar,

b) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki tescil harici olan ve Hazine adına tapuya tescili mümkün olmayan taşınmazlar,

c) 28/12/1960 tarihli ve 189 sayılı Milli Savunma Bakanlığı İskân İhtiyaçları İçin Sarfiyat İcrası ve Bu Bakanlıkça Kullanılan Gayrimenkullerden Lüzumu Kalmayanların Satılmasına Salahiyet Verilmesi Hakkında Kanun kapsamında kalan taşınmazlar,

ç) 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında bulunan taşınmazlar,

d) 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar,

e) 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar,

- f) 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununa göre uygulama alanı ilan edilen bölgelerde kalan taşınmazlar,
- g) 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar,
- ğ) 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar ile 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkındırılmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun gereğince Çevre ve Orman Bakanlığı emrine geçen taşınmazlar,
- h) 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar
- ı) 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanuna göre tapu tahsis belgesi verilen taşınmazlar,
- i) 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında kalan taşınmazlar,
- j) 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar,
- k) 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında özel çevre koruma bölgesi olarak ilan edilen alanda kalan taşınmazlar,
- l) Teferruğ yoluyla edinilen ve edinme tarihinden itibaren bir yıl geçmemiş taşınmazlar,
- m) Kamulaştırma yoluyla edinilip 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 23 üncü maddesinde yazılı süresi dolmamış taşınmazlar,
- n) Özel kanun hükümleri gereği kamu kurum ve kuruluşlarına tahsisi, devri, terki ve kullanım hakkı verilmesi gereken taşınmazlar,
- o) Elbirliği halindeki mülkiyet durumu paylı mülkiyete dönüştürülmemiş taşınmazlar, Başkanlığa devredilmez.

VII. DEVİR YETKİSİ

(1) Tebliğ kapsamında devrinde sakınca olmadığı tespit edilen taşınmazların devrine Valilikler (Defterdarlıklar) yetkilidir. Valilikler (Defterdarlıklar) bu yetkisini devredemez. Taşınmazların ilçe sınırları içinde bulunması halinde, Kaymakamlıklarca (Malmüdürlüğü) Tebliğin “Devir İşlemlerinin Yürütülmesi” başlıklı beşinci bölümünde belirtilen işlemler tamamlanarak ve Tebliğin eki “Hazine Taşınmazlarının Toplu Konut İdaresine Devrine İlişkin Bilgi Formu (Ek 1)” hazırlanarak Valiliklere (Defterdarlık) onay için gönderilecek, devir işlemleri Valiliklerin (Defterdarlıkların) onayından sonra gerçekleştirilecektir.

(2) Başkanlığa yapılan devirlerden sonra devredilen taşınmazların ada, parsel ve yüzölçümleri ile birlikte Bakanlığın 29/8/2007 tarihli ve 26628 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 313 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği uyarınca takdir edilecek satışa esas bedelleri belirtilmek suretiyle bilgiler MEOP kapsamında ilgili programa aktarılacaktır. Bilgilerin MEOP kayıtlarına doğru olarak aktarılması Valiliklerin (Defterdarlık) sorumluluğunda olacaktır.

VIII. KAMU HİZMETLERİNE AYRILAN YERLER

(1) Kanun kapsamında Başkanlığa bedelsiz devredilen taşınmazların tapu kütüğünün beyanlar hanesine; “Kamu hizmetlerine ayrılan yerler ile Maliye Bakanlığınca değişik ihtiyaçlar için talep edilen taşınmazlar bedelsiz olarak Hazineye iade edilir.” şerhi konulacaktır.

(2) Arsa üretim alanında kalan ve Başkanlığa devredilen taşınmazların Kanun kapsamında değerlendirilerek arsa üretimine konu edilmesi ve bu suretle kamu hizmetlerine ayrılan yerler ile Bakanlıkça değişik ihtiyaçlar için talep edilen taşınmazların Hazineye bedelsiz olarak iade edilmesi halinde, devredilen taşınmazların tapu kütüklerinde bulunan şerhler terkin edilecektir. Şerh terkinine ilişkin işlemler Bakanlıktan izin alınmaksızın Valiliklerce (Defterdarlık) gerçekleştirilecektir.

Tebliğ olunur.

**HAZİNE TAŞINMAZLARININ TOPLU KONUT İDARESİNE DEVRİNE
İLİŞKİN
BİLGİ FORMU**

.../.../2009

İli		Pafta/Cilt	
İlçesi		Ada/Sayfa	
Mah/Köy		Parsel/Sıra	
Cadde/Sokak		Yüzölçümü	
Yöresi		Hazine Hissesi	
Taşınmaz No:			

TAŞINMAZA AİT BİLGİLER

1- Mülkiyetinin ihtilafı olup olmadığı,	
2- 2873, 2924, 6831 sayılı Kanunlar kapsamında kalıp kalmadığı	
3- 2634 sayılı Kanun kapsamında kalıp kalmadığı	(Taşınmazın bulunduğu yörede ilan edilmiş, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi veya turizm merkezinin bulunmaması durumunda herhangi bir yazışma yapılmaksızın “kalmadığı” belirtilecektir)
4- 2863 sayılı Kanun kapsamında kalıp kalmadığı	(Taşınmazın tapu kütüğüne 2863 sayılı Kanun uyarınca konulmuş herhangi bir şerh/beyan yoksa, herhangi bir yazışma yapılmaksızın “kalmadığı” belirtilecektir)
5- 383 sayılı KHK kapsamında kalıp kalmadığı	(Taşınmazın bulunduğu yörede ilan edilmiş özel çevre koruma bölgesi bulunmaması halinde herhangi bir yazışma yapılmaksızın “kalmadığı” belirtilecektir)
6- Kıyı veya sahil şeridi tanımına giren yerlerden olup olmadığı	(Taşınmazın bulunduğu alanda deniz, göl veya akarsu bulunmaması halinde herhangi bir yazışma yapılmadan “kalmadığı” belirtilecektir)
7- Tahsisli olup olmadığı, tahsisli ise hangi kamu idaresine tahsisli olduğu	
8- Taşınmazla ilgili olarak Bakanlıkla yazışma yapılmış ise, yazıların tarih ve sayıları	

TAŞINMAZA AİT BELGELER
(Yazı Ekinde Gönderilenlerin Karşısına X İşareti Konulacak)

1- Tapu kayıt örneği	
2- İşgal ve kullanım durumu ile muhdesat ve benzeri fiilî durumları konusunda bilgiler ihtiva eden tespit tutanağı	

Maliye Bakanlığından:

MİLLÎ EMLAK GENEL TEBLİĞİ
(SIRA NO: 324)

I. GİRİŞ

(1) Hazine taşınmazları üzerinde kullanma izni verilmesi ile irtifak hakkı tesis edilmesi görev ve yetkisi, 13/12/1983 tarihli ve 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 543 sayılı KHK ile yeniden düzenlenen 13 üncü maddesinin (b) bendine göre Maliye Bakanlığına ait olup, bu işlemler; 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 74 üncü maddesine ve 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 178 sayılı KHK'nin 543 sayılı KHK ile yeniden düzenlenen 13 üncü maddesine dayanılarak Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve 19/6/2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.

(2) Hazine taşınmazları üzerinde ön izin ve kullanma izni verilmesi ile irtifak hakkı tesis edilmesi işlemleri aşağıda belirtilen usul ve esaslara göre yürütülecektir.

II. GENEL ESASLAR

1. Tanımlar

- (1) Bu Genel Tebliğde geçen;
- Avan Proje: Asıl projeden önce, yapılacak projeye esas olmak üzere hazırlanan taslak projeyi,
 - Bakanlık: Maliye Bakanlığını,
 - Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer: Türk Medenî Kanunu ile diğer kanunlarda Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirtilen yerleri,
 - Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmaz: Tapuda Hazine adına tescilli taşınmazları,
 - Hazine taşınmazı: Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri,
 - İdare: Merkezde Maliye Bakanlığını (Millî Emlak Genel Müdürlüğü); illerde defterdarlığı (millî emlak dairesi başkanlığı veya millî emlak müdürlüğü) ve ilçelerde malmüdürlüğünü,
 - İrtifak hakkı: Bir taşınmaz üzerinde yararlanmaya ve kullanıma rıza göstermeyi veya mülkiyete ilişkin bazı hakların kullanılmasından vazgeçmeyi kapsayan ve diğer bir taşınmaz veya kişi lehine aynî hak olarak kurulan yükümlülüğü,
 - Jeotermal seracılık: Örtüaltı ısıtmasında yer kabuğunun derinliklerindeki ısının oluşturduğu, sıcaklığı sürekli olarak bölgesel atmosferin ortalama sıcaklığının üzerinde olan su, buhar ve gazların (jeotermal kaynak) kullanıldığı seracılık yöntemini,
 - Kanun: 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununu,
 - Kullanma izni: Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler üzerinde kişiler lehine İdarece verilen izni,
 - Organik tarım: Toprak, su, bitki, hayvan ve doğal kaynaklar kullanılarak organik ürün veya girdi üretilmesi ya da yetiştirilmesi, üretim ve yetiştiricilikle birlikte doğal alan ve kaynaklardan ürün toplanması, hasat, kesim, işleme, tasnif, paketlenme, pazarlama ve depolama yatırımlarını,
 - Organize hayvancılık: Yatırımcılar tarafından, projeye dayalı organize hayvancılık faaliyeti kapsamında, küçükbaş veya büyükbaş hayvan türlerinin beslenmesi, üretilmesi,

geliştirilmesi ve diğer her türlü faaliyetler ile ekonomik değere sahip hale getirilmesi amacıyla yapılacak yatırımı,

j) Ön izin: İrtifak hakkı tesis edilmeden veya kullanma izni verilmeden önce; tescil, ifraz, tevhit, terk ve benzeri işlemlerin yapılması veya imar planının yaptırılması, değiştirilmesi ya da uygulama projelerinin hazırlanması ve onaylatılması gibi işlemlerin yerine getirilebilmesi için İdarece verilen izni,

k) Sözleşme: İdare ile müşteri arasında düzenlenen ve imzalanan anlaşmayı,

l) Şartname: Yapılacak işlerin genel, özel, teknik ve idarî usul ve esaslarını gösteren belge veya belgeleri,

m) Teknolojik seracılık: Bitkilerin ideal yaşama, beslenme ve gelişme ortamının (ışık, nem, ısı, hava, sulama, gübreleme vs.) sağlanmasına ve kontrol altında tutulmasına elverişli sera yapıları ile yetiştirme tekniklerinin kullanıldığı seracılık yöntemini,

n) Uygulama projesi: Taşınmazın üzerinde yapılacak olan yapı veya tesislerin inşaatına esas olacak ayrıntıda düzenlenen, yatırım aşamalarını ve termin planını da içeren, inşa edilecek bölümlerin biçimlerinin ve boyutlarının uygulamaya esas teşkil edecek şekilde açık ve kesin olarak belirtildiği projeyi,

o) Yatırımcı: Hazine taşınmazları üzerinde yatırım yapacak gerçek veya tüzel kişiyi,

ö) Yönetmelik: Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliği, ifade eder.

2. Bedel tespiti

(1) Hazine taşınmazları üzerinde verilecek kullanma izni ve tesis edilecek irtifak haklarında bedel takdiri Yönetmeliğin 17 nci maddesi gereğince oluşturulan komisyonca Kanunun 9 uncu ve Yönetmeliğin 12 nci maddeleri ile diğer ilgili mevzuatta yer alan kıymet takdirine ilişkin hükümlere göre yapılacaktır.

(2) İlk yıl kullanma izni veya irtifak hakkı bedeli, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde birinden az olmamak üzere rayiç bedel esas alınarak tespit ve takdir edilecektir.

(3) Deniz turizmi araçlarına güvenli bağlama, karaya çekme, bakım, onarım ve sosyal hizmetlerden birkaçını veya tamamını sunan deniz turizmi tesisleri yapılmak amacıyla, kullanma izni veya irtifak hakkı verilmesi talep edilen alanda projelendirilmiş veya mendireklerle çevrilmiş deniz yüzeyinin de bulunması hâlinde, deniz yüzeyinin kullanma izni metrekare birim bedeli; proje sahasındaki kara parçası için tespit edilen kullanma izni veya irtifak hakkı beher metrekare bedelinin yüzde onu esas alınmak suretiyle belirlenecektir.

(4) İlk yıl kullanma izni veya irtifak hakkı bedeli, 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa tabi ekspertiz şirketleri ile Bakanlık merkez denetim elemanlarına tespit ettirilebilir. Bu şekilde tespit ettirilen bedel, komisyonca ayrıca karar alınmasına gerek olmaksızın tahmin edilen bedel olarak dikkate alınacaktır.

(5) Kıymet takdiri yapılırken, bu Genel Tebliğ eki “İrtifak Hakkı/Kullanma İzni İşlemine Esas Kıymet Takdir Karar Formu (Ek-2)” kullanılacak ve bu formda; taşınmazın üzerinde varsa muhdesatın dikkate alınıp alınmadığı, fiili kullanım olup olmadığı ve bedelin hesaplanma şekli gibi hususlara açıkça yer verilecektir.

(6) İlgili kanunları gereğince bedeli yatırımcı tarafından ödenerek kamulaştırılan ve Hazine adına tescil edilen taşınmazların üzerinde tesis edilecek irtifak hakkı veya verilecek kullanma izinlerinden bedel alınmayacağından, bu taşınmazlar hakkında kıymet takdiri yapılmayacaktır.

3. Şartnameler

(1) Kullanma izni ihaleleri için Yönetmelik ekinde yer alan “Kullanma İzni Şartnamesi (Ek-15)”, irtifak hakkı ihaleleri için ise Yönetmelik ekinde yer alan “İrtifak Hakkı Şartnamesi (Ek-13)” hazırlanacaktır. Taşınmazın niteliği dikkate alınarak şartnameye ayrıca ilave edilmesi istenilen şartlar ise “Özel Şartlar” bölümünde gösterilecektir.

4. Geçici teminat

(1) Kullanma izni ve irtifak hakkı ihalelerinde geçici teminat miktarının belirlenmesinde 4706 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenen üst sınır esas alınacaktır.

(2) Geçici teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir.

a) Tedavüldeki Türk Parası,

b) Mevduat veya katılım bankalarının verecekleri süresiz teminat mektupları,

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleri veya bu senetler yerine düzenlenen belgeler (nominal bedele faiz dâhil edilerek ihraç edilmiş ise, bu işlemlerde anaparaya tekabül eden satış değerleri esas alınır),

(3) Mevduat veya katılım bankalarınca verilen teminat mektupları dışındaki teminatlar müşteriler tarafından ihaleden önce ilgili muhasebe birimine yatırılacak, teminat mektupları ise ihale komisyonuna verilecektir. Üzerlerine ihale yapılan isteklilere ait teminat mektupları ihaleden sonra ilgili muhasebe birimine teslim edilecektir. Üzerlerine ihale yapılmayan isteklilerin geçici teminatları iade edilecektir.

(4) Teminat mektuplarının Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde öngörülen şartları taşıyıp taşımadığı komisyonca incelenecek, mevzuata aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmeyecektir. Üzerinde suç unsuru tespit edilen teminat mektupları, gerekli kovuşturma yapılması için Bakanlığa intikal ettirilecektir.

(5) 4706 sayılı Kanununun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında; Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasınca belirlenen konvertibl dövizin, sadece taşınmaz satış ihalelerinde ve dışarıda yerleşik kişiler ile geçimini yurt dışında temin eden Türk vatandaşlarından teminat olarak alınabileceği belirtildiğinden; kullanma izni veya irtifak hakkı ihalelerinde konvertibl döviz teminat olarak kabul edilmeyecektir.

5. Bedel artış oranları

(1) İkinci ve müteakip yıllar ön izin, kullanma izni ve irtifak hakkı bedelleri, cari yıl bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE-bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde değişim) oranında artırılması suretiyle hesaplanacaktır.

6. Bakanlığa gönderilecek bilgi ve belgeler

(1) Bakanlığın izni ile sonuçlandırılması gereken kullanma izni ve irtifak hakkı taleplerinde bu Genel Tebliğ eki "İrtifak Hakkı/Kullanma İzni İşlemi Bilgi Formu (Ek-1)" valilik (defterdarlık) görüşü ile birlikte Bakanlığa gönderilecektir. Yatırımcılar tarafından, projeye dayalı organize hayvancılık, teknolojik veya jeotermal seracılık ile organik tarım yatırımları amacıyla talepte bulunulmuş ise, taşınmazın talep doğrultusunda kullanılmaya uygun olup olmadığına ilişkin Tarım İl Müdürlüğü ile diğer ilgili kamu idarelerinin yazısı eklenecektir.

7. Orman, mera, yaylak ve kışlak ile kamuya ait otlak ve çayır vasıflı taşınmazlar hakkında yapılacak işlemler

(1) 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında; ormanlık alanlar üzerinde savunma, ulaşım, enerji, haberleşme, su, atık su, petrol, doğalgaz, altyapı ve katı atık bertaraf tesisleri, sanatoryum, baraj, gölet ve mezarlık, Devlete ait sağlık, eğitim ve spor tesisleri yapılmak amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığınca bedeli karşılığında izin verilebileceği hüküm altına alınmıştır.

(2) Bu taşınmazlar hakkında Çevre ve Orman Bakanlığınca kesin izin verilmesi ve irtifak hakkı tesis edilmesinin uygun görülerek Bakanlığa bildirilmesi halinde, kesin izin şartları esas alınarak kesin izin verilen lehine 6831 sayılı Orman Kanununun 115 inci maddesi gereğince irtifak hakkı tesis edilecektir.

(3) Mera, yaylak ve kışlak ile kamuya ait otlak ve çayır vasıflı taşınmazlar üzerinde, 25/2/1998 tarihli ve 4342 sayılı Mera Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen amaçlarda kullanılmak üzere irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi halinde; talep konusu taşınmazın vasfının değiştirilerek Hazine adına tescili sağlanmadan İdarece her hangi bir işlem yapılmayacaktır.

8. İhale usulü

(1) Kullanma izni verilmesi ve irtifak hakkı tesis edilmesine ilişkin ihale işlemleri bu Genel Tebliğde yer alan istisnalar dışında, Kanununun 17 nci maddesinde belirtilen ilanlar yapılmak suretiyle, 51 inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulüyle yapılacaktır.

(2) Ancak,

a) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca ilgili mevzuatı gereğince verilen lisansa istinaden bu Kurumca uygun görülen taşınmazların üzerinde yatırım yapacak yatırımcılara,

b) 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümlerine göre özelleştirme kapsam ve programına alınan kurum ve kuruluşlara,

c) Projeye dayalı organize hayvancılık yatırımlarında toplam proje maliyet bedelinin en az elli milyon ABD Doları karşılığı TL tutarında yatırım yapmayı ve yatırımın faaliyete geçmesinden itibaren en az yüz kişiye on yıl süreyle istihdam sağlamayı taahhüt eden yatırımcıya,

ç) Teknolojik veya jeotermal seracılık ile organik tarım yatırımlarında en az on milyon ABD Doları karşılığı TL tutarında yatırım yapmayı ve yatırımın faaliyete geçmesinden itibaren en az on kişiye on yıl süreyle istihdam sağlamayı taahhüt eden yatırımcıya,

d) Kıyı yatırımlarında en az yüzelli milyon ABD Doları karşılığı TL tutarında yatırım yapmayı ve yatırımın faaliyete geçmesinden itibaren en az ikiyüzelli kişiye on yıl süreyle istihdam sağlamayı taahhüt eden yatırımcıya,

e) Yatırımcı tarafından; dolgu, iskele, platform, boru hattı, dolfen, şamandıra, pompaj istasyonu gibi tesisler yapılması amacıyla kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi halinde, talep konusu alanların geri sahasında talep sahibi yatırımcının mülkiyetinde olan, yasal bir hakka istinaden fiilen kullanımında bulunan veya bu yatırımcıya daha önce Bakanlıkça kiralanmış veya kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilmiş olan Hazine taşınmazı bulunması; bu alanların yapımı talep edilen kıyı tesisi ile plan ve proje bütünlüğü taşıyor olması ve birlikte kullanılmasının zorunlu olduğunun tespit edilmesi durumunda talep sahibi yatırımcıya,

f) Kamu yararına çalışan derneklere ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara, vakıflarca kurulan yükseköğretim kurumlarına, kanunla kurulmuş kurum ve kuruluşlar ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına, kendi kuruluş kanunlarında, tüzük ve senetlerinde yer alan asli faaliyetlerinde belirtilen amaçlarda kullanılmak üzere,

Kanununun 17 nci maddesine göre ilan yapılmaksızın doğrudan kullanma izni verilebilecek veya irtifak hakkı tesis edilebilecektir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen koşulları taşıyan birden fazla istekli olması halinde ise; bu istekliler arasında Kanununun 51 inci maddesinin (g) bendine göre pazarlık usulü ile yapılacak ihale sonucunda en yüksek bedeli teklif eden yatırımcıya kullanma izni verilecek veya irtifak hakkı tesis edilecektir.

(4) Ön izin verilmesi amacıyla ayrı bir ihale yapılmayacaktır.

9. Yetki

(1) Kullanma izni verilmesine ve irtifak hakkı tesis edilmesine ilişkin ihalelerde, ihaleye çıkılmadan önce Bakanlıktan izin alınacaktır.

(2) Ancak, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunca lisans verilen tüzel kişiler lehine 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 15 inci, 10/5/2005 tarihli ve 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanununun 8 inci ve 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun (Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanunun) 12 nci maddesi uyarınca tesis edilecek irtifak hakkı ve kullanma izinleri ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen yatırımcılar lehine 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun (Endüstri Bölgeleri Kanunu ve Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun) 4 üncü maddesi gereğince verilecek kullanma izni ile tesis edilecek irtifak haklarına ilişkin işlemler Bakanlıktan izin alınmaksızın valiliklerce (defterdarlık) sonuçlandırılacaktır.

(3) Ayrıca, yapılacak irtifak hakkı veya kullanma izni ihaleleri sonrasında; gerekli olması halinde ön izin sözleşmeleri, ön izin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi halinde ise kullanma izni veya irtifak hakkı sözleşmeleri Bakanlıktan izin alınmaksızın valiliklerce (defterdarlık) düzenlenecektir.

(4) Kullanma izni veya irtifak hakkı sözleşmelerinde değişiklik gerektiren işlemlerde ise Bakanlıktan izin alınacaktır.

10. İhale onayı

(1) Kullanma izni veya irtifak hakkına ilişkin ihale komisyonu kararları Kanununun 31 inci maddesi gereğince onbeş işgünü içinde onaylanır veya iptal edilir. Yılı merkezi yönetim bütçe kanununa ekli (I) işaretli Cetvelde, merkez ilçeler için tespit edilen parasal sınıra kadar olan ihaleler ita amirinin (illerde defterdarın ve yetki devredilen hallerde milli emlak dairesi başkanının, diğer ilçeler için tespit edilen parasal sınıra kadar olan ihalelerde kaymakamın), bu parasal sınırı aşan ihaleler ise Bakanlığın onay veya iptal kararları ile kesinleşecektir.

(2) İhalelerin onaya sunulmasına ilişkin yazılar ihale tutanağı da eklenmek suretiyle, valiliklerce (defterdarlık) veya kaymakamlıklarca doğrudan Bakanlığa faks yoluyla bildirilecektir. Bu yazılarda;

a) Taşınmazın numarası, mahalle veya köyü, mevkii, pafta, ada ve parsel numaraları veya tarihi, cilt, sayfa ve sıra numaraları, cinsi, yüzölçümü, varsa sokak adı ve kapı numarası, paylı ise Hazine payı,

b) Taşınmazın tahmin edilen bedeli ile teklif edilen bedellerin en yükseği,

c) İhale tarihi, ihaleye kaç kişinin katıldığı ve ihalenin kime yapıldığı, belirtilecektir.

(3) Ayrıca, kaymakamlıklarca doğrudan Bakanlığa yazılan yazılar bilgi için dağıtımli olarak valiliklere (defterdarlık) de gönderilecektir.

11. Kesin teminat

(1) Müşterinin taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmesini sağlamak amacıyla, sözleşme yapılmasından önce bir yıllık kullanma izni ve irtifak hakkı bedeli üzerinden yüzde altı oranında kesin teminat alınacaktır.

(2) Müşterinin bu zorunluluğa uymaması halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulacak ve varsa geçici teminat Hazineye gelir kaydedilecektir.

(3) Geçici teminat olarak kabul edilen değerler kesin teminat olarak da verilebilecektir. Verilen kesin teminat, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilecektir.

(4) Sözleşmenin yapılmasından sonra geçici teminat iade edilecektir.

12. Sözleşme düzenlenmesi ve yer teslimi

(1) Müşteri, onaylanan ihale kararının kendisine bildirilmesini izleyen günden itibaren onbeş gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek;

a) Ön izin verilmesi gereken hallerde ön izin için Yönetmelik eki "Ön İzin Sözleşmesi (Ek-12)",

b) İrtifak hakkı için Yönetmelik eki "İrtifak Hakkı Sözleşmesi (Ek-14)",

c) Kullanma izni için Yönetmelik eki "Kullanma İzni Sözleşmesi (Ek-16)",

ç) Mecra irtifak hakkı için bu Genel Tebliğ eki "Mecra İrtifak Hakkı Sözleşmesi (Ek-3)",

d) Mecra kullanma izni için bu Genel Tebliğ eki "Mecra Kullanma İzni Sözleşmesi (Ek-4)",

düzenleyerek İdareye vermek zorundadır. Ön izin ve kullanma izni sözleşmeleri notere tasdik ettirilecektir.

(2) Ancak, irtifak hakkı sözleşmeleri ile kamu idareleriyle yapılacak kullanma izni sözleşmeleri için noter tasdiki aranmayacaktır.

(3) İrtifak hakkı sözleşmeleri, İdareye teslim tarihinden itibaren bir ay içerisinde tapuya tescil edilecektir.

(4) Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulacak ve varsa geçici teminat Hazineye gelir kaydedilecektir.

(5) Noterlikçe tescil edilen sözleşmenin İdareye tesliminden veya irtifak hakkının tapuya tescilinden itibaren onbeş gün içerisinde İdare taşınmazı müşteriye mahallinde tanzim edilecek tutanakla şartnamede belirtilen sınır ve evsafa uygun olarak teslim edecektir. Tutanakta; taşınmaz bina ise müştemilatı, değilse üzerindeki muhdesat ve dikili şeyler değerleri itibariyle gösterilecek, teslim tutanağı ilgili memur ve hak sahibi tarafından imzalanacaktır.

(6) Noterce tasdik edilmiş ön izin ve kullanma izni sözleşmeleri ile irtifak hakkına ilişkin olarak tapuda düzenlenen resmi senedin bir örneği onbeş gün içerisinde Bakanlığa gönderilecektir.

A. Ön izin verilmesi

(1) Kullanma izni veya irtifak hakkı ihalelerinin onayını müteakip gerekmesi halinde, fiili kullanım olmaksızın taşınmazın tescil, ifraz, tevhit, terk ve benzeri işlemlerin yapılması veya imar planının yaptırılması, değiştirilmesi ya da uygulama projelerinin hazırlanması, onaylatılması ve ilgili kamu idarelerinden gerekli izin ve ruhsatların alınması amacıyla, üzerinde ihale kalan yatırımcıya Yönetmelik eki "Ön İzin Sözleşmesi (Ek-12)" düzenlenmek suretiyle bir yıl süreli ön izin verilecektir.

(2) Ön izin verilmesi gereken hallerde, ayrıca bedel takdiri yapılmayacak, ön izin bedeli, irtifak hakkı veya kullanma izni ihalesi sonucu oluşacak bedelin yüzde yirmisi olarak belirlenecektir. Ancak, ön izin verilecek alanda hak sahibinin fiili kullanımının olması halinde ön izin bedeli, irtifak hakkı veya kullanma izni ihale bedeli olarak belirlenecektir.

(3) Ön izin süresi gerekli hâllerde bedeli karşılığında uzatılabilir. Ancak, ön izin süresinin toplamı dört yılı geçemez. Sürenin uzatılması halinde ikinci ve müteakip yıl ön izin bedelleri, yeniden bedel takdiri yoluna gidilmeden bir önceki yıl ön izin bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE - bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde değişim) oranında arttırılması suretiyle belirlenecektir.

(4) Ön izin verilmesine ve süresinin uzatılmasına ilişkin işlemler valiliklerce (defterdarlık) sonuçlandırılacaktır. Uzatılan dönem için yeniden sözleşme yapılmayacaktır.

B. Ön izin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi halinde kullanma izni ve irtifak hakkı sözleşmelerinin düzenlenmesi

(1) Ön izin verilen yatırımcılar tarafından ön izin sözleşmesinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilerek, kullanma izni verilmesinin veya irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi halinde, valiliklerce (defterdarlık);

- a) İmar planları veya değişikliklerinin sözleşme amacı doğrultusunda yaptırıldığı,
- b) İmar planlarının ilgili kamu idaresine onaylatıldığı,
- c) Bu planlara uygun olarak imar uygulamasının yapıldığı,
- ç) Uygulama projelerinin imar planına uygun olarak hazırlandığı ve ilgili kamu idarelerine onaylatıldığı,
- d) İlgili kamu idarelerinden alınması gerekli diğer izinlerin alındığı,
- e) Ön izin sözleşmelerinde belirtilen diğer hususların yerine getirildiğinin, tespiti halinde; Yönetmelik eki "İrtifak Hakkı Sözleşmesinin (Ek-14)" veya "Kullanma İzni Sözleşmesinin (Ek-16)" düzenlenmesi suretiyle Bakanlıktan izin alınmaksızın irtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecektir.

13. İrtifak hakkı ve kullanma izni süresi

(1) Hazine taşınmazları üzerinde kırkdokuz yıla kadar (organize hayvancılık için otuz yıla kadar) kullanma izni verilecek veya irtifak hakkı tesis edilecektir.

(2) İrtifak hakkı lehtarları veya kullanma izni sahibinin kusuru dışında kamudan kaynaklanan, hakkın tamamen kullanılmasını ve işin yürütülmesini en az otuz gün süreyle engelleyen hukukî veya fiilî bir imkânsızlık durumunun ortaya çıkması ya da mücbir sebeplerin varlığı halinde; irtifak hakkı lehtarları veya kullanma izni sahibinin talebi üzerine irtifak hakkı veya kullanma izni süresi kamudan kaynaklanan fiili veya hukuki imkânsızlık durumunun veya mücbir sebeplerin ortadan kalkmasına kadar geçecek süre kadar dondurulur. Dondurulan süre için bedel alınmaz. Sürenin yeniden işlemeye başladığı tarihte alınacak

bedel, dondurulan yıl bedelinin geçen süre kadar sözleşmesinde belirtilen oranda artırılması suretiyle tespit edilir. Ancak, dondurulan yıl için ödenmiş olan bedelin dondurulan süreye isabet eden kısmı sözleşmesinde belirtilen oranda artırılmak suretiyle yeni tespit edilen bedelden mahsup edilir. Dondurulan süre sözleşme süresine eklenecektir.

14. Bedellerin tahsili

A. Ön izin, kullanma izni ve irtifak hakkı bedelleri

(1) İlk yıl ön izin, kullanma izni ve irtifak hakkı bedelleri, ihalenin onaylanıp müşteriye tebliğinden itibaren onbeş gün içinde, müteakip yıl bedelleri ise, ön izin ve kullanma izni için sözleşmelerin düzenlenme tarihleri, irtifak hakkı için ise tapuya tescil tarihi esas alınarak her yıl aynı tarihte peşin olarak ilgili muhasebe birimine yatırılacaktır.

(2) Ön izin verilen hâllerde, ilk yıl kullanma izni veya irtifak hakkı bedeli; ihale bedelinin kullanma izni veya irtifak hakkı tesis edilinceye kadar (dört yılı geçmemek üzere) geçen süre dikkate alınarak Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE-bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde değişim) oranında arttırılması suretiyle tespit edilecek bedeldir.

(3) Kullanma izinlerinde ve irtifak hakkı tesisinde ilk yıl ihale bedeline, ikinci ve üçüncü yıllar için ise sözleşmesine göre tespit edilecek bedele yüzde yetmiş oranında indirim uygulanmak suretiyle hesaplanarak tahsil edilir. Ancak, kullanma izni verildiği veya irtifak hakkı tesis edildiği tarihte taşınmazın üzerinde kullanma izni veya irtifak hakkı amacına uygun kullanımı mümkün yapı, tesis vb. muhdesatların bulunması ve esaslı nitelikte ilave yatırım gerekmemesi halinde; kullanma izni ve irtifak hakkı bedellerinde ilk üç yıl için öngörülen yüzde yetmiş indirim uygulanmayacaktır.

(4) Bitkisel üretimle sınırlı olmak kaydıyla üzerinde tarım veya organize hayvancılık yapılmak üzere kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen taşınmazların kullanma izni veya irtifak hakkı bedelleri; ilk yıl ihale bedeline, ikinci ve üçüncü yıllar için ise sözleşmesine göre tespit edilecek bedele yüzde yetmiş oranında indirim uygulanmak suretiyle, sonraki yıllar için ise sözleşmesine göre tespit edilecek bedele yüzde elli oranında indirim uygulanmak suretiyle hesaplanarak tahsil edilir. Ancak, kullanma izni verildiği veya irtifak hakkı tesis edildiği tarihte taşınmazın üzerinde kullanma izni veya irtifak hakkı amacına uygun kullanımı mümkün yapı, tesis vb. muhdesatların bulunması ve esaslı nitelikte ilave yatırım gerekmemesi halinde; kullanma izni ve irtifak hakkı bedellerinde ilk üç yıl için öngörülen yüzde yetmiş indirim uygulanmayacak ve sözleşme gereğince alınması gereken bedelin yüzde ellisinin tahsiline devam edilecektir.

(5) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtırılması Hakkında Kanun, 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile 5346 sayılı Kanun gibi özel düzenlemeler gereği verilen kullanma izni veya tesis edilen irtifak hakkı bedellerinde Yönetmelik hükümlerine göre herhangi bir indirim uygulanmayacaktır.

(6) Vadesinde ödenmeyen bedellere, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesi gereğince belirlenen oranda gecikme zammı uygulanacaktır.

(7) İlgili kanunları gereğince bedeli yatırımcı tarafından ödenerek kamulaştırılan ve Hazine adına tescil edilen taşınmazların üzerinde tesis edilecek irtifak hakkı veya verilecek kullanma izinlerinden bedel alınmayacaktır.

B. Hasılat payları

(1) Kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen Hazine taşınmazı üzerinde yapılacak tesisin işletmeye geçmesinden itibaren alınacak hasılat paylarına ilişkin işlemler Yönetmeliğin 79 uncu maddesinde belirtilen usul ve esaslara göre yürütülecektir.

(2) Buna göre,

a) Kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen Hazine taşınmazı üzerinde yapılacak tesisin bizzat hak lehtarınca işletilmesi hâlinde, bu tesisin işletilmesinden elde

edilen toplam yıllık hasılatın yüzde biri oranında pay alınacaktır. Ancak, tarım ve hayvancılık ile sanayi ve tersane yatırımlarında bu oran binde bir olarak uygulanacaktır.

b) Kamu yararına çalışan dernekler ve vergi muafiyeti tanınan vakıflara sağlık, eğitim ve spor tesisleri yapılmak amacıyla verilen kullanma izinleri ve tesis edilen irtifak hakları ile vakıflarca kurulan yükseköğretim kurumlarına ve 4046 sayılı Kanun hükümlerine göre gerçek ve tüzel kişilere verilen kullanma izinleri ile tesis edilen irtifak haklarından hâsılat payı alınmayacaktır.

(3) Hak lehdarı ile varsa alt kiracıların yıllık hasılatını gösteren ve ilgili vergi dairesine yıllık beyanname ekinde verilen gelir tabloları, 1/6/1989 tarihli 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Malî Müşavirlik ve Yeminli Malî Müşavirlik Kanununa göre yeminli malî müşavirlere tasdik ettirilerek bir örneği İdareye verilecektir. Ödenmesi gereken hasılat payları her yılın yıllık beyanname verme dönemini takip eden ay içinde ilgili muhasebe birimine yatırılacaktır.

(4) Hazine taşınmazı üzerinde bulunan tesisin tamamının veya bir kısmının hak lehtarınca üçüncü kişilere kiraya verilmesi hâlinde; hak lehtarından brüt kira üzerinden, kiracıdan/kiracılardan ise, tesisin işletilmesinden elde edilecek toplam yıllık hasılatın hak lehtarına ödenen kira bedeli düşüldükten sonra, kalan tutar üzerinden sözleşmesinde belirtilen oranda pay alınacaktır. Hak lehtarı ile kiracı arasında yapılan kira sözleşmesinin bir örneği İdareye verilecektir. Kira payları, hak lehtarı ile kiracı arasında yapılan sözleşmeye göre kira bedellerinin hak lehtarına ödenmesi gereken ayı takip eden ayın yirminci günü mesai saati bitimine kadar ilgili muhasebe birimine yatırılacaktır. Kiracılardan alınamayan hasılat payları hak lehtarından alınacaktır.

(5) Yıllık hasılatın tespitinde; 26/12/1992 tarihli ve 21447 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde yer alan "60. Brüt Satışlar" tanımı esas alınacaktır.

(6) Hak lehdarı yatırımcılar tarafından, hakka konu taşınmazların veya üzerindeki tesislerin bazı bölümlerinin baz istasyonu, bankamatik vb. amaçlarda kullanılmak üzere üçüncü kişilere kiraya verilmesi ve sözleşmelerinde tesislerin kiracılarından ayrıca hasılat veya kâr payı alınacağına ilişkin hüküm bulunmasına karşılık, kiracıların kiraladıkları yerler üzerinde gösterdikleri faaliyetin niteliği gereği yıllık işletme hasılatlarının veya kârlarının tespit edilememesi durumunda; kiracıların hak lehtarına ödediği bir yıllık kira bedelinin yüzde yirmibeşi oranında kiracılardan ayrıca pay alınacaktır. Yıllık kira bedelinin tespit edilememesi durumunda ise; taşınmazın rayiç değeri, üzerindeki tesisin niteliği, cari yıl irtifak hakkı veya kullanma izni bedeli, varsa aynı bölgede yapılan emsal kiralamalara ilişkin kira bedelleri vs. hususlar dikkate alınmak suretiyle valiliklerce (defterdarlık) oluşturulacak komisyon tarafından belirlenecek kira bedeli üzerinden yüzde yirmibeş oranında kiracılardan ayrıca pay alınacaktır.

(7) Mecra amaçlı verilen kullanma izinlerinde veya irtifak hakkı tesislerinde hasılat payı alınmayacaktır.

(8) Vadesinde ödenmeyen hasılat paylarına 6183 sayılı Kanununun 51 inci maddesi gereğince belirlenen oranda gecikme zammı uygulanacaktır.

15. Sözleşme devri

(1) Bakanlıkça adlarına kullanma izni verilen veya lehlerine irtifak hakkı tesis edilen yatırımcılar tarafından kullanma izninin veya irtifak hakkının üçüncü kişilere devrinin talep edilmesi halinde; varsa İdareye olan borçların gecikme zamları ile birlikte ödenmesi, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmelerinde belirtilen hükümlerine aykırılıkların İdarece verilen süre içersinde giderilmesi ve bu yatırımcılar tarafından kullanma izninden veya irtifak hakkından dolayı İdare aleyhine açılmış davalardan tüm yargılama giderleri üstlenilerek kayıtsız ve şartsız feragat edilmesi, buna ilişkin belge aslının İdareye ibraz edilmesi ve İdarece hazırlanacak yeni sözleşme koşullarının kabul edilmesi kaydıyla, kullanma izninin ve irtifak hakkının üçüncü kişilere devredilmesine Bakanlıkça izin verilebilecektir.

(2) İrtifak hakkı bağımsız ve sürekli nitelikte ise devir için Bakanlıktan izin alınmayacaktır. Bu durumda, irtifak hakkını devralan kişilerin, bir ay içinde İdareye müracaat ederek Bakanlık tarafından günün rayicine göre belirlenecek bedel ve yeni koşullar üzerinden yeniden sözleşme yapmaları gerekmektedir.

(3) Hak lehdarının şirket olması halinde; kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen tarihteki ortaklık yapısına göre, daha sonra yapılacak ve şirket hisselerinin yüzde ellisinden fazlasının devri sonucunu doğuracak işlemler sözleşmenin devri olarak kabul edilecektir.

(4) Ön izin sözleşmeleri devredilmeyecek ve ortak alınmayacaktır.

16. Sözleşmenin sona ermesi ve feshi

A. Ön izin sözleşmesi

(1) Ön izin sözleşmesi sürenin bitimiyle sona erer. Ön izin süresi içinde yükümlülüklerin ilgilinin kusuru dışında yerine getirilmesinin mümkün olamayacağına anlaşılması hâlinde, İdareye yapılacak başvuru üzerine sözleşme feshedilecek ve kesin teminat ile kalan süreye ilişkin ön izin bedeli iade edilecektir.

(2) Ön izin süresi içerisinde yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle irtifak hakkı tesis edilememesi veya kullanma izni verilememesi hâlinde, kesin teminat Hazineye gelir kaydedilecektir.

(3) Ön izin sahibinin sözleşme süresi sona ermeden taahhüdünden vazgeçmesi hâlinde, İdarece sözleşme feshedilerek kesin teminat Hazineye gelir kaydedilecek ve kalan süreye ilişkin ön izin bedeli iade edilmeyecektir.

B. İrtifak hakkı ve kullanma izni sözleşmesi

(1) İrtifak hakkı ve kullanma izni sözleşmeleri, sürenin bitimiyle sona erer.

(2) Adına kullanma izni verilen ya da lehine irtifak hakkı tesis edilen tarafından talep edilmesi hâlinde de sözleşme feshedilecek ve irtifak hakkı karşılıklı olarak rızaen tapudan terkin edilecektir.

(3) Kanununun 62 nci maddesi ile Yönetmeliğin 52 ve 80 inci maddeleri gereğince; irtifak hakkı ve kullanma izni sözleşmesi hükümlerine aykırı davranıldığına İdarece tespit edilmesi halinde, en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen yazılı ihtarla rağmen aykırılığın devam ettiğinin tespiti durumunda, sözleşme İdarece feshedilecek ve irtifak hakkının öncelikle rızaen tapudan terkin hak lehdarından talep edilecek, rızaen terkin sağlanamaması halinde bu amaçla yargı yoluna başvurulacaktır.

(4) İrtifak hakkı ve kullanma izni sözleşmelerinin ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen nedenlerle feshedilmesi halinde kesin teminat Hazineye gelir kaydedilecektir. Ayrıca, Hazine taşınmazı üzerinde yapılması öngörülen yatırımın gerçekleştirilmeyen kısmının cari yıl maliyet bedelinin yüzde üçü oranında tazminat alınacaktır.

(5) İrtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmesinin sona ermesi veya feshedilmesi hâlinde; özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, Hazine taşınmazı üzerindeki tüm yapı ve tesisler sağlam ve işler durumda tazminat veya bedel ödenmeksizin Hazineye intikal edecek ve bundan dolayı adına kullanma izni verilen ya da lehine irtifak hakkı tesis edilen yatırımcı veya üçüncü kişiler tarafından ileri sürülen hak ve tazminat talepleri kabul edilmeyecektir.

(6) Ön izin, kullanma izni ve irtifak hakkı sözleşmelerinin feshi işlemleri Bakanlıkça yapılacaktır.

17. İhaleden yasaklama

(1) Kanununun 83 üncü maddesinde belirtilen yasak fiil ve davranışlarda bulunanlar ile;

a) Üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayanlar,

b) Sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçenler,

c) Mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyenler,

hakkında bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilecektir.

(2) Yukarıda belirtilen durumlarda, tespit tarihinden (sözleşmenin feshini gerektiren durumlarda sözleşmenin feshi tarihinden) itibaren bir ay içerisinde Bakanlığın 2005/14 Sıra Sayılı Genelge eki form doldurularak Bakanlığa gönderilecektir.

III. ÖZELLİK ARZ EDEN İŞLEMLER

1. Turizm yatırımları

(1) 2634 sayılı Kanun ile 18/3/1986 tarihli ve 86/10497 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bakanlık arasında imzalanan “Turizm Alan ve Merkezleri Dışındaki Kamu Arazisinin Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkındaki Esaslar” kapsamında kalan Hazine taşınmazları ile ilgili turizm amaçlı kullanma izni ve irtifak hakkı tesisi işlemleri hakkında, 2634 sayılı Kanun ve 21/7/2006 tarihli ve 26235 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.

2. Yap-işlet-devret modeli çerçevesinde yapılacak yatırımlar

(1) 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre, Yüksek Planlama Kurulunca yetki verilen hizmetin asli sahibi kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenen yatırımcıya; yap-işlet-devret sözleşmelerinde yatırım ve işletme dönemleri için belirtilen bedel karşılığında, böyle bir bedelin belirtilmemiş olması halinde ise Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre takdir edilecek bedel üzerinden sözleşmelerinde belirtilen süre kadar kullanma izni verilecek veya lehine irtifak hakkı tesis edilecektir.

(2) Sözleşmelerinde hasılat payına ilişkin bir düzenleme olmaması halinde, bu Genel Tebliğin ikinci kısmının 14 numaralı bölümünün (B) alt bölümüne göre işlem yapılacaktır.

3. 4046 sayılı Kanun kapsamındaki işlemler

(1) 4046 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (B) bendinin (e) alt bendinde yer alan hükmü uyarınca;

a) Anayasanın 43, 168 ve 169 uncu maddeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla; özelleştirme kapsam ve programında bulunan ve yüzde elliden fazla kamu payı olan kuruluşların kullanımında bulunan Hazine taşınmazları üzerinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca irtifak hakkı tesisi ve/veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi halinde, Hazine taşınmazlarının fiili ve hukuki durumları araştırılarak herhangi bir engelin bulunmaması ve gerekli hallerde ilgili kamu idarelerinden görüş alınmak suretiyle bedelsiz kullanma izni verilecek veya irtifak hakkı tesis edilecektir.

b) Özelleştirme işleminin gerçekleştirilmesinden sonra kullanma izni veya irtifak hakkı sözleşmesinin devredilmesi gereken hallerde irtifak hakkı veya kullanma izni, özelleştirme ihalesine ilişkin şartname veya sözleşmede belirtilen koşullarla müşteriye bedelsiz olarak devredilecektir. Ancak, şartname veya sözleşmede aksine hüküm var ise, bu hükme göre işlem yapılacaktır.

c) Özelleştirme kapsam ve programında olup sermayelerindeki kamu payı yüzde ellinin altında olan kuruluşların irtifak hakkı ve kullanma izni talepleri ile özelleştirilen kuruluşları veya işletme haklarını devralan gerçek veya tüzel kişilerin ilave alanlar için irtifak hakkı tesisi veya kullanma izni verilmesi talepleri bedeli karşılığında genel hükümlere göre değerlendirilecektir.

ç) Özelleştirme programına alınan kuruluşlar tarafından kullanılan Hazine taşınmazları üzerinde bedelsiz kullanma izni verilirken veya irtifak hakkı tesis edilirken, kullanma izni veya irtifak hakkı sözleşmelerine; bu kuruluşların özelleştirme kapsam ve programından çıkarılması durumunda kullanma izni veya irtifak hakkının bedelliye çevrileceğine, kabul edilmemesi durumunda ise iptal edileceğine ilişkin hüküm konulacaktır.

4. Enerji yatırımları

(1) 4628 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (d) bendinin iki numaralı alt bendinde yer alan hüküm uyarınca;

a) Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) Genel Müdürlüğü, Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) Genel Müdürlüğü ile elektrik dağıtımında görevlendirilen kamu tüzel kişileri

tarafından yürütülen faaliyetler için Hazine taşınmazları üzerinde irtifak hakkı veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi halinde, lisans sahibi adına irtifak hakkı tesis edilecek veya kullanma izni verilecektir. Bu amaçla tesis edilecek irtifak hakkı ve verilecek kullanma izinlerinden bedel alınmayacaktır.

b) Ancak, belirtilen kuruluşların yürüttükleri hizmetlerin özelleştirilmesi halinde, işletme hakkını devralan yatırımcı tarafından devir tarihinden itibaren yapılacak ilave yatırımlar için ihtiyaç duyulacak Hazine taşınmazları üzerinde irtifak hakkı veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi halinde, işletme hakkı sahibi lehine işletme hakkının süresiyle sınırlı olmak üzere kullanma izni veya irtifak hakkı tesisi talepleri bedeli karşılığında genel hükümlere göre değerlendirilecektir.

c) 4628 sayılı Kanun hükümleri uyarınca, enerji yatırımları için Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından lisans verilen diğer yatırımcılara lisans süresince ve Kurumca bildirilen taşınmazlar üzerinde Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre takdir edilecek bedel üzerinden kullanma izni verilecek veya irtifak hakkı tesis edilecektir.

(2) 5346 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde yer alan hüküm uyarınca; Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumunca düzenlenmiş üretim lisansına ve bu Kurumun uygun görüşüne istinaden Hazine taşınmazları üzerinde hidrolik, rüzgâr, güneş, jeotermal, biyokütle, biyogaz, dalga, akıntı enerjisi ve gel-git gibi fosil olmayan enerji kaynakları kullanılarak elektrik enerjisi üretim tesisi kurulması veya bu tesislere bağlantı sağlayan ulaşım yolları ile şebeke bağlantı noktasına kadarki enerji nakil hattının kurulması amacıyla irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi halinde;

a) Yenilenebilir enerji üretimine yönelik kullanma izni ve irtifak hakkı tesisi işlemleri Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından verilen lisans esas alınarak lisans süresince ve bedeli karşılığında gerçekleştirilecektir.

b) Bu tesislerin 31/12/2012 tarihine kadar devreye alınması kaydıyla, yenilenebilir enerji üretim tesisleri kurulması amacıyla tesis edilecek irtifak hakkı ve kullanma izinlerinde bedeller, sözleşmenin düzenlendiği tarihten itibaren on yıl süreyle sözleşmesi gereği tahsil edilmesi gereken bedele yüzde seksenbeş oranında indirim uygulanarak tahsil edilecektir.

c) Hidroelektrik üretim tesislerinin rezervuar alanında bulunan Hazinesinin taşınmazları ile bedeli lisans sahibi tarafından ödenerek kamulaştırılan ve tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar üzerinde tesis edilecek irtifak hakkı veya verilecek kullanma izinlerinden bedel alınmayacaktır.

(3) 4646 sayılı Kanunun 12 inci maddesinin (a) ve (b) bentleri hükümleri uyarınca, Elektrik Piyasası Düzenleme Kurumunca düzenlenmiş üretim lisansına ve bu Kurumun uygun görüşüne istinaden Hazine taşınmazları üzerinde doğal gazın iletimi, dağıtımını, depolanması, pazarlanması amacıyla irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesinin talep edilmesi halinde;

a) Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre takdir edilecek bedel üzerinden boru hatları için kullanma izni verilecek veya irtifak hakkı tesis edilecektir.

b) Ancak, BOTAŞ lehine doğalgaz boru hattı geçirilmek amacıyla tesis edilecek irtifak hakkı ve kullanma izinlerinin süresi "hizmet süresi" olarak belirlenecek ve irtifak hakkı veya kullanma izni bedeli, boru hattının geçmesi nedeniyle taşınmazın değerinde meydana gelen azalma dikkate alınmak suretiyle hesaplanarak bir defaya mahsus olmak üzere tahsil edilecektir.

(4) 4737 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası uyarınca endüstri bölgesi ilan edilen alan içinde kalan Hazine taşınmazları üzerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen yatırımcılar tarafından irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi halinde, Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre takdir edilecek bedel esas alınarak doğrudan yatırımcı lehine irtifak hakkı tesis edilecektir.

5. Projeye dayalı organize hayvancılık amacıyla yapılacak yatırımlar

(1) Yatırımcılar tarafından, projeye dayalı organize hayvancılık faaliyeti kapsamında, küçükbaş veya büyükbaş hayvan türlerinin; beslenmesi, üretilmesi, geliştirilmesi suretiyle

ekonomik değere sahip hale getirilmesi amacıyla Hazine taşınmazları üzerinde kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesis edilmesi talepleri genel hükümlere göre değerlendirilecektir.

(2) Hazine taşınmazları üzerinde projeye dayalı organize hayvancılık faaliyeti kapsamında kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesis edilmesi için;

a) Yapılacak yatırımın küçükbaş hayvancılıkta bin adet, büyükbaş hayvancılıkta ise ikiyüz adet hayvan kapasitesinden az olmaması,

b) Proje bütünlüğü içerisinde, entegre tesislerin kurulacağı alan ile bitişik ve bütünlük sağlayan alanlarda yem bitkisi yetiştiriciliği de yapılacak ise, verilecek arazi miktarının küçükbaş hayvan başına yediyüz metrekare, büyükbaş hayvan başına üçbinbeşyüz metrekareden fazla olmaması,

gerekir.

(3) Ön izin süresi içerisinde, taşınmaz üzerinde yapılması planlanan yatırıma ilişkin uygulama projeleri yetkili kamu idarelerinin yanı sıra ayrıca Tarım İl Müdürlüğüne onaylatılacaktır.

6. Teknolojik veya jeotermal seracılık ile organik tarım amaçlı yatırımlar

(1) Hazine arazilerinin teknolojik veya jeotermal seracılık ve organik tarım yatırımları amacıyla, kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesis talepleri genel hükümlere göre değerlendirilecektir.

(2) Üzerinde ihale kalan yatırımcı tarafından;

a) Ön izin süresi içerisinde, taşınmaz üzerinde yapılması planlanan yatırıma ilişkin uygulama projeleri yetkili kamu idarelerinin yanı sıra ayrıca Tarım İl Müdürlüğüne onaylatılacaktır.

b) Teknolojik veya jeotermal seracılık yatırımı yapılacak ise, kullanılacak jeotermal suya ilişkin olarak yetkili kamu idaresinden gerekli izinler alınacaktır.

c) Organik tarım yapılacak ise; 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve 10/6/2005 tarihli ve 25841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik kapsamında ilgili kamu idareleri ve kuruluşlardan gerekli izinler alınacaktır.

IV. KIYI YATIRIMLARI

(1) Yatırımcılar tarafından; dolgu, mendirek, rıhtım, iskele, platform, boru hattı, dolfen, şamandıra, pompaj istasyonu, tersane, liman gibi kıyı yapıları yapılmak amacıyla kullanma izni verilmesi veya irtifak hakkı tesisinin talep edilmesi halinde, bu talepler genel hükümlere göre değerlendirilecektir.

(2) İhtiyaçları olan hammaddeleri getirebilmeleri ve ürettikleri ürünleri sevk edebilmeleri için tesislerinin önlerine dolgu, iskele, platform, boru hattı, dolfen, şamandıra, pompaj istasyonu gibi kıyı yapıları yapılmak amacıyla kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen ve plan notlarında veya işletme izinlerinde üçüncü kişilere de hizmet verilmesi uygun görülen yerlerin üçüncü kişilere ait yüklerin yüklenmesi ve boşaltılması ile gemi konaklamasında kullanılması karşılığında elde edilen hâsılatın yüzde onbeş oranında pay alınacaktır.

(3) Hâsılatın yüzde onbeş oranında pay alınan yerlerde, üçüncü kişilere ait yüklerin yükleme ve boşaltılması ile gemi konaklaması dışında gelir getirici başka faaliyetlerin de olması halinde, bu faaliyetlerden elde edilen hâsılatın yüzde biri oranında ayrıca pay alınacaktır.

(4) Hâsılat payının hesabına esas alınacak ücret, o bölgedeki kamu limanında aynı yükün yükleme veya boşaltılması ile gemilerin konaklaması sırasında alınmakta olan ve Denizcilik Müsteşarlığınca belirlenen ücretin yüzde yetmişbeşinden az olamaz. Her aya ait paylar, takip eden ayın yirminci günü akşamına kadar ilgili muhasebe birimine yatırılacaktır.

(5) Dolgu, iskele, platform, boru hattı, dolfen, şamandıra, pompaj istasyonu gibi tesisler yapılmak amacıyla adına kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen hak sahiplerinin ad, unvan ve adresleri ile yükleme, boşaltma ve gemi konaklatmaya yetkili olup olmadığı hususu bağlı oldukları gümrük idaresi ile liman başkanlığına bildirecektir. İdareyle kullanma

izni veya irtifak hakkı sözleşmesi yapmadan tesisleri işletenlerin bu alandaki faaliyetleri, üçüncü kişilere yönelik hizmetler olarak kabul edilecek ve yüzde onbeş pay alınacaktır. Ayrıca, Hazine taşınmazı üzerindeki işgalleri dolayısıyla ecrimisil takibati yapılacak ve tahliye işlemlerine başlanacaktır.

(6) İlgili defterdarlık veya malmüdürlüğü tarafından; yetki alanları içerisinde yapılan yükleme ve boşaltma işlemleri ile gemi konaklamasına ilişkin bilgiler ilgili gümrük idaresi ve liman başkanlıklarından her ayın yirmisine kadar istenilecek, gelen bilgiler izin sahibinin beyanı ile karşılaştırılacak, beyan edilmeyen gelir saptandığı takdirde genel hükümlere göre gerekli takip ve tahsilat yapılacaktır.

V. GEÇİCİ İŞLEMLER

(1) 14/3/2009 tarihli ve 27169 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin geçici 5 inci maddesinin yürürlüğe girdiği 14/3/2009 tarihinden önce verilen ve bu tarih itibariyle sözleşmesinde taahhüt edilen;

-Yatırım süresi bitmeyen ve yatırımı da tamamlanmayan,

-Yatırım süresi biten ancak yatırımı henüz tamamlanmadığı için ek yatırım süresi talebi Bakanlık tarafından uygun görülen,

irtifak hakkı ve kullanma izinlerinde hak lehtarının talep etmesi halinde, yatırımın tamamlanma zamanı dikkate alınmaksızın iki yıl süreyle sözleşmelerine göre tespit edilecek bedel yüzde elli indirimli tahsil edilecektir.

(2) Buna göre,

a) Sözleşmelerinde bedellerin ödeme tarihinin bu Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 14/3/2009 tarihinden önce olması halinde; bu dönem bedeli ödeme tarihinden itibaren sözleşmesinde belirtilen oranda artırıldıktan sonra yüzde elli indirim uygulanmak suretiyle tahsil edilecektir. Bir sonraki yıl bedeli de yine sözleşmesinde belirtilen oranda artırıldıktan sonra yüzde elli indirimli tahsil edilecektir.

b) Sözleşmelerinde bedellerin ödeme tarihinin bu Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 14/3/2009 tarihi ile başvurunun yapıldığı tarih arasında bir döneme isabet etmesi ve bu bedelin de ödenmiş olması halinde; ödenen bedelden yüzde elli indirim yapılacak, kalan tutar yatırımcıya iade edilecektir. Bir sonraki yıl bedeli de yine sözleşmesinde belirtilen oranda artırıldıktan sonra yüzde elli indirimli tahsil edilecektir.

c) Sözleşmelerinde bedellerin ödeme tarihinin bu Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 14/3/2009 tarihi ile başvurunun yapıldığı tarih arasında bir döneme isabet etmesi ve bu bedelin de ödenmemiş olması halinde; ödenmesi gereken bedele indirim uygulanarak bulunacak tutar için gecikme zammı tahakkuk ettirilecek, indirimli bedel gecikme zammı ile birlikte tahsil edilecektir. Bir sonraki yıl bedeli de yine sözleşmesinde belirtilen oranda artırıldıktan sonra yüzde elli indirimli tahsil edilecektir.

ç) Sözleşmelerinde bedellerin ödeme tarihinin bu Yönetmelik değişikliğinin yürürlüğe girdiği 14/3/2009 tarihinden ve başvuru tarihinden sonra olması halinde; başvurudan sonraki ilk dönem bedeline indirim uygulanacaktır. Bir sonraki yıl bedeli de yine sözleşmesinde belirtilen oranda artırıldıktan sonra yüzde elli indirimli tahsil edilecektir.

d) Bu indirim iki yıl için uygulanacak, sonraki yıllara ilişkin bedellerin ise, sözleşmesinde belirtilen oranda artırılarak tahsiline devam edilecektir.

(3) 14/3/2009 tarihi itibariyle yatırım süresi dolmuş ve yatırım tamamlanmış ise, bu yatırımlara ilişkin indirim talepleri karşılanmayacaktır.

(4) Süre uzatımı dışında kalan indirim uygulamasına ilişkin yukarıda belirtilen işlemler valiliklerce (defterdarlıklar) sonuçlandırılacaktır.

VI. DİĞER İŞLEMLER

(1) 14/10/2008 tarihli ve 27024 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 319 Sıra Sayılı Millî Emlak Genel Tebliği uyarınca başlanılmış olan idari işlemlere devam edilecektir.

(2) Tereddüt edilen konularda Bakanlıktan görüş alınacaktır.

VII. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN GENEL TEBLİĞLER

- 1) 1/6/1990 tarihli ve 19372 sayılı 165 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
- 2) 27/9/2002 tarihli ve 34706 sayılı 263 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
- 3) 20/8/2005 tarihli ve 25912 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 301 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
- 4) 23/6/2006 tarihli ve 26207 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 306 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
- 5) 15/2/2007 tarihli ve 26435 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 310 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliği,
- 6) 3/5/2007 tarihli ve 26511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hazine Arazilerinin Teknolojik veya Jeotermal Seracılık ve Organik Tarım Yatırımlarına Tahsisinde Uygulanacak Esas ve Usullere İlişkin Tebliğ, yürürlükten kaldırılmıştır. Tebliğ olunur.

Ek-1

İRTİFAK HAKKI/KULLANMA İZİNİ İŞLEMİ BİLGİ FORMU

Tarih : / /

TAŞINMAZIN			
İli		Pafta/Cilt No	
İlçesi		Ada/Sayfa No	
Mahallesi/Köyü		Parsel/Sıra No	
Caddesi/Sokağı		Yüzölçümü	
Yöresi		Hazine Payı	
Taşınmaz Numarası			
TAŞINMAZA AİT BİLGİLER			
1- 189, 775, 2510, 2634, 2863, 2873, 2924, 3083, 4342, 6831 ve 7269 sayılı Kanunlar ile 383 sayılı KHK kapsamında kalıp kalmadığı			
2- İmar planı içinde ise; hangi ölçekte, hangi tür plân içinde olduğu ve plânda ne kadarının hangi amaca ayrıldığı			
3- Belediye ve belediye mücavir alan sınırlarının içinde olup olmadığı			
4- Kıyı veya sahil şeridi tanımına giren yerlerden olup olmadığı			
5- Tahsisli veya bir kamu hizmeti ya da Bakanlık için gerekli olup olmadığı			
6- Taşınmazla ilgili olarak Bakanlıkla yazışma yapılmış ise tarih ve sayısı			
7- Talep konusu alanların önünde ve arkasında bitişiğinde talep sahibi yatırımcının mülkiyetinde, yasal bir hakka istinaden fiilen kullanımında veya bu yatırımcıya daha önce Bakanlığımızca kiralanan veya kullanma izni verilen veya irtifak hakkı tesis edilen Hazine taşınmazı bulunması halinde, bu alanların talep edilen			

alan ile plan ve proje bütünlüğü taşıyıp taşımadığına, birlikte kullanılmasında zorunluluk bulunup bulunmadığına veya talebe ilişkin valilik (defterdarlık) veya kaymakamlık (malmüdürlüğü) görüşü.	
TAŞINMAZA AİT BELGELER (Yazı Ekinde Gönderilenlerin Karşısına (X) İşareti Konulacak)	
1- Tapu kayıt örneği	
2- İmar planı içinde ise, parselin işaretli olduğu imar planı örneği, imar planı yoksa parselin işaretli olduğu kadastral pafta örneği (kıyıya sınır olan taşınmazlarda varsa kıyı kenar çizgisi de işaretlenecektir.)	
3- İşgal ve kullanım durumu ile muhdesat ve benzeri fiilî durumları konusunda bilgiler ihtiva eden tespit tutanağı	
4- Tahmini kullanma izni/irtifak hakkı bedeline ait kıymet takdir kararı	
5-Taşınmazın MEOP üzerinden irtifak hakkı programına gerekli veri girişinin yapıp yapılmadığına dair ilgili program özet rapor çıktısı	

ONAY

Ek-2

İRTİFAK HAKKI/KULLANMA İZİNİ İŞLEMİNE ESAS KIYMET
TAKDİR KARAR FORMU

Dosya No:	Karar Tarihi / /
TAŞINMAZIN		
İli	Yüzölçümü (m ²)	
İlçesi	Hazine Payı	
Mahallesi/Köyü	Tapu Tarihi	
Caddesi/Sokağı	Pafta /Cilt No	
Yöresi	Ada /Sayfa No	
Cinsi	Parsel /Sıra No	
İl/İlçe Merkezine Uzaklığı (M)		
Kıyıya Uzaklığı (M)		
İmar Planında Ayrıldığı Amaç		
Plandaki Yapılaşma Şartları	Taks : _____	Kaks : _____ H : _____
Belediye Hizmetlerinden Yararlanıp Yararlanmadığı	E (), H ()	
Yol (), Su (), Elektrik (), Toplu Taşıma (), Kanalizasyon ()		
Müstakil Kullanımın Mümkün Olup Olmadığı		
Varsa Muhdesatın Niteliği		

Muhdesatın Kime Ait Olduğu			
Varsa İşgalcisi			
Kullanım Şekli			
Emsal Teşkil Edecek İrtifak Hakkı, Kullanma İzni, Kamulaştırma veya Satış Bedeli			
Tahsil Edilen Ecrimisil Tutarı ve Dönemleri			
Beyan Yılı Emlak Vergisi Asgari m ² Birim Değeri			
Cari Yıl Emlak Vergisi Asgari m ² Birim Değeri			
2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 9 uncu Maddesine Göre Bildirilen Birim İrtifak/Kullanma İzni Bedelleri			
Belediye	Ticaret Odası	Ziraat Odası	Bilirkişi
.....-TL-TL-TL-TL
Önceki İhalede Önerilen En Yüksek Bedel		-TL
Taşınmazın Değerini Etkileyebilecek Diğer Hususlar			
<p>Komisyonumuzca yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak yapılan değerlendirme sonucunda; taşınmazın günün alım satım rayiçlerine göre m²'sinin -TL'den x m²=TL + muhdesatın -TL olmak üzere toplam (.....)-TL tahmini kullanma izni/irtifak hakkı bedeli takdirine oybirliği ile karar verilmiştir</p>			

KOMİSYON BAŞKANI

ÜYE

ÜYE

Ek-3

MECRA İRTİFAK HAKKI SÖZLEŞMESİ

MADDE 1-

Mecra irtifak hakkı kurulan taşınmazın :

İli :
İlçesi :
Mahalle/Köyü :
Mevkii :
Pafta No / Cilt No :
Ada No / Sayfa No :
Parsel No / Sıra No :
Yüzölçümü :
Hazine Payı :

Mecra İrtifak Hakkı Tesis Edilecek Kısmı :

Cinsi :

Tapudaki Şerhler :

Sınırları :

Niteliği : *(Taşınmazın cinsine göre, bina ise müştemilatı, değilse üzerindeki muhdesat ve dikili şeyler yazılacaktır.)*

MADDE 2- MECRA İRTİFAK HAKKININ SÜRESİ, BAŞLAMA VE BİTİŞ TARİHİ

Birinci maddede nitelikleri belirtilen taşınmazın üzerinde aşağıdaki koşullarla mecra irtifak hakkı kurulmuştur.

Hakkın süresi: (.....) yıldır.

Bu hak tapuya tescil tarihinde başlayacaktır.

MADDE 3- HAK SAHİBİ VE ADRESİ

Adres değişiklikleri, İdareye bildirilecektir. Aksi hâlde, her türlü tebligatta bu adres geçerli olarak kabul edilecektir.

MADDE 4- MECRA İRTİFAK HAKKININ AMACI VE TAŞINMAZIN KULLANIM ŞEKLİ

Birinci maddede belirtilen taşınmazın üzerinde, amacıyla mecra irtifak hakkı kurulmuş olup, bu taşınmazın üzerinde yapılacaktır.

Mecra irtifak hakkı süresince, İdarece izin verilmedikçe, hak lehtarını mecra irtifak hakkının ve taşınmazın kullanım amacını değiştiremez ve amaç dışı kullanamaz, mecra irtifak hakkı kurulan alanın sınırlarını genişletemez ve değiştiremez.

MADDE 5- MECRA İRTİFAK HAKKI BEDELİ

Taşınmazın ilk yıl mecra irtifak hakkı bedeli, ihale bedeli olan-TL üzerinden, 2 nci ve daha sonraki yıllar mecra irtifak hakkı bedelleri ise Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksinde (ÜFE) meydana gelen artış oranının (bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde değişim oranı) bir önceki yıl kullanım bedeli ile çarpımı suretiyle bulunacak miktarın önceki yıl kullanım bedellerine ilavesi suretiyle arttırılarak tahsil edilecektir.

İlk yıl mecra irtifak hakkı bedeli, ihalenin onaylanmasına ilişkin kararın müşteriye tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde peşin olarak ödenir. Müteakip yıllar mecra irtifak hakkı bedelleri ise, sözleşmede belirtilen tarihte peşin olarak ödenir.

Vadesinde ödenmeyen mecra irtifak hakkı bedelleri ve diğer alacaklara 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme zammı uygulanır.

Mecra irtifak hakkı bedelinin iki yıl üst üste süresi içinde yatırılmaması halinde mecra irtifak hakkı iptal edilir.

MADDE 6- PLAN VE PROJEYE UYGUNLUK

Mecra irtifak hakkı konusu taşınmaz üzerinde inşa edilecek hak lehtarını tarafından plan ve projesine uygun olarak yaptırılacaktır.

Mecra irtifak hakkı kurulan alan sınırları dışında kalan; Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde inşaat yapılmayacak, arazi veya doğanın görünüşü ve doğal yapısı değiştirilmeyecektir.

MADDE 7- ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

Hak lehdarı, mecra irtifak hakkına konu edilen yerin değerini düşürmeyecek, özelliğini, verim gücünü bozmayacak önlemleri almak, tedbirsizlik, dikkatsizlik, ihmâl, kusur gibi nedenlerle meydana gelecek zarar ve ziyânı ödemek zorundadır.

MADDE 8- ÇEVRE VE KİYİNİN KORUNMASI VE KULLANILMASI

Mecra irtifak hakkı kurulan taşınmazın kullanılması sırasında çevre ve deniz kirliliğinin önlenmesi ile ormanların korunması için gereken önlemler alınacak ve bu konudaki mevzuata titizlikle uyulacaktır.

Üzerinde mecra irtifak hakkı kurulan taşınmazın çevresindeki Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler (özellikle kıyılar ve kumsallar) kamunun kullanımına açık tutulacaktır.

MADDE 9- VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM VE BENZERİ MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Mecra irtifak hakkının tapuya tescili, devri ve terkini, yapı ve tesislerin inşası ve kullanımını için Maliye Bakanlığı, mahalli idareler ve benzeri kuruluşlara ödenmesi gereken her türlü vergi, resim, harç, prim ve benzeri yükümlülükler hak lehtarları tarafından karşılanacaktır.

MADDE 10- ALTYAPI GİDERLERİNE KATILMA

Mecra irtifak hakkına konu taşınmazın bulunduğu alanlarda ilgili kamu idarelerince yürütülecek hizmetler karşılığı talep edilecek katılma payları ile varsa bu hizmetlerin görülmesi amacıyla kurulmuş birliklerce yürütülecek hizmetler karşılığında bu birliklerce talep edilecek katılma payları hak lehtarınca ödenecektir.

MADDE 11- DEVİR

Mecra irtifak hakkı, İdarenin izni ve günün rayicine göre idarece belirlenecek bedel üzerinden yeniden sözleşme düzenlenmesi kaydıyla devredilebilir.

MADDE 12- MECRA İRTİFAK HAKKININ SONA ERMESİ VE İPTALİ

Mecra irtifak hakkı, sürenin bitimi ile sona erer. Ayrıca, sözleşme hükümlerine aykırı davranılması, taşınmazın sözleşmede öngörülen amaç dışında kullanılması veya hak lehtarları tarafından talep edilmesi hâlinde, mecra irtifak hakkı İdarece iptal edilir. Bu durumda, alınan teminatlar Hazineye gelir kaydedilir. -

Mecra irtifak hakkının sona ermesi veya iptali hâlinde, diğer kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, Hazine taşınmazı üzerindeki varsa tüm yapı ve tesisler sağlam ve işler durumda tazminat veya bedel ödenmeksizin Hazineye intikal eder ve bundan dolayı hak lehtarları veya üçüncü kişilerce herhangi bir hak ve talepte bulunulamaz.

Mecra irtifak hakkı süresi sona ermeden hak lehtarının faaliyetini durdurması veya mecra irtifak hakkı sözleşmesinin iptaline neden olması hâlinde, iptal tarihine kadar olan mecra irtifak hakkı bedeli tahsil edilir. Ayrıca, Hazine taşınmazı üzerinde yapılması öngörülen yatırımın gerçekleştirilmeyen kısmının cari yıl maliyet bedelinin yüzde üçü oranında tazminat alınır.

Ancak, bu hakka konu taşınmazın kullanılmasını kısmen veya tamamen ortadan kaldıran mücbir sebebin, hak lehtarının kusur veya şahsından kaynaklanmaması hâlinde, mecra irtifak hakkı tazminat alınmaksızın karşılıklı olarak iptal edilir ve iptal tarihinden sonraki döneme ait bedeller iade edilir.

MADDE 13- TAHLİYE

Hak lehtarları, hak süresi sonunda veya bu sözleşmede belirtilen veya belirtilmeyen diğer nedenlerden dolayı hakkın son bulması halinde, İdarece yapılacak tebligattan itibaren on beş gün içinde taşınmazı tahliye etmez ve bu sözleşmede yazılı şartlarla tüm yapı ve tesisleri Hazineye teslim etmez ise, 5 nci maddeye göre alınacak bedellere ilave olarak her geçen gün için ilgili yıl mecra irtifak hakkı bedelinin yüzde biri kadar ceza ödemek zorundadır. Ceza ödenmesi taşınmazın kullanılması ve tahliyenin geciktirilmesi nedeni sayılamaz.

MADDE 14- SORUMLULUK

Hak lehtarları hakkın tapuya tescil edildiği tarihten itibaren taşınmazın Hazineye fiilen teslim edileceği güne kadar çevreye verebileceği her türlü zarar ve ziyandan (kaza dahi olsa) idari, mali ve cezai açıdan sorumludur.

MADDE 15- SÜRE UZATIMI

Hak lehtarları, mecra irtifak hakkı süresinin uzatılması talebinde bulunamaz.

Ancak;

1- Tabii afetler (yangın, deprem, su baskını ve benzeri.),

2- Ülkede genel veya işin yapıldığı yerde kısmi seferberlik ilanı,
3- Genel grev, lokavt gibi kısmi hak kullanımından doğan imkânsızlıkların meydana gelmesi,

4- Bulaşıcı hastalık, salgın gibi olayların çıkması,

5- Hak sahibinin kusuru dışında kamudan kaynaklanan, fakat hakkın tamamen kullanılmasını ve işin yürütülmesini en az otuz gün süreyle engelleyen hukukî veya fiilî bir imkânsızlık durumunun ortaya çıkması,

hallerinde kamudan kaynaklanan fiili veya hukukî imkânsızlık durumunun veya mücbir sebeplerin ortadan kalkmasına kadar geçecek süre kadar, mecra irtifak hakkı süresinin dondurulması suretiyle uzatımı talebinde bulunulabilir.

Hak sahibinin kusuru dışında kamudan kaynaklanan, hakkın tamamen kullanılmasını ve işin yürütülmesini en az otuz gün süreyle engelleyen hukukî veya fiilî bir imkânsızlık durumunun ortaya çıkması ya da mücbir sebeplerin varlığı halinde, hak sahibinin talebi üzerine mecra irtifak hakkı süresi kamudan kaynaklanan fiili veya hukuki imkânsızlık durumunun veya mücbir sebeplerin ortadan kalkmasına kadar geçecek süre kadar dondurulur. Dondurulan süre için bedel alınmaz. Sürenin yeniden işlemeye başladığı tarihte alınacak bedel, dondurulan yıl bedelinin geçen süre kadar sözleşmesinde belirtilen oranda artırılması suretiyle tespit edilir. Ancak, dondurulan yıl için ödenmiş olan bedelin dondurulan süreye isabet eden kısmı sözleşmesinde belirtilen oranda artırılmak suretiyle yeni tespit edilen bedelden mahsup edilir. Dondurulan süre sözleşme süresine eklenir.

MADDE 16- UYGULANACAK HÜKÜMLER

Bu sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümleri ile diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

MADDE 17- DAVALARLA İLGİLİ YAPILACAK İŞLEMLER

Mecra irtifak hakkı ile ilgili olarak açılmış ya da açılacak her türlü davaya ilişkin husumeti hak lehtarı karşılayacak, açılan davaları öğrendiği tarihten itibaren on beş gün içinde yazılı olarak İdareye bildirilecektir. Bildirilmemesinden dolayı Hazine aleyhine doğabilecek her türlü zarar ziyandan hak lehtarı Hazineye karşı sorumlu olacaktır. Davaya Hazine temsilcisi katılsın katılmasın dava Hazine veya hak lehtarı aleyhine sonuçlanacak olursa hak lehtarı Hazineden uğradığı veya uğrayacağı zarar ziyana ve kar kaybına karşı herhangi bir tazminat, hak, bedel ve benzeri bir şey istemeyecektir.

Ayrıca, üzerinde mecra irtifak hakkı tesis edilen taşınmazla ilgili olarak hak lehtarı aleyhine açılacak her türlü dava, hak lehtarı tarafından 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uyarınca on beş gün içinde Hazineye ihbar edilecektir.

MADDE 18- İHTİLAFLARIN ÇÖZÜM YERİ

İhtilafların çözüm yeri icra daireleri ve mahkemelerdir.

TARAFLAR

HAZİNE TEMSİLCİSİ

MECRA İRTİFAK HAKKI LEHTARI

Ek-4

MECRA KULLANMA İZİNİ SÖZLEŞMESİ

MADDE 1-

Mecra kullanma izni verilen taşınmazın / alanın :

İli :

İlçesi :

Mahalle/Köyü:

Mevkii :

Yüzölçümü :

Cinsi :
Sınırları :
Niteliği : *(Taşınmazın/Alanın cinsine göre, bina ise müstemilatı, değilse üzerindeki muhdesat ve dikili şeyler yazılacaktır)*

MADDE 2- MECRA KULLANMA İZİNİNİN SÜRESİ, BAŞLAMA VE BİTİŞ TARİHİ

Birinci maddede nitelikleri belirtilen taşınmazın / alanın üzerinde aşağıdaki koşullarla mecra kullanma izni verilmiştir.

Kullanma izninin süresi: (.....) yıldır.

İzin süresi, sözleşmenin düzenlendiği tarihte başlayacaktır.

MADDE 3- HAK SAHİBİ VE ADRESİ

Adres değişiklikleri, İdareye bildirilecektir. Aksi hâlde, her türlü tebligatta bu adres geçerli olarak kabul edilecektir.

MADDE 4- MECRA KULLANMA İZİNİNİN AMACI VE TAŞINMAZIN/ALANIN KULLANIM ŞEKLİ

Birinci maddede belirtilen taşınmazın/alanın üzerinde, amacıyla mecra kullanma izni verilmiş olup, bu taşınmazın/alanın üzerinde yapılacaktır.

Mecra kullanma izni süresince, İdarece izin verilmedikçe, izin sahibi mecra kullanma izninin ve taşınmazın/alanın kullanım amacını değiştiremez ve amaç dışı kullanamaz, mecra kullanma izni verilen alanın sınırlarını genişletemez ve değiştiremez.

MADDE 5- MECRA KULLANMA İZİNİ BEDELİ

Taşınmazın/alanın ilk yıl mecra kullanma izni bedeli, ihale bedeli olan- TL üzerinden, 2 nci ve daha sonraki yıllar mecra kullanma izni bedelleri ise Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksinde (ÜFE) meydana gelen artış oranının (bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde değişim oranı) bir önceki yıl kullanım bedeli ile çarpımı suretiyle bulunacak miktarın önceki yıl kullanım bedellerine ilavesi suretiyle artırılarak tahsil edilecektir.

İlk yıl mecra kullanma izni bedeli, ihalenin onaylanmasına ilişkin kararın müşteriye tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde peşin olarak ödenir. Müteakip yıllar mecra kullanma izni bedelleri ise, sözleşmede belirtilen tarihte peşin olarak ödenir.

Vadesinde ödenmeyen mecra kullanma izni bedelleri ve diğer alacaklara 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 51 inci maddesine göre belirlenen oranda gecikme zammı uygulanır.

Mecra kullanma izni bedelinin iki yıl üst üste süresi içinde yatırılmaması halinde mecra kullanma izni sözleşmesi feshedilir.

MADDE 6- PLAN VE PROJEYE UYGUNLUK

Mecra kullanma izni konusu taşınmaz/alan üzerinde inşa edilecek izin sahibi tarafından plan ve projesine uygun olarak yaptırılacaktır.

Mecra kullanma izni verilen alan sınırları dışında kalan; Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde inşaat yapılmayacak, arazi veya doğanın görünüşü ve doğal yapısı değiştirilmeyecektir.

MADDE 7- ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

İzin sahibi, mecra kullanma iznine konu edilen yerin değerini düşürmeyecek, özelliğini, verim gücünü bozmayacak önlemleri almak, tedbirsizlik, dikkatsizlik, ihmal, kusur gibi nedenlerle meydana gelecek zarar ve ziyanı ödemek zorundadır.

MADDE 8- ÇEVRE VE KIYININ KORUNMASI VE KULLANILMASI

Mecra kullanma izni verilen taşınmazın/alanın kullanılması sırasında çevre ve deniz kirliliğinin önlenmesi ile ormanların korunması için gereken önlemler alınacak ve bu konudaki mevzuata titizlikle uyulacaktır.

Üzerinde mecra kullanma izni verilen taşınmazın/alanın çevresindeki Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler (özellikle kıyılar ve kumsallar) kamunun kullanımına açık tutulacaktır.

MADDE 9- VERGİ, RESİM, HARÇ, PRİM VE BENZERİ MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Mecra kullanma izni sözleşmesinin yapılması, notere tasdik ve tescili, yapı ve tesislerin inşası ve kullanımı için Maliye Bakanlığı, mahalli idareler ve benzeri kuruluşlara ödenmesi gereken her türlü vergi, resim, harç, prim ve benzeri yükümlülükler izin sahibi tarafından karşılanacaktır.

MADDE 10- ALTYAPI GİDERLERİNE KATILMA

Mecra kullanma iznine konu taşınmazın/alanın bulunduğu alanlarda ilgili kamu idarelerince yürütülecek hizmetler karşılığı talep edilecek katılma payları ile varsa bu hizmetlerin görülmesi amacıyla kurulmuş birliklerce yürütülecek hizmetler karşılığında bu birliklerce talep edilecek katılma payları izin sahibince ödenecektir.

MADDE 11- DEVİR

Mecra kullanma izni, İdarenin izni ve günün rayicine göre İdarece belirlenecek bedel üzerinden yeniden sözleşme düzenlenmesi kaydıyla devredilebilir.

MADDE 12- MECRA KULLANMA İZİNİNİN SONA ERMESİ VE FESHİ

Mecra kullanma izni, sürenin bitimi ile sona erer. Ayrıca, sözleşme hükümlerine aykırı davranılması, taşınmazın sözleşmede öngörülen amaç dışında kullanılması veya izin sahibi tarafından talep edilmesi hâlinde, mecra kullanma izni sözleşmesi İdarece feshedilir. Bu durumda, alınan teminatlar Hazineye gelir kaydedilir.

Mecra kullanma izni sözleşmesinin sona ermesi veya feshi hâlinde, diğer kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, kullanma izni verilen taşınmaz/alan üzerindeki tüm yapı ve tesisler sağlam ve işler durumda tazminat veya bedel ödenmeksizin Hazineye intikal eder ve bundan dolayı izin sahibi veya üçüncü kişilerce herhangi bir hak ve talepte bulunulamaz.

Mecra kullanma izni sözleşmesinin süresi sona ermeden izin sahibinin faaliyetini durdurması veya mecra kullanma izni sözleşmesinin feshine neden olması hâlinde, fesih tarihine kadar olan mecra kullanma izni bedeli tahsil edilir. Ayrıca, kullanma izni verilen taşınmaz/alan üzerinde yapılması öngörülen yatırımın gerçekleştirilmeyen kısmının cari yıl maliyet bedelinin yüzde üçü oranında tazminat alınır.

Ancak, bu izne konu taşınmazın/alanın kullanılmasını kısmen veya tamamen ortadan kaldıran mücbir sebebin, izin sahibinin kusur veya şahsından kaynaklanmaması hâlinde, mecra kullanma izni tazminat alınmaksızın karşılıklı olarak feshedilir ve fesih tarihinden sonraki döneme ait bedeller iade edilir.

MADDE 13- TAHLİYE

İzin sahibi, izin süresi sonunda veya bu sözleşmede belirtilen veya belirtilmeyen diğer nedenlerden dolayı hakkın son bulması halinde, İdarece yapılacak tebligattan itibaren on beş gün içinde taşınmazı/alanı tahliye etmez ve bu sözleşmede yazılı şartlarla tüm yapı ve tesisleri Hazineye teslim etmez ise, 5 nci maddeye göre alınacak bedellere ilave olarak her geçen gün için ilgili yıl mecra kullanma izni bedelinin yüzde biri kadar ceza ödemek zorundadır. Ceza ödenmesi taşınmazın/alanın kullanılması ve tahliyenin geciktirilmesi nedeni sayılamaz.

MADDE 14- SORUMLULUK

İzin sahibi kullanma izni sözleşmesinin düzenlendiği tarihten itibaren taşınmazın/alanın Hazineye fiilen teslim edileceği güne kadar çevreye verebileceği her türlü zarar ve ziyandan (kaza dahi olsa) idari, mali ve cezai açıdan sorumludur.

MADDE 15- SÜRE UZATIMI

İzin sahibi, mecra kullanma izni sözleşmesi süresinin uzatılması talebinde bulunamaz.

Ancak;

- 1 - Tabii afetler (yangın, deprem, su baskını ve benzeri.),
- 2 - Ülkede genel veya işin yapıldığı yerde kısmi seferberlik ilanı,

3 - Genel grev, lokavt gibi kısmi hak kullanımından doğan imkânsızlıkların meydana gelmesi,

4 - Bulaşıcı hastalık, salgın gibi olayların çıkması,

5 – Mecra kullanma izni sahibinin kusuru dışında kamudan kaynaklanan, fakat hakkın tamamen kullanılmasını ve işin yürütülmesini en az otuz gün süreyle engelleyen hukukî veya fiilî bir imkânsızlık durumunun ortaya çıkması,

hallerinde kamudan kaynaklanan fiili veya hukukî imkânsızlık durumunun veya mücbir sebeplerin ortadan kalkmasına kadar geçecek süre kadar, mecra kullanma izni süresinin dondurulması suretiyle uzatımı talebinde bulunulabilir.

Mecra kullanma izni sahibinin kusuru dışında kamudan kaynaklanan, hakkın tamamen kullanılmasını ve işin yürütülmesini en az otuz gün süreyle engelleyen hukukî veya fiilî bir imkânsızlık durumunun ortaya çıkması ya da mücbir sebeplerin varlığı halinde, mecra kullanma izni sahibinin talebi üzerine mecra kullanma izni süresi kamudan kaynaklanan fiili veya hukuki imkânsızlık durumunun veya mücbir sebeplerin ortadan kalkmasına kadar geçecek süre kadar dondurulur. Dondurulan süre için bedel alınmaz. Sürenin yeniden işlemeye başladığı tarihte alınacak bedel, dondurulan yıl bedelinin geçen süre kadar sözleşmesinde belirtilen oranda artırılması suretiyle tespit edilir. Ancak, dondurulan yıl için ödenmiş olan bedelin dondurulan süreye isabet eden kısmı sözleşmesinde belirtilen oranda artırılmak suretiyle yeni tespit edilen bedelden mahsup edilir. Dondurulan süre sözleşme süresine eklenir.

MADDE 16- UYGULANACAK HÜKÜMLER

Bu sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümleri ile diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

MADDE 17- DAVALARLA İLGİLİ YAPILACAK İŞLEMLER

Mecra kullanma izni ile ilgili olarak açılmış ya da açılacak her türlü davaya ilişkin husumeti izin sahibi karşılayacak, açılan davaları öğrendiği tarihten itibaren on beş gün içinde yazılı olarak İdareye bildirilecektir. Bildirilmemesinden dolayı Hazine aleyhine doğabilecek her türlü zarar ziyandan izin sahibi Hazineye karşı sorumlu olacaktır. Davaya Hazine temsilcisi katılsın katılmasın dava Hazine veya izin sahibi aleyhine sonuçlanacak olursa izin sahibi Hazineden uğradığı veya uğrayacağı zarar ziyana ve kar kaybına karşı herhangi bir tazminat, hak, bedel ve benzeri bir şey istemeyecektir.

Ayrıca, mecra kullanma iznine konu taşınmaz/alan ile ilgili olarak izin sahibi aleyhine açılacak her türlü dava izin sahibi tarafından 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uyarınca on beş gün içinde Hazineye ihbar edilecektir.

MADDE 18- İHTİLAFLARIN ÇÖZÜM YERİ

İhtilafların çözüm yeri icra daireleri ve mahkemelerdir.

HAZİNE TEMSİLCİSİ

TARAFLAR

MECRA KULLANMA İZİNİ

SAHİBİ

[R.G. 26 Nisan 2009 – 27211]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kurul Kararı

Kamu İhale Kurumundan:

KAMU İHALE KURULU KARARI

Karar Tarihi : 2/4/2009

Karar No : 2009/DK.D-45

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNUNUN 3 ÜNCÜ MADDESİNİN (e) BENDİNE GÖRE YAPILACAK ALIMLARDA UYGULANACAK ESAS VE USULLERİN YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILMASINA İLİŞKİN ESAS VE USULLER

MADDE 1 – 11/9/2003 tarihli ve 25226 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (e) Bendine Göre Yapılacak Alımlarda Uygulanacak Esas ve Usuller yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Bu Esas ve Usuller yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Esas ve Usuller hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 24 Nisan 2009 – 27209]

 [İçindekilere dön](#)

İlan

Ağrı M-Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğünden:

İHALELERE KATILMAKTAN YASAKLAMA KARARI

- 1 - İhale kayıt no : 2008/207674
- 2 - Yasaklama kararı veren Bakanlık/Kurum : Adalet Bakanlığı
- 3 - İhaleyi yapan idarenin a) Adı : Ağrı M-Tipi Kapalı Cezaevi Müdürlüğü
b) Adresi : M-Tipi Kapalı Cezaevi Müd. 100 Yıl Mahallesi Yeni Van Yolu Üzeri No: 04100 Merkez/Ağrı
- c) Tel. - Faks : 0472 215 11 99-0472 215 29 56
- d) e-posta :
- 4 - Yasaklamanın dayanağı ve kapsamı : 4735 KİSK
- 5 - Yasaklama süresi : 1 yıl
- 6 - İhalelere katılmaktan yasaklanan gerçek veya tüzel kişi

Vergi Kimlik No	T.C. Kimlik No	Adı/Unvanı	Adresi	Kayıtlı Ticaret/Esnaflar	
				Oda Adı	Oda Sicil No
96104364 17	12346536 808	Ercan YILDIZ-Mevlana Kasabı	Ercan Yıldız Mevlana Kasabı Ağrı Merkez Yeni Van Cad. No: 27 04100 Merkez/Merkez /Ağrı	AĞRI	04/1013 067

[R.G. 22 Nisan 2009 – 27208]

